

projekt z dnia 19.10.2018 r.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾**

z dnia2018 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Babiogórskiego Parku Narodowego

Na podstawie art. 19 ust. 5 w związku z art. 20 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla Babiogórskiego Parku Narodowego, który staje się planem ochrony dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Babiogórska (kod obszaru: PLH120001²⁾) oraz planem ochrony dla obszaru specjalnej ochrony ptaków Babia Góra (kod obszaru: PLB120011³⁾) w części pokrywającej się z obszarem Babiogórskiego Parku Narodowego, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Do projektów:

- 1) studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin,
 - 2) miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - 3) planu zagospodarowania województwa małopolskiego
- uzgodnionych z dyrektorem Babiogórskiego Parku Narodowego, przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, nie stosuje się ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planu zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych ujętych w załączniku do rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

SEKRETARZ STANU

MINISTER ŚRODOWISKA

Małgorzata Golińska

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia z dnia 10 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. poz. 96).

²⁾ Kod obszaru został określony zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2018/42 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia jedenastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (niezastąpiony jako dokument nr C(2017) 8259 (Dz. Urz. UE L 15 z 19.01.2018, str. 351).

³⁾ Kod obszaru został określony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. poz. 133 i 358, z 2012 r. poz. 358 oraz z 2017 r. poz. 1416).

Zastępca Dyrektora
Departamentu Ochrony Przyrody

Wojciech Kurkowiak

Dyrektor
Departamentu Ochrony Przyrody

Małgorzata Golińska

Małgorzata Golińska

24.10.2018

Małgorzata Golińska
23.10.2018 r.

Małgorzata Golińska

24.10.2018

Wojciech Kurkowiak

**PLAN OCHRONY DLA BABIOGÓRSKIEGO PARKU NARODOWEGO, OBSZARU
MAJĄCEGO ZNACZENIE DLA WSPÓLNOTY OSTOJA BABIOGÓRSKA (KOD OBSZARU:
PLH120001) ORAZ OBSZARU SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW BABIA GÓRA (KOD
OBSZARU: PLB120011) W CZĘŚCI POKRYWAJĄCEJ SIĘ Z OBSZAREM BABIOGÓRSKIEGO
PARKU NARODOWEGO**

Rozdział I

**CELE OCHRONY PRZYRODY ORAZ WSKAZANIE PRZYRODNICZYCH
I SPOŁECZNYCH UWARUNKOWAŃ ICH REALIZACJI**

I. Cele ochrony przyrody

Celem ochrony przyrody Babiogórskiego Parku Narodowego zwanego dalej „Parkiem” jest zachowanie unikatowych górskich ekosystemów z ich naturalną różnorodnością biologiczną, z kształtującymi je naturalnymi procesami przyrodniczymi oraz przywracanie właściwego stanu zniekształconym siedliskom przyrodniczym, siedliskom roślin, siedliskom zwierząt i siedliskom grzybów, zachowanie walorów krajobrazowych i kulturowych, a także kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

Priorytetem działań ochronnych Parku jest ochrona zwartej kompleksu silnie zróżnicowanych ekosystemów o bardzo wyraźnym strefowym układzie związanym z wysokością nad poziomem morza (n.p.m.) cechujących się wysokim stopniem naturalności oraz ciągłością przestrzenną i czasową zachodzących naturalnych procesów przyrodniczych.

Celem ochrony jest również prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu służących wzbogaceniu wiedzy i wypracowaniu skutecznych metod ochrony przyrody oraz właściwemu udostępnianiu obszaru Parku do celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych na zasadach niewpływających negatywnie na jego przyrodę.

1.1. Celem ochrony przyrody nieożywionej jest:

- 1) zapewnienie naturalnego przebiegu procesów przyrodniczych warunkujących piętrowość rzeźby terenu, zróżnicowanie form terenu (formy osuwiskowe, peryglacjalne, niwalne i glacialne) oraz unikatowe w Beskidach typy gleb i cechy hydrograficzne (piętra hydrograficzne, duża liczba źródeł i jeziorzek osuwiskowych) na obszarze ochrony ścisłej;
- 2) ochrona przed erozją gleby pozbawionej roślinności na skutek działania czynników antropogenicznych;
- 3) ochrona gleby, wody i powietrza przed zanieczyszczeniami;
- 4) ochrona wód powierzchniowych (źródeł, potoków, jeziorzek osuwiskowych i obszarów podmokłych) oraz wód podziemnych przed wpływami antropogenicznymi;
- 5) ochrona naturalności źródeł i pojedynczych źródeł.

1.2. Celem ochrony ekosystemów leśnych jest:

- 1) zapewnienie naturalnego przebiegu procesów przyrodniczych oraz utrzymanie naturalnej różnorodności biologicznej na obszarze ochrony ścisłej;
- 2) wspomaganie naturalnej regeneracji ekosystemów z uwzględnieniem potrzeb ochrony siedlisk

przyrodniczych, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk na obszarze ochrony czynnej;

- 3) utrzymanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony zniekształconych ekosystemów, w tym siedlisk przyrodniczych: 9110¹⁾ kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*), 9130¹⁾ żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), 91D0¹⁾ bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne, 91E0¹⁾ łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe, , 9140¹⁾ górskie jaworzyny zioloroślowe (*Aceri Fagetum*), 9180¹⁾, 2) jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*), 9410¹⁾ Górskie bory świerkowe (*Piceion abietis*, część – zbiorowiska górskie) na obszarze ochrony czynnej.

1.3. Celem ochrony lądowych ekosystemów nieleśnych jest:

- 1) zapewnienie naturalnego przebiegu procesów przyrodniczych i kształtowania się różnorodności biologicznej na obszarze ochrony ścisłej, w tym siedlisk przyrodniczych: 4060¹⁾ wysokogórskie borówczyska bażynowe (*Empetro-Vaccinietum*), 4070¹⁾ zarośla kosodrzewiny (*Pinetum mugo*), 4080¹⁾ subalpejskie zarośla wierzby lapońskiej lub śląskiej (*Salicetum lapponum*, *Salicetum silesiaca*), 6150¹⁾ wysokogórskie murawy acydofilne (*Juncion trifidi*) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (*Salicion herbaceae*), 6170¹⁾ nawapienne murawy wysokogórskie (*Seslerion tatrae*) i wyleżyska śnieżne (*Arabidion coeruleae*), 6430¹⁾ ziolorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziolorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 8110¹⁾ piargi i gołoborza krzemianowe, 8310¹⁾ jaskinie nieudostępnione do zwiedzania;
- 2) odtwarzanie i utrzymanie półnaturalnych zbiorowisk łąkowych i zwiększanie ich różnorodności biologicznej, w tym właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych: 6520¹⁾ górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*), 7230¹⁾ górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 7140¹⁾ torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*).

1.4. Celem ochrony ekosystemów wodnych jest:

- 1) zapewnienie naturalnego przebiegu procesów przyrodniczych w ekosystemach wodnych;
- 2) utrzymanie i poprawa retencji oraz czystości wód;
- 3) zachowanie siedlisk występowania organizmów wodnych oraz siedlisk wilgotnych i bagiennych związanych z ekosystemami wodnymi;
- 4) ochrona przed zanieczyszczeniami pochodzenia antropogenicznego;
- 5) ochrona źródeł mineralnych na orawskich podnóżach Babiej Góry.

1.5. Celem ochrony gatunków roślin, grzybów i ich siedlisk jest:

- 1) zachowanie lub przywrócenie naturalnego zróżnicowania genetycznego, gatunkowego oraz siedliskowego (w tym: mikrosiedlisk lasów naturalnych, siedlisk wodnych, podmokłych, ekotonowych);
- 2) zachowanie siedlisk półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych i związanych z nimi zespołów roślinnych;
- 3) utrzymanie gatunków rzadkich i zagrożonych oraz unikatowych lokalnych populacji gatunków o dużej randze florystycznej;
- 4) usuwanie gatunków obcych;
- 5) odtwarzanie i utrzymanie siedlisk i populacji gatunków będących przedmiotami ochrony Natura 2000 we właściwym stanie ochrony, dotyczy to następujących gatunków: 1386¹⁾

bezlíst okrywowy (*Buxbaumia viridis*), 4109¹⁾ tojad morawski (*Aconitum firmum moravicum*), 4116¹⁾ tocja karpacka (*Tozzia carpathica*).

1.6. Celem ochrony gatunków zwierząt i ich siedlisk jest:

- 1) zachowanie lub przywrócenie różnicowania genetycznego, gatunkowego i siedliskowego;
- 2) zachowanie zespołów zwierzęcych i związanych z nimi siedlisk (mikrosiedlisk), półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych;
- 3) usuwanie gatunków obcych;
- 4) utrzymanie gatunków rzadkich i zagrożonych oraz unikatowych lokalnych populacji gatunków o dużej randze faunistycznej;
- 5) ograniczanie niekorzystnych zjawisk spowodowanych przegęszczeniem populacji niektórych gatunków;
- 6) utrzymanie lub odtwarzanie właściwego stanu ochrony gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000: 4014¹⁾ biegacz urozmaicony (*Carabus variolosus*), 4024^{1), 2)} slichrawa karpacka (*Pseudogawrotina excellens*), 1193¹⁾ kumak górski (*Bombina variegata*), 2001¹⁾ traszka karpacka (*Triturus montandoni*), 1352^{1), 2)} wilk (*Canis lupus*), 1354^{1), 2)} niedźwiedź brunatny (*Ursus arctos*); A108¹⁾ gluszec (*Tetrao urogallus*), A217¹⁾ sóweczka (*Glaucidium passerinum*), A223¹⁾ włochatka (*Aegolius funereus*), A239¹⁾ dzięcioł białogrzioty (*Dendrocopos leucotos*), A241¹⁾ dzięcioł trójpalczasty (*Picoides tridactylus*), A259¹⁾ siwerniak (*Anthus spinoletta*), A267¹⁾ plochacz halny (*Prunella collaris*), A282¹⁾ drozd obroźny (*Turdus torquatus*);
- 7) utrzymanie właściwego stanu ochrony następujących gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000: 1361¹⁾ ryś (*Lynx lynx*), A261¹⁾ pliszka górská (*Motacilla cinerea*), A264¹⁾ pluszcz (*Cinclus cinclus*);
- 8) rozpoznanie stanu zachowania gatunków i ich siedlisk: 4026¹⁾ zagłębek bruzdkowany (*Rhysodes sulcatus*), 2612^{1), 2)} darniówka tatrzańska (*Microtus tatricus*), w przypadku stwierdzenia występowania osobników odtworzenie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony wymienionych gatunków.

1.7. Celem ochrony krajobrazu jest:

- 1) zachowanie walorów widokowych i estetycznych mających źródło w naturalnym przebiegu procesów przyrodniczych;
- 2) zachowanie istniejącej mozaiki lasów i obszarów nieleśnych;
- 3) kształtowanie i zachowanie lokalnego krajobrazu kulturowego.

1.8. Celem ochrony wartości kulturowych jest zachowanie, uwidocznienie i eksponowanie elementów dziedzictwa kulturowego wraz z ich otoczeniem, w szczególności:

- 1) zachowanie harmonii krajobrazu przyrodniczego i kulturowego;
- 2) kształtowanie i zachowanie elementów zagospodarowania terenu Parku w sposób harmonizujący z lokalnymi walorami przyrodniczymi, kulturowymi i widokowymi;
- 3) zachowanie istniejących na terenie Parku obiektów o znaczeniu historycznym;
- 4) kultywowanie i propagowanie zanikających wartości kulturowych (języka, muzyki, obrzędów, itp.).

2. Przyrodnicze uwarunkowania realizacji celów ochrony przyrody

2.1. Budowa geologiczna

Głównym elementem budowy masywu Babiej Góry jest synklina Babiej Góry, będąca szeroką strefą łęku wypełnionego przez piaskowce magurskie. Północne skrzydło synkliny ma budowę regularną, południowe skrzydło jest silnie zaburzone i obalone (odwrócenie warstw skalnych).

Synklinie Babiej Góry od północy i południa towarzyszą struktury faldowe. Widoczna miąższość grzbietotwórczych piaskowców magurskich wypełniająca synklinę Babiej Góry osiąga 700 m.

Masyw Babiej Góry jest pocięty uskokami, wzdłuż których obszar został podniesiony wyżej aniżeli sąsiednie pasma górskie zbudowane z piaskowców magurskich. Zaznacza się różnica między rzeźbą osuwiskową północnego i południowego stoku Babiej Góry, polegająca m.in na głębszym spękaniu podłoża na stoku północnym i większej miąższości koluwiów blokowych i rumoszowych na tym stoku.

Stoki i podnóża Babiej Góry są pokryte grubą warstwą utworów wieku czwartorzędowego, do których zalicza się gołoborza, blokowe, rumoszowe lub gliniaste koluwia, żwiry rzeczne plejstoceńskie i holoceni. Lokalnie na spłaszczeniach lub w zagłębieniach stokowych (formy osuwiskowe) występują holoceni torfy i mulki torfowe. Pomimo zachowanych śladów podcięć glacialnych w górnych partiach północnego stoku masywu trudno jednoznacznie zidentyfikować występowanie pozostałości po morenach, które uległy osunięciu prawdopodobnie jeszcze u schyłku ostatniego zlodowacenia.

Cenne obiekty przyrody nieożywionej stwierdzone na obszarze Parku

Lp.	Nazwa obiektu	Położenie obiektu w masywie Babiej Góry	Liczba obiektów
1.	Ostańce mrozowe (tumpy)	Wierzchowina grzbietowa	7
2.	Terasy krioplanacyjne	Wierzchowina grzbietowa, górna część stoków południowych	54
3.	Skalki rezydualne w formie ambon (piaskowiec magurski)	W obrębie klifów mrozowych, głównie wzdłuż północnego obrzeżenia teras krioplanacyjnych	Liczne formy
4.	Teraski girlandowe	Północne obrzeża najwyższych położonych teras krioplanacyjnych	4 duże obszary z takimi formami
5.	Struktury mrozowej segregacji gruntu	Najwyższe położone terasy krioplanacyjne	2 duże obszary z takimi formami
6.	Gołoborza czynne z wstęgami i jęzorami gruzowymi (babiogórskie „morze głazów”), litosole i regosole	Obszar podszczytowy	Jeden zwarty obszar występowania
7.	Strefa rozluźnienia tektonicznego (głębokie spęknięcia masywu skalnego), rowy osuwiskowe, ścianki skalne, blokowiska, litosole, regosole	Górna część stoków południowych: „Kuchynia” i inne miejsca na „Wolarni”	Co najmniej 5 obszarów z rowami osuwiskowymi
8.	Zerwy i nisze osuwiskowe ze ściankami skalnymi, ściany skalne obrywowe (piaskowiec magurski), miąższe pokrywy blokowych koluwiów	Górna część stoków północnych masywu Babiej Góry w sąsiedztwie wierzchowiny grzbietowej - Przełęcz Brona, Kościółki, rejon Kępy i Sokolicy	Liczne formy
9.	Osuwiska ześlizgowe (nisze i wały koluwalne)	Górna część stoków południowych	Liczne formy
10.	Żleby i towarzyszące stożki usypiskowe	Górna część stoków północnych - Żleb Piarzysty, Żleb Poszukiwaczy Skarbów, żleby w rejonie Urwiska	28
11.	Rynna korazyjna dużych rozmiarów, przemodelowana niwalnie i glacialnie	Urwiste północne stoki pod Diablakiem - Szeroki Żleb	1
12.	Glacialne podcięcia stoków (przemodelowane przez lodowce stokowe nisze osuwiskowe i rynny korazyjne) i towarzyszące moreny	Górna część północnych stoków w rejonie Diablaka - duży kocioł między Kościółkami i Diablakiem, dolna część Szerokiego Żlebu,	3

	zsypaniskowe (przemodelowane przez ruchy osuwiskowe oraz spływy gruzowe)	Urwisko	
13.	Najmłodsze osuwiska, w większości pokrywowe, o znanym wieku (XIX-XX w.). Dobrze wykształcona sekwencja mikroform	Stoki północne - Urwane (1868 r.), Cyłowa Zerwa (1962 r. i później), osuwisko pod Diablakiem (1997 r. i później)	3 duże obiekty
14.	Jeziorka osuwiskowe stale	Stoki północne i południowe – Mokry Stawek, Marków Stawek, Zimny Stawek, Orawski Duży Stawek	4
15.	Jeziorka osuwiskowe okresowe	Stoki północne i południowe - Suchy Stawek, Izdebczycki Stawek, Mułowy Stawek	3

2.2. Klimat

O wyjątkowym charakterze klimatu masywu Babiej Góry świadczy kontrast stosunków cyrkulacyjnych, radiacyjnych, opadowych, termicznych i bioklimatycznych pomiędzy stokami północnymi i południowymi.

Stoki południowe Babiej Góry opadają w kierunku Kotliny Orawskiej posiadającej silnie zaznaczony kontynentalizm termiczny i pluwialny, z kolei stoki północne opadające do doliny Skawicy otwartej na napływ mas powietrza z północy cechują się bardziej oceanicznym klimatem. Znajduje to wyraz w piętrowym układzie stosunków klimatycznych i bioklimatycznych na obu stokach masywu i na jego przedpolu.

Stoki północne i południowe Babiej Góry różnią się na tych samych wysokościach n.p.m. warunkami bioklimatycznymi. Południowe stoki masywu o korzystnych warunkach insolacji cechuje bioklimat silnie bodźcowy, natomiast stoki północne o mniej korzystnym układzie stosunków radiacyjnych cechują się już umiarkowaniem bodźcowym bioklimatem.

Znaczne deniwelacje na obszarze masywu Babiej Góry sprzyjają występowaniu na niewielkiej przestrzeni znacznych różnic w wartościach poszczególnych elementów klimatu.

W obszarze Parku wydzielono pięć pięter klimatycznych:

- 1) umiarkowanie ciepłe (średnia temperatura roczna od 6 do 8°C);
- 2) umiarkowanie chłodne (średnia temperatura roczna od 4 do 6°C);
- 3) chłodne (średnia temperatura roczna od 2 do 4°C);
- 4) bardzo chłodne (średnia temperatura roczna od 0 do 2°C);
- 5) umiarkowanie zimne (średnia temperatura roczna od -2 do 0°C).

Wydzielone piętra klimatyczne wyrażają zmienność wartości elementów klimatu w zależności od wysokości n.p.m.

2.3. Gleby

Podtypy gleb (wraz z niektórymi odmianami podtypów) według Klasyfikacji gleb leśnych Polski z 2000 r. stwierdzone na obszarze Parku.

Lp.	Podtypy gleb, odmiany podtypów gleb	Symbole podtypów gleb
1.	Inicjalne skaliste – litosole	IS
2.	Inicjalne rumoszkowe – regosole	IR
3.	Rankery biellicowe	RNb
4.	Pararedziny właściwe	PRw
5.	Brunatne właściwe	BRw
6.	Brunatne właściwe gruntowoglejowe	BRwgg

7.	Szarobrunatne	BRs
8.	Brunatne wylugowane	BRwy
9.	Brunatne wylugowane gruntowoglejowe	BRwygg
10.	Brunatne kwaśne	BRk
11.	Brunatne kwaśne gruntowoglejowe	BRkgg
12.	Brunatna kwaśne opadowoglejowe	BRkog
13.	Brunatne bielcowane	BRb
14.	Bielice właściwe	Blw
15.	Glejbielicowe właściwe	Bgw
16.	Bielicowe właściwe	Bw
17.	Gruntowoglejowe właściwe	Gw
18.	Gruntowoglejowe próchniczne	Gp
19.	Gruntowoglejowe mulowe	Gml
20.	Gruntowoglejowe murszowe	Gm
21.	Gruntowoglejowe torfowe	Gt
22.	Amfiglejowe	OGam
23.	Torfowo-mulowe	MLt
24.	Torfowe torfowisk niskich	Tn
25.	Torfowo-murszowe	Mt
26.	Mady rzeczne właściwe	MDw
27.	Mady rzeczne próchniczne	MDp

2.4. Ekosystemy występujące na obszarze Parku:

1) ekosystemy leśne Parku zajmują obszar 2856,57 ha. Lasy Parku zostały zaliczone do III kategorii zagrożenia pożarowego – małe zagrożenie.

Zbiorowiska roślinne leśne występujące na obszarze Parku oraz odpowiadające im kody siedlisk przyrodniczych Natura 2000

Lp.	Zbiorowiska roślinne leśne	Kod siedliska przyrodniczego ¹⁾
1.	Dolnoregłowy las jodłowy (<i>Galio-Abietetum</i>)	9110
2.	Kwaśna buczyna górską (<i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>)	9110
3.	Żyzna buczyna karpacka (<i>Dentario glandulosae-Fagetum</i>)	9130
4.	Jaworzyna zioloroślowa (<i>Aceri-Fagetum</i>)	9140
5.	Las jaworowy (<i>Lunario-Aceretum</i>)	9180 ²⁾
6.	Jaworzyna karpacka (<i>Sorbo-Aceretum</i>)	9180 ²⁾
7.	Górska świerczyna na torfie (<i>Bazzanio-Piceetum</i>)	91D0
8.	Olszyna karpacka (<i>Alnetum incanae</i>)	91E0 ²⁾
9.	Olszyna bagienna (<i>Caltho-Alnetum</i>)	91E0 ²⁾
10.	Jedlina bagienna (<i>Doronico austriacii-Abietetum</i>)	-
11.	Górnoregłowa acydofilna świerczyna karpacka (<i>Plagiothecio-Piceetum</i>)	9410
12.	Dolnoregłowy bór jodłowo-świerkowy (<i>Abieti-Piceetum</i>)	9410
13.	Zarośla jarzębiny (<i>Athyrio-Sorbetum</i>)	-

2) łądowe ekosystemy nieleśne w Parku zajmują obszar 495,45 ha.

Zbiorowiska roślinne nieleśne występujące na obszarze Parku oraz odpowiadające im kody siedlisk przyrodniczych Natura 2000

Lp.	Zbiorowiska roślinne nieleśne	Kod siedliska ¹⁾
1.	Wysokogórskie borówczyska bażynowe (<i>Empetro-Vaccinietum</i>)	4060

2.	Karpackie zarośla kosodrzewiny (<i>Pinetum mughi carpaticum</i>)	4070 ²⁾
3.	Zarośla wierzby śląskiej (<i>Salicetum silesiaca</i>)	4080
4.	Murawa wysokogórska z sitem skucią <i>Juncus trifidus</i> (<i>Junco-Festucetum supinae</i>)	6150
5.	Zbiorowisko wyleżyskowe z panującą wierzbą zielną (<i>Salicetum herbaceae</i>)	6150
6.	Murawy kosmatki brunatnej (<i>Luzuletum spadiceae</i>)	6150
7.	Zespół kostrzewy pstrej (<i>Saxifrago-Festucetum versicoloris</i>)	6170
8.	Borówczyska murawowe w piętrze subalpejskim (<i>Hieracio alpini-Nardetum</i>)	6230 ²⁾
9.	Zbiorowisko z dominacją knieci błotnej górskiej i świerżabka orzęsionego (<i>Caltha laeta-Chaerophyllum hirsutum</i>)	-
10.	Ziolorośla z panującym lepiężnikiem białym (<i>Petasitetum albi</i>)	6430
11.	Ziolorośla z panującym lepiężnikiem wytysiałym (<i>Petasitetum kablikianii</i>)	6430
12.	Ziolorośla z panującym tojadem mocnym (<i>Aconitetum firmi</i>)	6430
13.	Ziolorośla z panującą miłosną górską (<i>Adenostyletum alliariae</i>)	6430
14.	Ziolorośla z panującym szczawiem alpejskim (<i>Rumicetum alpini</i>)	-
15.	Ziolorośla paprociowe (<i>Athyrietum alpestris</i>)	6430
16.	Łąki mietlicowe z rzędu <i>Arrhenatheretalia</i>	6520
17.	Maki mezotroficzne (<i>Carici-Agrostietum caninae</i>)	7140
18.	Młaka turzycowo-kozlkowa (<i>Valeriano-Caricetum flavae</i>)	7230
19.	Kompleks epilityczny z dominacją porostów (<i>Epipetretea lichenosae</i>)	8110
20.	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	8310
21.	Psiary w piętrze subalpejskim (<i>Hieracio alpini-Vaccinietum</i>)	-
22.	Zbiorowisko sukcesyjne z <i>Salix silesiaca</i> na osuwisku	-
23.	Wysokogórskie borówczyska czernicowe (<i>Vaccinietum myrtilli</i>)	-
24.	Zbiorowisko z miętą długolistną (<i>Mentha longifolia</i>)	-
25.	Zbiorowisko z gwiazdnicą gajową (<i>Stellaria nemorum</i>)	-
26.	Młaki z dominacją sitowia leśnego (<i>Scirpetum silvatici</i>)	-
27.	Zbiorowiska źródlisk niewapiennych (<i>Cardamino-Montion</i>)	-
28.	Zbiorowisko z dominacją starca Fuchsa i niecierpka (<i>Senecio fuchsii-Impatietum</i>)	-
29.	Borówczyska, zbiorowiska trawo- i zioloroślowe na polanach reglowych	-
30.	Łąki wilgotne	-
31.	Zbiorowisko z kostrzewą niską (<i>Festuca supina</i>)	-
32.	Kwaśne młaki niskoturzycowe (<i>Caricetalia fuscae</i>)	-
33.	Zbiorowisko z dominacją śmiałka pogiętego (<i>Deschampsia flexuosa</i>)	-
34.	Zbiorowisko z dominacją jastrzębca alpejskiego i śmiałka pogiętego (<i>Hieracium alpinum, Deschampsia flexuosa</i>)	-
35.	Zbiorowiska epilityczne z dominacją porostów (<i>Epipetretea lichenosae</i>)	-
36.	Antropogeniczny kompleks zbiorowisk naskalnych, erozyjnych i dywanowych	-
37.	Osuwisko	-
38.	Traworośle z panującym trzcinnikiem owłosionym (<i>Calamagrostietum villosae</i>)	-
39.	Zbiorowisko z śmiałkiem darniowym (<i>Deschampsia caespitosa</i>)	-
40.	Zbiorowisko z kostrzewą barwną i rdestem wężownikiem (<i>Festuca picta, Polygonum bistorta</i>)	-
41.	Zbiorowisko z wiechliną wiotką (<i>Poa laxa</i>)	-
42.	Zbiorowisko z szarotą drobną (<i>Gnaphalium supinum</i>)	-
43.	Zarośla porzeczki skalnej (<i>Oxalido-Ribetum petraeae</i>)	-
44.	Zarośla z dominacją jałowca halnego (<i>Juniperus nana</i>)	-

45.	Zbiorowisko maliny i wierzbówki koprzyzcy (<i>Rubus idaeus</i> , <i>Chamaenerion angustifolium</i>)	-
-----	---	---

3) ekosystemy wodne zajmują powierzchnię 10,02 ha.

Ekosystemy wodne tworzą:

- a) jeziora - 18 obiektów o łącznej powierzchni 0,45 ha,
- b) cieki powierzchniowe (potoki) - o łącznej powierzchni 9,57 ha.

Obszar Parku należy do dwu zlewni:

- a) Morza Bałtyckiego - wody spływające potokami po północnych stokach Babiej Góry, w szczególności: Potok Jalowicki, Potok Jaworzyna, Potok Marków, Potok Rybny, Potok Norczak, Potok Dejaków,
- b) Morza Czarnego - wody spływające potokami po stokach południowych Babiej Góry, w szczególności: Potok Przywarówka, Krzywa Rzeka, Kiczora, Skalnica, Suchy Potok, Kiczerka.

2.5. Gatunki roślin i grzybów:

- 1) na obszarze Parku stwierdzono występowanie 2562 gatunków roślin i grzybów, w tym:
 - a) śluzowce (*Myxomycetes*) - 92 gatunki,
 - b) grzyby niedoskonałe (*Deuteromycota*) - 45 gatunków,
 - c) grzyby zlichenizowane (porosty) (*Lichenes*) - 329 gatunków,
 - d) workowce (*Ascomycetes*) - 282 gatunki,
 - e) podstawczaki (*Basidiomycetes*) - 806 gatunków,
 - f) wątrobowce (*Marchantiophyta*) - 102 gatunki,
 - g) mchy (*Bryophyta*) - 280 gatunków,
 - h) rośliny naczyniowe (*Pteridophyta* i *Spermatophyta*) - 626 gatunków;
- 2) na obszarze Parku stwierdzono występowanie 218 taksonów podlegających ochronie gatunkowej (ochronie ścisłej podlega 78 gatunków i 1 podgatunek, ochronie częściowej podlega 139 gatunków), w tym:
 - a) grzyby zlichenizowane (porosty) (*Lichenes*) - 48 gatunków podlega ochronie ścisłej oraz 12 gatunków podlega ochronie częściowej,
 - b) grzyby wielkoowocnikowe (*Macromycetes*) - 11 gatunków podlega ochronie częściowej,
 - c) wątrobowce (*Marchantiophyta*) - 10 gatunków podlega ochronie ścisłej oraz 10 gatunków podlega ochronie częściowej,
 - d) mchy (*Bryophyta*) - 10 gatunków podlega ochronie ścisłej oraz 67 gatunków podlega ochronie częściowej,
 - e) rośliny naczyniowe (*Pteridophyta* i *Spermatophyta*) - 10 gatunków i 1 podgatunek podlega ochronie ścisłej oraz 39 gatunków podlega ochronie częściowej;
- 3) na obszarze Parku stwierdzono występowanie gatunków roślin wymagających ochrony w związku z tym wyznaczono obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Babiogórska PLH120001, zwany dalej „obszarem Natura 2000 Ostoja Babiogórska” - 3 gatunki;
- 4) na obszarze Parku stwierdzono występowanie 392 gatunków zagrożonych wyginięciem w skali kraju, w tym:
 - a) grzyby zlichenizowane (porosty) (*Lichenes*) - 181 gatunków,
 - b) grzyby wielkoowocnikowe (*Macromycetes*) - 163 gatunki,
 - c) wątrobowce (*Marchantiophyta*) - 7 gatunków,
 - d) mchy (*Bryophyta*) - 31 gatunków,
 - e) rośliny naczyniowe (*Pteridophyta* i *Spermatophyta*) - 10 gatunków;
- 5) na obszarze Parku stwierdzono występowanie 3 gatunków i odmian endemicznych;

6) gatunki o szczególnym znaczeniu dla Parku, które zostały wskazane do monitoringu, ochrony ich biotopu lub siedliska, w których bytują, oraz do wspierania przez Służby Parku bądź specjalistów zewnętrznych, zwane dalej „gatunkami specjalnego zainteresowania” występujące na obszarze Parku:

- a) wątrobowce - 10 gatunków: zgiętolist Michauxa (*Anastrophyllum michauxii*), bulawniczka ząbkowana (*Cephaloziella spinigera*), Eremonotus myriocarpus, *Gymnomitrium brevissimum*, jednoczepek Hookera (*Haplomitrium hookeri*), miechrza (*Marsupella* sp.), *Schljakovia kunzeana*, miedzik tamaryszkowy (*Frullania tamarisci*), parzoch pieprzowy (*Porella arboris-vitae*), parzoch szerokolistny (*Porella platyphylla*),
- b) mchy - 10 gatunków: jeżolist zwyczajny (*Antitrichia curtipendula*), bezlist okrywowy (*Buxbaumia viridis*), *Ditrichum zonatum*, płaskolist lśniący (*Hookeria lucens*), drąstewniczek zmienny (*Lescuraea mutabilis*), miechera pierzasta (*Neckera pinnata*), nibybielistka sautera (*Paraleucobryum sauteri*), borześląd zwisły (*Pohlia nutans* subsp. *schimperii*), podsadnik kulisty (*Splachnum sphaericum*), czterozębiec wąski (*Tetraplodon angustatus*),
- c) rośliny naczyniowe - 53 gatunki: widlicz alpejski (*Diphasiastrum alpinum*), widlicz Isslera (*Diphasiastrum issleri*), widlak goździsty (*Lycopodium clavatum*), widlak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum*), skrzyp olbrzymi (*Equisetum telmateia*), paprotnik kolczysty (*Polystichum aculeatum*), paprotnik Brauna (*Polystichum braunii*), paprotnik ostry (*Polystichum lonchitis*), podejźrzon księżycowy (*Botrychium lunaria*), mieczyk dachówkowy (*Gladiolus imbricatus*), szafran spiski (*Crocus scopusiensis*), śnieżyczka przebiśnieg (*Gnathus nivalis*), gołek białawy (*Leucorchis albida*), storczyca kulista (*Traumsteinera globosa*), listera jajowata (*Listera ovata*), listera sercowata (*Listera cordata*), ozorka zielona (*Coeloglossum viride*), kruszczyk błotny (*Epipactis palustris*), kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*), gnieźnik leśny (*Neottia nidus-avis*), dziewięcisz bezłodygowy (*Carlina acaulis*), brzoza omszona (*Betula pubescens*), brzoza czarna (*Betula obscura*), żywokost sercowaty (*Symphytum cordatum*), miesięcznica trwała (*Lunaria rediviva*), zimozioł północny (*Linnaea borealis*), bagno zwyczajne (*Ledum palustre*), goryczuszka wczesna (*Gentianella lutescens* ssp. *lutescens*), goryczuszka orzęsiona (*Gentianella ciliata*), goryczka kropkowana (*Gentiana punctata*), goryczka żółta (*Gentiana lutea*), centuria pospolita (*Centaurium erythraea* ssp. *erythraea*), niebielistka trwa (*Swertia perennis*), rogownica alpejska (*Cerastium alpinum*), rosiczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*), tłustosz alpejski (*Pinguicula alpina*), tłustosz pospolity (*Pinguicula vulgaris*), tocja karpacka (*Tozzia carpathica*), tojad dzióbaty (*Aconitum variegatum*), tojad mocny (*Aconitum firmum*), tojad morawski (*Aconitum firmum moravicum*), gnidosz Hacqueta (*Pedicularis hacquetii*), gnidosz błotny (*Pedicularis palustris*), gnidosz rozesłany (*Pedicularis sylvatica*), wiąz górski (*Ulmus glabra*), okrzyń jeleni (*Laserpitium archangelica*), sasanka alpejska (*Pulsatilla alba*), goździk okazały (*Dianthus speciosus*), rożeniec górski (*Rhodiola rosea*), skalnica gronkowa (*Saxifraga paniculata*), sosna limba (*Pinus cembra*), przywrotnik babiogórski (*Alchemilla babiogorensis*), wiechlina babiogórska (*Poa babiogorensis*),
- d) porosty - 34 taksony: błonczyk malutki (*Absoconditella delutula*), wyprószek biały (*Biatora veteranorum*), włostka (*Bryoria* sp.), trzoneczniczka czarna (*Chaenothecopsis nigra*), epiglea większa (*Epigloea soleiformis*), bladek zgrubiały (*Helocarpon crassipes*), japewia złocista (*Japewia subaurifera*), misecznica plamista (*Lecanora phaeostigma*), misecznica pośrednia (*Lecanora subintricata*), pszeblaszek pośredni (*Scytinium intermedium*), krzyżynka Hedlunda (*Micarea hedlundii*), krzyżynka Nowaka (*Micarea nowakii*), sorenka gwoździkowa (*Psilolechia clavulifera*), pykniczka rozmyta (*Pycnora praestabilis*),

tasiemnica szarkowa (*Taeniolella trapeliopseos*), szarek humusowy (*Trapeliopsis glaucolepidea*), oskrzelka niwalna (*Flavocetraria nivalis*), pustulka rozdęta (*Hypogymnia vittata*), krążniczka leprariowa (*Lecidea leprarioides*), rytek skalny (*Lithographa tesserata*), pawężniczka zachodnia (*Nephroma laevigatum*), tarczynka dziurkowana (*Menegazzia terebrata*), krużynka lisia (*Micarea lynceola*), brodaczka (*Usnea sp.*), podkielisznik luseczkowaty (*Lopadium disciforme*), szarek zieleniejący (*Trapeliopsis viridescens*), krużynka czarniawa (*Micarea melaena*), plamica ponura (*Arthonia vinosa*), otwornica półkulista (*Varicellaria hemisphaerica*), bukwik zielonawy (*Zwackhia viridis*), krążniczka napęczniała (*Lecidea turgidula*), plamica biaława (*Arthonia leucopellaea*), oczarka jodłowa (*Schismatomma pericleium*), mąkla rozłożysta (*Evernia divaricata*).

- e) grzyby - 30 gatunków: soplówka jodłowa (*Hericium coralloides*), soplówka gałęzista (*Hericium ramosum*), wilgotnica czapeczkowata (*Hygrocybe calyptraeformis*), płomykówka galaretowata (*Tremiscus helvelloides*), sarniak dachówkowaty (*Sarcodon imbricatus*), buławka odcięta (*Clavariadelphus truncatus*), buławka paleczkowata (*Clavariadelphus pistillaris*), buławka spłaszczona (*Clavariadelphus ligula*), smardz wyniosły (*Morchella elata*), monetka kleista (*Oudemansiella mucida*), stroczek leśny (*Serpula himantioides*), piestrzenica olbrzymia (*Gyromitra gigas*), klejek alpejski *Chroogomphus helveticus*, *Notopanus porrigens*, grzybiec (*Porphyrellum pseudoscaber*), rycerzyk oliwkowożółty (*Tricholomopsis decora*), lejkówka (*Clitocybe lignatilis*), naziemek białawy (*Albatrellus ovinus*), łzawnik (*Dacrymyces palmatus*), *Gerronema chrysophyllum*, zasłonak (*Cortinarius bataille*), wodnica tarczowa (*Hygrophorus discoideus*), mokronóżka brązowostrzowa (*Hydropus marginellus*), tarczówka (*Lentinellus omphalodes*), czubajka (*Lepiota eriophora*), faldówka kędzierzawa (*Plicatura crispa*), grzybówka krwawiąca (*Mycena crocata*), purchawka jeżowata (*Lycoperdon echinatum*), klimaczek północny (*Climacocystis borealis*), skórnica fioletowawa (*Columnocystis abietina*).

2.6. Gatunki zwierząt

1. Na obszarze Parku stwierdzono występowanie 4513 gatunków zwierząt:
 - 1) kręgowce (*Vertebrata*) - 186 gatunków, w tym:
 - a) ssaki (*Mammalia*) - 48 gatunków,
 - b) ptaki (*Aves*) - 124 gatunki,
 - c) gady (*Reptilia*) - 5 gatunków,
 - d) płazy (*Amphibia*) - 7 gatunków,
 - e) ryby (*Pisces*) - 2 gatunki;
 - 2) bezkręgowce (*Invertebrata*) - 4327 gatunki, w tym:
 - a) owady (*Insecta*) - 3900 gatunków, w tym:
 - pierwogonki (*Protura*) - 12 gatunków,
 - widlogonki (*Diplura*) - 1 gatunek,
 - skoczogonki (*Collembola*) - 4 gatunki,
 - jętki (*Ephemeroptera*) - 39 gatunków,
 - ważki (*Odonata*) - 7 gatunków,
 - widelnice (*Plecoptera*) - 59 gatunków,
 - prostoskrzydłe i pokrewne (*Orthoptera*, *Dermaptera*, *Blattodea*) - 24 gatunki,
 - gryzki (*Copeognatha*) - 4 gatunki,;
 - wszy (*Anoplura*) - 4 gatunki,
 - różnoskrzydłe (*Heteroptera*) - 160 gatunków,
 - równoskrzydłe (*Homoptera*) - 161 gatunków,

- siatkoskrzydłe i pokrewne (*Megaloptera*, *Raphidioptera*, *Neuroptera*) - 42 gatunki,
- chrząszcze (*Coleoptera*) - 1595 gatunków,
- błonkówki (*Hymenoptera*) - 231 gatunków,
- chruściki (*Trichoptera*) - 95 gatunków,
- motyle (*Lepidoptera*) - 666 gatunków,
- wojsiłki (*Mecoptera*) - 2 gatunki,
- muchówki (*Diptera*) - 781 gatunków,
- pchły (*Siphonaptera*) - 13 gatunków,
- b) zwierzęta z innych gromad - 427 gatunków, w tym:
 - wrotki (*Rotatoria*) - 7 gatunków,
 - wirki (*Turbellaria*) - 2 gatunki,
 - nitkowce (*Gordiaceae*) - 1 gatunek,
 - ślimaki (*Gastropoda*) - 89 gatunków,
 - małże (*Bivalvia*) - 4 gatunki,
 - skąposzczety (*Oligocheta*) - 21 gatunków,
 - niesporczaki (*Tardigrada*) - 20 gatunków,
 - skorupiaki (*Crustacea*) - 10 gatunków,
 - pająki (*Araneae*) - 132 gatunki,
 - kosarze (*Opiliones*) - 21 gatunków,
 - zaleszczotki (*Pseudoscorpionidea*) - 10 gatunków,
 - roztocze (*Acari*) - 103 gatunki,
 - krocionogi (*Diplopoda*) - 7 gatunków.

2. Gatunki zwierząt o szczególnym znaczeniu występujące na obszarze Parku:

- 1) gatunki podlegające ochronie gatunkowej:
 - a) ssaki (*Mammalia*) - 32 gatunki,
 - b) ptaki (*Aves*) - 101 gatunków,
 - c) gady (*Reptilia*) - 5 gatunków,
 - d) płazy (*Amphibia*) - 7 gatunków,
 - e) owady (*Insecta*) - 32 gatunki,
 - f) ślimaki (*Gastropoda*) - 2 gatunki;
- 2) gatunki specjalnego zainteresowania:
 - a) ssaki - 22 gatunki: darniówka tatrzańska (*Microtus tatricus*), koszatka (*Dryomys nitedula*), popielica (*Glis glis*), orzesznica (*Muscardinus avellanarius*), ryjówka górską (*Sorex alpinus*), smużka (*Sicista betulina*), żołędnicą (*Eliomys quercinus*), borowiec wielki (*Nyctalus noctula*), mroczek późny (*Eptesicus serotinus*), mroczek pozłocisty (*Eptesicus nilssonii*), nocek rudy (*Myotis daubentonii*), nocek wąsatek (*Myotis mystacinus*), nocek Natterera (*Myotis nattereri*), nocek orzęsiony (*Myotis emarginatus*), nocek Bechsteina (*Myotis bechsteinii*), nocek duży (*Myotis myotis*), gacek brunatny (*Plecotus auritus*), rzęsorek rzeczek (*Neomys fodiens*), wydra (*Lutra lutra*), ryś (*Lynx lynx*), wilk (*Canis lupus*), niedźwiedź brunatny (*Ursus arctos*),
 - b) ptaki - 27 gatunków: drozd obroźny (*Turdus torquatus*), guszec (*Tetrao urogallus*), zimorodek (*Alcedo atthis*), siwerniak (*Anthus spinoletta*), gąsiorek (*Lanius collurio*), pliszka górską (*Motacilla cinerea*), dzięcioł trójpalczasty (*Picoides tridactylus*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*), dzięcioł zielony (*Picus viridis*), płochacz halny (*Prunella collaris*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), pluszcz (*Cinclus cinclus*), derkacz (*Crex crex*), dzięcioł białogrzbiety (*Dendrocopos leucotos*), dzięcioł duży (*Dendrocopos major*), dzięciołek (*Dendrocopos minor*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), mucholówka żałobna (*Ficedula hypoleuca*), mucholówka mała (*Ficedula parva*), sóweczka (*Glaucidium*

passerinum), puszczyk zwyczajny (*Strix aluco*), puszczyk uralski (*Strix uralensis*), uszatka (*Asio otus*), wlochatka (*Aegolius funereus*), jarząbek (*Bonasa bonasia*), słonka (*Scolopax rusticola*),

c) płazy - 7 gatunków: kumak górski (*Bombina variegata*), ropucha szara (*Bufo bufo*), żaba trawna (*Rana temporaria*), salamandra plamista (*Salamandra salamandra*), traszka górską (*Triturus alpestris*), traszka karpacka (*Triturus montandoni*), traszka zwyczajna (*Triturus vulgaris*),

d) owady (*Insecta*) - 41 gatunków: zagłębek bruzdkowany (*Rhysodes sulcatus*), biegacz Fabrycjusza (*Carabus fabricii*), biegacz urozmaicony (*Carabus variolosus*), *Pseudanophthalmus pilosellus stobieckii*, *Leistus montanus pawlowskii*, *Pterostichus taticus*, *Gabrius tirolensis*, *Elophorus glacialis*, *Eucinetus hopffgarteni*, wynurt (*Ceruchus chrysomelinus*), *Curimus decorus*, *Curimus erinaceus*, kowalina luskoskrzydła (*Lacon lepidopterus*), *Rhizophagus brancsiki*, *Pytho abieticola*, *Phloiophilus edwardsii*, *Peltis grossa*, *Phryganophilus auritus*, *Mycetoma suturale*, kwiatomir (*Pachyta lamed*), sichrawa karpacka (*Pseudogaurotina excellens*), *Oreina plagiata*, *Phaedon segnis*, *Otiorynchus obtusus*, zrówieńka (*Isophya camptoxypha*), mirka alpejska (*Miramella alpina*), *Rhithrogena carpatalpina*, *Neumoura babiogorensis*, *Passaloecus borealis*, *Dryudella femoralis*, *Crabro lapponicus*, *Andrena lapponica*, *Andrena ruficrus*, *Andrena synadelpha*, *Megachile lapponica*, trzmiel wyżynny (*Bombus mesomelas*), *Bombus pyrenaeus*, trzmiel sześćożębny (*Bombus wurfleini*), *Brachypogon babiogorensis*, *Brachypogon carpaticus*, *Brachypogon zawoicus*,

e) pająki (*Araneae*) - 3 gatunki: *Syedra myrmicarum*, *Koestmeria torrentum*, *Euophrys monticola*;

3) gatunki zwierząt zagrożone wyginięciem w skali kraju:

a) ssaki (*Mammalia*) - 11 gatunków,

b) ptaki (*Aves*) - 13 gatunków,

c) płazy (*Amphibia*) - 1 gatunek,

d) ryby (*Pisces*) - 1 gatunek,

e) owady (*Insecta*) - 154 gatunki,

e) pająki (*Araneae*) - 12 gatunków,

f) ślimaki (*Gastropoda*) - 1 gatunek,

g) małże (*Bivalvia*) - 1 gatunek.

2.7. Charakterystyka przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska

1) stan siedlisk przyrodniczych

Lp.	Nazwa typu siedliska przyrodniczego	Kod siedliska ¹⁾	Powierzchnia (ha) lub liczba obiektów (szt.)
1.	Wysokogórskie borówczyska bażynowe (<i>Empetro-Vaccinietum</i>)	4060	3,66
2.	Zarośla kosodrzewiny (<i>Pinetum mugo</i>)	4070 ²⁾	283,58
3.	Subalpejskie zarośla wierzby lapońskiej lub śląskiej (<i>Salicetum lapponum</i> , <i>Salicetum silesiacae</i>)	4080	18,41
4.	Wysokogórskie murawy acydofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)	6150	12,84
5.	Nawapienne murawy wysokogórskie (<i>Seslerion tatrae</i>) i wyleżyska śnieżne (<i>Arabidion coeruleae</i>)	6170	1,18
6.	Ziolorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziolorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	6430	44,58

7.	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	6520	8,34
8.	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	7140	0,34
9.	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze mlak, turzycowisk i mechowisk	7230	1,37
10.	Piargi i gołoborza krzemianowe	8110	4,24
11.	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	8310	12
12.	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	9110	210,38
13.	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	9130	1276,87
14.	Górskie jaworzyny zioloroślowe (<i>Aceri Fagetum</i>)	9140	20,13
15.	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	9180 ²⁾	19,81
16.	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohmii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	91D0	5,40
17.	Lęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	91E0 ²⁾	38,87
18.	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	9410	1244,30

2) ocena stanu ochrony siedlisk przyrodniczych

Lp.	Nazwa typu siedliska przyrodniczego	Kod siedliska ¹⁾	Parametry stanu ochrony ³⁾			Łączna ocena ³⁾
			Powierzchnia	Struktura i funkcja	Szanse zachowania	
1.	Wysokogórskie borówczyska bazyńowe (<i>Empetro-Vaccinietum</i>)	4060	FV	FV	FV	FV
2.	Zarośla kosodrzewiny (<i>Pinetum mugo</i>)	4070 ²⁾	FV	FV	FV	FV
3.	Subalpejskie zarośla wierzby lapońskiej lub śląskiej (<i>Salicetum lapponum</i> , <i>Salicetum silesiaca</i>)	4080	FV	FV	FV	FV
4.	Wysokogórskie murawy acydofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)	6150	FV	FV	FV	FV
5.	Nawapienne murawy wysokogórskie (<i>Seslerion tatrae</i>) i wyleżyska śnieżne (<i>Arabidion coeruleae</i>)	6170	FV	FV	FV	FV
6.	Ziolorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziolorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	6430	FV	FV	FV	FV
7.	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	6520	U1	U1	FV	U1
8.	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	7140	U1	U2	U1	U2
9.	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze mlak, turzycowisk i mechowisk	7230	FV	U1	FV	U1
10.	Piargi i gołoborza krzemianowe	8110	FV	FV	FV	FV

11.	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	8310	FV	FV	FV	FV
12.	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	9110	FV	U1	FV	U1
13.	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	9130	FV	U1	FV	U1
14.	Górskie jaworzyny zioloroślowe (<i>Aceri Fagetum</i>)	9140	U1	U1	FV	U1
15.	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	9180 ²⁾	FV	FV	FV	FV
16.	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensolmii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	91D0 ²⁾	U1	U2	U2	U2
17.	Lęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae</i>) i olsy żródliskowe	91E0 ²⁾	FV	U1	FV	U1
18.	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	9410	FV	U1	FV	U1

3) stan gatunków roślin

Lp.	Nazwa gatunku	Kod ¹⁾	Występowanie na terenie Parku
1.	Bezlist okrywowy (<i>Buxbaumia viridis</i>)	1386	3 stanowiska
2.	Tojad morawski (<i>Aconitum firmum moravicum</i>)	4109	14 stanowisk
3.	Tocja karpacka (<i>Tozzia carpathica</i>)	4116	2 stanowiska

4) ocena stanu ochrony gatunków roślin

L.p.	Nazwy gatunków	Kod ¹⁾	Parametry stanu ochrony ³⁾			Łączna ocena
			Populacja	Siedlisko	Szanse zachowania gatunku	
1.	Bezlist okrywowy (<i>Buxbaumia viridis</i>)	1386	FV	FV	FV	FV
2.	Tojad morawski (<i>Aconitum firmum moravicum</i>)	4109	FV	FV	FV	FV
3.	Tocja karpacka (<i>Tozzia carpathica</i>)	4116	FV	FV	FV	FV

5) stan gatunków zwierząt

Lp.	Nazwa gatunku	Kod ¹⁾	Występowanie na terenie Parku
1.	Biegacz urozmaicony (<i>Carabus variolosus</i>)	4014	nieliczny, regularnie występujący
2.	Sichrawa karpacka (<i>Pseudogawrotina excellens</i>)	4024 ²⁾	nieliczny, regularnie występujący
3.	Zagłębek bruzdkowany (<i>Rhysodes sulcatus</i>)	4026	skrajnie nieliczny (dane historyczne)
4.	Kumak górski (<i>Bombina variegata</i>)	1193	nieliczny, regularnie występujący

5.	Traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i>)	2001	nieliczny, regularnie występujący
6.	Darniówka tatrzańska (<i>Microtus tatricus</i>)	2612	skrajnie nieliczny (dane historyczne)
7.	Ryś (<i>Lynx lynx</i>)	1361	obszar Parku jest częścią terytorium dla 2 – 3 osobników
8.	Wilk (<i>Canis lupus</i>)	1352 ²⁾	obszar jest częścią terytorium 2 watah
9.	Niedźwiedź brunatny (<i>Ursus arctos</i>)	1354 ²⁾	gatunek przechodni, 1 - 2 osobniki

6) ocena stanu ochrony gatunków zwierząt

Lp.	Nazwa gatunku	Kod ¹⁾	Parametry stanu ochrony			Łączna ocena
			Populacja	Siedlisko	Szanse zachowania gatunku	
1.	Biegacz urozmaicony (<i>Carabus variolosus</i>)	4014	U1	FV	FV	U1
2.	Sichrawa karpacka (<i>Pseudogaurotina excellens</i>)	4024 ²⁾	U1	FV	FV	U1
3.	Zagłębek bruzdkowany (<i>Rhysodes sulcatus</i>)	4026	XX	FV	XX	XX
4.	Kumak górski (<i>Bombina variegata</i>)	1193	U1	U1	FV	U1
5.	Traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i>)	2001	U1	U1	FV	U1
6.	Darniówka tatrzańska (<i>Microtus tatricus</i>)	2612	XX	FV	XX	XX
7.	Ryś (<i>Lynx lynx</i>)	1361	FV	FV	FV	FV
8.	Wilk (<i>Canis lupus</i>)	1352 ²⁾	U1	FV	FV	U1
9.	Niedźwiedź brunatny (<i>Ursus arctos</i>)	1354 ²⁾	U1	FV	FV	U1

2.8. Charakterystyka przedmiotów ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Babia Góra PLB120011 w części pokrywającej się z obszarem Parku, zwanego dalej „obszarem Natura 2000 Babia Góra”

1) Oszacowanie liczebności gatunków ptaków

Lp.	Nazwa gatunku	Kod ¹⁾	Liczebność
1.	Gluszec (<i>Tetrao urogallus</i>)	A108	5-11 kogutów
2.	Sóweczka (<i>Glaucidium passerinum</i>)	A217	10-15 par
3.	Włochatka (<i>Aegolius fimereus</i>)	A223	6- 9 par
4.	Dzięcioł białogrziety (<i>Dendrocopos leucotos</i>)	A239	6- 11 par
5.	Dzięcioł trójpalczasty (<i>Picoides tridactylus</i>)	A241	9-15 par
6.	Siverniak (<i>Anthus spinoletta</i>)	A259	20-30 par
7.	Plochacz halny (<i>Primella collaris</i>)	A267	1-3 pary
8.	Pliszka górská (<i>Motacilla cinerea</i>)	A261	15-21 par
9.	Pluszcz (<i>Cinclus cinclus</i>)	A264	6-9 par
10.	Drozd obroźny (<i>Turdus torquatus</i>)	A282	13-85 par
11.	Cietrzew (<i>Tetrao tetrix</i>) – w trakcie procedowania zmiany statusu na D (usunięcia gatunku jako przedmiot ochrony)	A409	0

2) Stan ochrony gatunków ptaków

Lp.	Nazwy gatunków	Kod ⁴⁾	Parametry stanu ochrony ³⁾			Łączna ocena
			Populacja	Siedlisko	Szanse zachowania	
1.	Gluszec (<i>Tetrao urogallus</i>)	A108	U1	U1	U1	U1
2.	Sóweczka (<i>Glaucidium passerinum</i>)	A217	U1	U1	U1	U1
3.	Włochatka (<i>Aegolius funereus</i>)	A223	U1	FV	U1	U1
4.	Dzięciol białogrzbity (<i>Dendrocopos leucotos</i>)	A239	U1	FV	U1	U1
5.	Dzięciol trójpalczasty (<i>Picoides tridactylus</i>)	A241	U1	FV	U1	U1
6.	Siwerniak (<i>Anthus spinoletta</i>)	A259	U1	U1	FV	U1
7.	Pliszka górska (<i>Motacilla cinerea</i>)	A261	FV	FV	FV	FV
8.	Pluszcz (<i>Cinclus cinclus</i>)	A264	FV	FV	FV	FV
9.	Płochacz halny (<i>Prunella collaris</i>)	A267	U2	U1	U1	U2
10.	Drozd obrożny (<i>Turdus torquatus</i>)	A282	U1	FV	FV	U1

2.9. Krajobraz

W Parku dominuje naturalny krajobraz górski i wysokogórski ukształtowany w okresie trzeciorzędu. Miejscami występuje krajobraz naturalno-kulturowy (Markowe Szczawiny, Hala Czarnego). Partie szczytowe Babiej Góry, powyżej górnej granicy lasu odznaczają się wybitnymi walorami widokowymi i estetycznymi.

W krajobrazie Parku rozpatrywanym w aspekcie walorów estetyczno-widokowych wyróżnić można następujące piętra krajobrazowe:

1) piętro z dominacją wnętrz leśnych – labiryntowych w obrębie regła dolnego i górnego. Walory estetyczno-widokowe tych wnętrz zależą od stanu naturalności zbiorowisk roślinnych;

2) piętro z dominacją pierwszego planu widokowego obejmującego głównie masyw Babiej Góry – odpowiadające piętru kosodrzewiny. Zasadniczym, niepowtarzalnym w skali Beskidów akcentem estetyczno-widokowym tego piętra jest bogate urządzenie terenu, urozmaicone dodatkowo lanami kosodrzewiny;

3) piętro z rozległymi wieloplanowymi panoramami widokowymi obejmującymi zarówno najbliższe przedpole Parku jak i inne grupy górskie, w tym Pasma Podhalańskie, Gorce, Pieniny, Tatry, Małą Fatrę, Pasma Jałowieckie, Pilsko.

3. Społeczne uwarunkowania realizacji celów ochrony przyrody

3.1. Podstawy prawne funkcjonowania

Park został utworzony 1 stycznia 1955 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 1954 r. w sprawie utworzenia Babiogórskiego Parku Narodowego (Dz. U. z 1955 r. poz. 25). Aktualną podstawą działalności Parku jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 1997 r. w sprawie Babiogórskiego Parku Narodowego (Dz. U. poz. 608). Powierzchnia Parku zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów wynosi 3391,55 ha.

3.2. Rezerwat Biosfery Babia Góra

W roku 1976 Park otrzymał status Rezerwatu Biosfery Babia Góra i został włączony do projektu Man and Biosphere (MaB). W 2001 r. UNESCO-MaB zaakceptowało powiększenie Rezerwatu Biosfery Babia Góra i jego strefowanie. Obecnie Rezerwat Biosfery Babia Góra obejmuje obszar 11829 ha, w tym 1062 ha stanowi strefę centralną (część obszaru ochrony ścisłej w Parku), 2330 ha strefę buforową (część obszaru ochrony ścisłej, obszar ochrony czynnej i krajobrazowej

w Parku) i 8437 ha strefę przejściową (otulina Parku).

Właściwe funkcjonowanie rezerwatu biosfery polega na owocnej współpracy Parku, samorządów terytorialnych, stowarzyszeń, jednostek działających na obszarze gmin Lipnica Wielka, Jablonka, Zawoja i Jeleśnia oraz działań na arenie międzynarodowej na polu ochrony przyrody, promocji walorów kulturowych oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju.

3.3. Społeczności lokalne

Pasma górskie w otoczeniu masywu Babiej Góry tworzą naturalne granice regionów kulturowych, zamieszkałych przez różne grupy etniczne górali karpaccich.

Tereny na północ od Pasma Babiogórskiego w dolinie Skawicy zasiedlone zostały przez Babiogórców, tereny na południe od masywu przez Orawian. Na przestrzeni wieków górale zamieszkujący tereny wokół Babiej Góry wytworzyli swoisty folklor. Każda z grup etnicznych wykształciła typ kultury regionalnej, który przejawiał się między innymi w charakterze budownictwa, stroju, zdobnictwa, rzeźby, malarstwa, muzyki i obrzędów.

W regionie Babiej Góry na szczególną uwagę zasługuje współpraca transgraniczna jednostek w ramach dwóch struktur euroregionalnych: Euroregionu Tatry i Euroregionu Beskidy.

Od południowej strony granicą Parku jest granica państwowa polsko-słowacka. Południowe stoki Babiej Góry po stronie słowackiej są objęte ochroną strefową Chránena Krajinná Oblast Horná Orava. Najwyższe partie Babiej Góry piętro halne, piętro kosodrzewiny i fragment regla górnego są objęte strefą 5 (Zóna 5 Babia Hora), niżej położone ekosystemy leśne są w strefie 4 (Zóna 4 Babia Hora) i 3 (Zóna 3 Oravské Beskydy).

Rozdział 2

**OPIS GRANIC – OBSZARU NATURA 2000 OSTOJA BABIOGÓRSKA ORAZ OBSZARU
NATURA 2000 BABIA GÓRA W CZĘŚCI POKRYWAJĄCEJ SIĘ Z OBSZAREM PARKU**

1. Opis granic obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska⁵⁾

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
1	539306,41	194456,58
2	539331,17	194427,78
3	539351,67	194400,02
4	539354,58	194396,07
5	539391,50	194344,03
6	539398,00	194332,58
7	539422,35	194292,70
8	539444,00	194261,99
9	539465,84	194231,47
10	539500,65	194184,10
11	539512,68	194174,72
12	539515,28	194172,68
13	539533,49	194158,46
14	539543,87	194120,20
15	539559,10	194115,69
16	539576,19	194119,69
17	539617,01	194118,88
18	539645,60	194111,25
19	539652,69	194109,36
20	539699,43	194119,23
21	539781,32	194126,36
22	539811,98	194089,50
23	539826,50	194056,38
24	539843,28	194044,26
25	539844,04	194053,01
26	539847,60	194103,88
27	539893,76	194035,35
28	539901,64	194023,64
29	539935,70	194016,38
30	539956,42	194011,26
31	539979,06	194005,47
32	540011,10	193999,58
33	540043,34	194000,74
34	540053,56	193994,98
35	540082,64	193977,81
36	540105,81	193971,38

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
37	540138,85	193964,94
38	540142,91	193985,61
39	540156,93	193985,96
40	540172,07	193986,33
41	540187,45	193978,76
42	540213,62	193976,75
43	540228,81	193974,66
44	540244,95	193972,43
45	540247,78	193972,03
46	540262,09	193982,73
47	540265,93	193985,16
48	540271,38	193981,22
49	540264,71	193973,55
50	540265,38	193967,99
51	540282,83	193961,35
52	540290,23	193956,81
53	540299,95	193950,84
54	540304,87	193947,91
55	540309,25	193945,29
56	540321,32	193927,64
57	540336,65	193921,62
58	540334,51	193914,14
59	540328,75	193915,27
60	540353,52	193886,97
61	540379,98	193852,79
62	540391,35	193835,54
63	540410,75	193812,68
64	540418,34	193812,44
65	540419,84	193809,16
66	540426,19	193795,22
67	540421,14	193785,44
68	540430,29	193757,20
69	540434,84	193756,62
70	540434,24	193732,59
71	540430,30	193732,46
72	540429,86	193674,04

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
73	540431,74	193645,22
74	540438,60	193623,79
75	540438,85	193622,09
76	540440,03	193614,03
77	540442,06	193600,24
78	540456,97	193575,20
79	540476,36	193550,81
80	540485,41	193534,03
81	540487,39	193530,38
82	540490,14	193525,29
83	540492,33	193521,13
84	540508,50	193501,94
85	540516,91	193479,70
86	540534,60	193455,36
87	540547,89	193435,38
88	540571,00	193419,19
89	540599,29	193410,52
90	540617,75	193404,39
91	540628,43	193392,66
92	540641,78	193382,04
93	540654,42	193383,07
94	540674,15	193368,28
95	540689,86	193344,63
96	540706,84	193321,94
97	540717,17	193315,19
98	540728,06	193298,14
99	540739,54	193294,56
100	540748,68	193279,31
101	540741,64	193275,57
102	540743,67	193267,91
103	540747,98	193251,69
104	540764,11	193209,38
105	540772,21	193190,59
106	540781,25	193174,84
107	540793,66	193157,64
108	540808,20	193142,52
109	540822,25	193133,98
110	540839,41	193119,78
111	540859,45	193108,68
112	540880,39	193109,61
113	540888,14	193099,63

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
114	540886,50	193090,49
115	540901,30	193074,99
116	540921,28	193052,36
117	540956,25	193008,72
118	540976,46	192990,99
119	540992,04	192978,83
120	540996,92	192972,79
121	541005,18	192969,33
122	541016,19	192986,36
123	541017,30	192999,69
124	541038,55	193000,71
125	541046,54	193006,51
126	541073,06	193002,70
127	541112,31	193023,29
128	541114,31	193031,77
129	541149,73	193035,25
130	541190,24	193025,25
131	541203,95	193034,81
132	541223,33	193016,73
133	541244,48	193020,60
134	541254,34	193016,77
135	541259,23	193030,41
136	541285,47	193036,77
137	541312,23	193036,93
138	541358,60	193052,60
139	541523,34	193449,61
140	541820,49	193893,51
141	541847,33	193903,54
142	541878,52	193915,20
143	541923,92	193932,17
144	542002,52	193961,56
145	542008,29	193962,40
146	542044,52	193982,95
147	542087,27	193992,04
148	542108,09	193976,90
149	542147,26	193982,81
150	542245,90	193967,14
151	542445,33	193961,59
152	542463,00	193935,12
153	542490,83	193858,39
154	542496,70	193806,97

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
155	542531,84	193748,43
156	542544,98	193727,88
157	542625,96	193629,77
158	542648,64	193513,82
159	542654,19	193508,17
160	542723,91	193434,95
161	542758,96	193379,56
162	542785,26	193338,12
163	542843,22	193271,19
164	542848,71	193261,70
165	542899,82	193172,63
166	542920,73	193044,34
167	542981,36	192929,29
168	543020,58	192878,24
169	543025,81	192871,44
170	543027,54	192869,24
171	543030,97	192857,14
172	543049,31	192783,95
173	543060,75	192724,32
174	543061,96	192717,71
175	543055,83	192662,67
176	543046,78	192615,85
177	542994,59	192542,84
178	542991,14	192538,01
179	542980,09	192522,58
180	542910,30	192425,09
181	542903,75	192197,90
182	542896,37	192185,81
183	542803,61	192035,30
184	542778,87	191962,72
185	542778,47	191961,54
186	542778,11	191960,45
187	542778,02	191958,94
188	542776,85	191933,63
189	542775,47	191903,94
190	542771,42	191883,35
191	542671,23	191819,12
192	542625,76	191779,89
193	542610,61	191766,78
194	542543,91	191709,11
195	542519,81	191674,35

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
196	542490,45	191631,35
197	542438,56	191592,36
198	542418,10	191586,78
199	542376,90	191582,78
200	542314,88	191573,12
201	542298,45	191570,57
202	542277,76	191567,36
203	542247,76	191562,69
204	542235,12	191560,72
205	542125,26	191384,88
206	542103,42	191367,16
207	542087,71	191354,42
208	542052,81	191326,10
209	542039,02	191314,90
210	541969,07	191276,03
211	541849,24	191228,69
212	541896,38	191118,37
213	541902,86	191097,56
214	541932,03	190997,89
215	541947,71	190933,34
216	541959,83	190885,78
217	541992,80	190818,61
218	542022,95	190769,66
219	542056,36	190700,80
220	542070,04	190668,79
221	542097,68	190609,47
222	542152,97	190527,02
223	542217,39	190414,03
224	542221,62	190395,46
225	542236,21	190370,56
226	542262,54	190325,70
227	542263,97	190324,84
228	542384,34	190253,20
229	542453,31	190228,42
230	542517,13	190198,51
231	542600,32	190133,43
232	542604,00	190130,53
233	542616,78	190120,59
234	542681,66	190041,51
235	542722,30	190003,85
236	542765,80	189953,16

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
237	542842,09	189859,50
238	542851,10	189848,35
239	542911,04	189796,13
240	542969,14	189709,26
241	542988,77	189639,92
242	543020,16	189618,49
243	543024,23	189615,61
244	543097,78	189563,06
245	543211,24	189488,23
246	543215,72	189485,26
247	543245,33	189459,48
248	543262,65	189444,37
249	543287,66	189429,56
250	543345,19	189395,57
251	543348,74	189393,57
252	543357,07	189388,71
253	543363,68	189385,09
254	543370,68	189381,08
255	543403,39	189362,69
256	543473,37	189323,45
257	543591,47	189246,84
258	543641,16	189218,43
259	543679,12	189194,48
260	543759,88	189148,34
261	543811,21	189118,07
262	543841,69	189100,92
263	543760,55	189066,58
264	543748,86	189062,75
265	543712,50	189050,75
266	543635,74	189024,81
267	543551,86	188999,19
268	543549,29	188998,31
269	543494,28	188988,49
270	543491,89	188988,03
271	543397,95	188982,61
272	543383,98	188981,82
273	543310,29	188971,18
274	543308,10	188970,82
275	543259,41	188956,37
276	543219,45	188944,46
277	543214,80	188942,53

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
278	543133,37	188908,08
279	543054,58	188875,99
280	543010,42	188860,77
281	542993,19	188854,79
282	542906,99	188833,40
283	542802,90	188805,31
284	542798,53	188804,09
285	542728,17	188785,24
286	542704,74	188778,99
287	542647,88	188745,62
288	542630,86	188735,74
289	542601,84	188718,74
290	542563,78	188695,98
291	542513,82	188666,01
292	542435,00	188642,32
293	542410,90	188635,06
294	542359,64	188619,63
295	542357,36	188618,96
296	542340,11	188613,79
297	542262,31	188606,83
298	542252,54	188605,96
299	542249,25	188605,66
300	542215,45	188605,82
301	542202,67	188601,67
302	542157,77	188594,83
303	542128,16	188591,60
304	542108,82	188589,57
305	542048,89	188558,60
306	542002,75	188535,33
307	541936,89	188502,10
308	541880,68	188474,05
309	541805,50	188430,67
310	541805,34	188430,55
311	541805,20	188430,46
312	541789,48	188434,92
313	541789,28	188434,92
314	541787,40	188437,86
315	541781,99	188441,91
316	541777,64	188443,49
317	541771,38	188442,41
318	541765,81	188444,86

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
319	541760,96	188450,23
320	541759,24	188454,68
321	541756,97	188457,31
322	541751,76	188461,26
323	541751,21	188466,65
324	541751,18	188471,25
325	541736,11	188480,83
326	541726,53	188484,26
327	541716,41	188491,98
328	541709,70	188499,49
329	541709,29	188503,58
330	541708,58	188507,46
331	541705,50	188510,47
332	541698,75	188512,39
333	541694,44	188514,37
334	541690,14	188516,35
335	541675,51	188517,43
336	541663,07	188526,29
337	541654,74	188527,46
338	541642,72	188524,42
339	541639,80	188528,84
340	541621,00	188540,11
341	541616,57	188548,19
342	541611,81	188550,16
343	541598,32	188553,69
344	541590,84	188552,88
345	541581,77	188559,12
346	541573,49	188558,59
347	541564,40	188565,64
348	541563,68	188569,82
349	541563,23	188575,11
350	541562,10	188575,97
351	541556,08	188580,60
352	541550,82	188582,66
353	541550,01	188583,04
354	541544,79	188583,79
355	541540,52	188586,47
356	541531,28	188587,92
357	541523,37	188595,59
358	541517,81	188597,64
359	541516,66	188606,81

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
360	541506,11	188619,51
361	541505,34	188621,89
362	541506,42	188633,32
363	541503,45	188639,73
364	541502,49	188641,90
365	541488,19	188656,30
366	541485,25	188657,52
367	541484,14	188657,99
368	541481,66	188661,02
369	541475,85	188668,26
370	541474,04	188668,81
371	541465,48	188671,27
372	541453,66	188690,14
373	541451,19	188699,57
374	541446,83	188705,35
375	541446,43	188719,73
376	541437,18	188732,58
377	541435,00	188756,90
378	541426,44	188763,07
379	541425,24	188770,04
380	541429,39	188786,15
381	541428,12	188799,71
382	541427,45	188805,69
383	541424,98	188808,42
384	541421,16	188812,62
385	541420,65	188820,19
386	541406,86	188827,01
387	541402,98	188844,30
388	541395,98	188858,50
389	541382,55	188863,63
390	541382,94	188867,64
391	541379,27	188877,33
392	541381,19	188883,79
393	541373,23	188896,56
394	541366,89	188901,69
395	541363,32	188907,99
396	541348,36	188920,97
397	541345,35	188928,58
398	541337,89	188938,27
399	541330,69	188956,07
400	541322,27	188963,83

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
401	541319,04	188975,94
402	541320,37	188985,58
403	541320,79	188988,59
404	541316,25	189011,56
405	541309,54	189019,17
406	541304,99	189024,44
407	541296,80	189035,01
408	541301,33	189044,74
409	541301,52	189045,04
410	541302,11	189052,55
411	541296,16	189061,79
412	541294,03	189062,83
413	541283,19	189067,83
414	541271,34	189080,40
415	541264,93	189088,22
416	541263,36	189094,47
417	541262,92	189095,86
418	541258,52	189099,33
419	541257,09	189100,50
420	541243,72	189110,23
421	541236,33	189117,31
422	541229,77	189126,33
423	541217,14	189135,08
424	541216,53	189138,76
425	541212,86	189141,36
426	541208,96	189148,75
427	541206,81	189150,49
428	541204,25	189152,61
429	541203,25	189152,69
430	541196,65	189152,60
431	541187,38	189159,05
432	541184,84	189164,08
433	541182,93	189167,63
434	541174,80	189172,79
435	541170,08	189173,16
436	541163,37	189173,67
437	541161,13	189175,21
438	541153,39	189180,20
439	541147,93	189178,75
440	541136,01	189183,12
441	541126,57	189188,66

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
442	541115,22	189186,64
443	541110,37	189188,70
444	541107,13	189190,12
445	541083,22	189190,55
446	541069,79	189199,17
447	541053,61	189201,92
448	541044,21	189198,36
449	541040,45	189196,95
450	541028,20	189199,01
451	541022,95	189204,47
452	541016,15	189211,67
453	540989,88	189214,54
454	540984,98	189214,21
455	540978,89	189213,64
456	540975,27	189214,84
457	540973,15	189215,48
458	540971,05	189215,52
459	540961,15	189215,75
460	540949,28	189225,02
461	540947,34	189226,77
462	540939,15	189233,93
463	540924,86	189244,14
464	540910,83	189245,35
465	540904,52	189249,37
466	540896,82	189260,45
467	540889,95	189273,66
468	540889,95	189273,76
469	540881,93	189281,73
470	540875,47	189287,26
471	540867,63	189289,14
472	540858,42	189296,48
473	540851,60	189300,69
474	540843,24	189306,66
475	540838,84	189313,83
476	540833,89	189326,69
477	540830,99	189333,61
478	540825,90	189336,96
479	540824,84	189342,74
480	540822,13	189353,86
481	540816,28	189362,90
482	540806,15	189371,21

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
483	540802,92	189375,92
484	540797,23	189375,66
485	540793,72	189383,16
486	540786,87	189388,88
487	540781,24	189393,41
488	540776,47	189399,58
489	540771,52	189408,45
490	540767,04	189415,11
491	540758,50	189420,18
492	540746,33	189429,93
493	540732,11	189437,84
494	540731,40	189438,22
495	540731,09	189438,81
496	540729,69	189442,47
497	540726,66	189443,39
498	540724,74	189444,04
499	540719,26	189447,09
500	540712,77	189453,90
501	540700,07	189464,85
502	540698,05	189465,69
503	540693,91	189467,28
504	540648,12	189416,61
505	540547,74	189297,74
506	540528,05	189276,30
507	540503,83	189269,83
508	540394,65	189241,00
509	540332,94	189224,09
510	540269,53	189206,73
511	540156,77	189184,70
512	540100,09	189173,62
513	540060,71	189162,23
514	540012,61	189133,80
515	540011,70	189133,97
516	540010,10	189134,13
517	540008,94	189132,80
518	539991,91	189112,23
519	539933,68	189041,83
520	539897,83	188996,94
521	539853,87	188941,73
522	539798,25	188874,89
523	539745,04	188803,53

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
524	539718,67	188784,40
525	539705,64	188774,94
526	539653,05	188717,59
527	539571,33	188589,05
528	539570,19	188587,12
529	539555,74	188570,92
530	539499,43	188514,07
531	539233,32	188347,20
532	539231,65	188346,15
533	539131,04	188314,87
534	539069,87	188303,56
535	538965,82	188266,38
536	538936,47	188257,87
537	538632,72	188171,75
538	538581,76	188156,33
539	538497,28	188130,89
540	538441,68	188113,35
541	538345,69	188038,20
542	538338,84	188032,91
543	538282,45	187986,04
544	538272,87	187978,19
545	538255,16	187964,19
546	538191,53	187914,11
547	538188,53	187911,75
548	538186,40	187910,72
549	538183,18	187932,83
550	538171,36	188020,21
551	538167,30	188050,30
552	538158,71	188114,05
553	538144,81	188215,51
554	538135,03	188286,34
555	538131,21	188315,01
556	538129,52	188327,73
557	538173,11	188345,70
558	538175,06	188364,25
559	538184,79	188456,92
560	538192,37	188528,97
561	538204,14	188640,98
562	538207,59	188673,31
563	538208,71	188683,79
564	538210,95	188704,89

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
565	538217,70	188768,30
566	538223,28	188822,30
567	538225,72	188845,83
568	538233,89	188925,13
569	538244,31	189027,19
570	538245,62	189039,93
571	538255,00	189130,92
572	538264,03	189216,03
573	538264,24	189218,75
574	538264,44	189221,31
575	538269,28	189263,94
576	538272,23	189294,24
577	538280,68	189368,08
578	538268,01	189531,04
579	538263,42	189588,84
580	538260,47	189626,01
581	538258,97	189645,26
582	538101,02	189596,73
583	538006,68	189547,42
584	537856,64	189545,68
585	537730,39	189554,55
586	537689,41	189574,02
587	537582,82	189624,66
588	537455,44	189682,87
589	537382,02	189750,83
590	537317,25	189840,53
591	537267,27	189912,88
592	537211,36	190131,89
593	537093,64	190283,03
594	536962,29	190453,18
595	536870,33	190571,71
596	536781,90	190594,20
597	536631,36	190623,73
598	536444,01	190629,42
599	536245,27	190576,39
600	536108,32	190540,41
601	535932,55	190580,39
602	535833,77	190654,80
603	535717,71	190760,58
604	535592,66	190885,31
605	535408,32	190927,94

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
606	535234,44	190968,64
607	535108,83	190992,49
608	535019,93	191009,64
609	534880,25	191065,38
610	534725,29	191159,48
611	534567,63	191288,95
612	534500,99	191408,35
613	534420,61	191619,84
614	534390,14	191658,77
615	534362,95	191693,51
616	534294,37	191745,58
617	534215,50	191789,40
618	534198,31	191868,03
619	534171,78	191944,29
620	534070,15	192021,94
621	533981,20	192080,84
622	533890,15	192122,23
623	533841,40	192221,73
624	533852,86	192245,38
625	533894,15	192303,92
626	533934,62	192303,86
627	533996,42	192300,50
628	534016,10	192290,54
629	534038,98	192284,53
630	534086,46	192292,39
631	534111,56	192276,84
632	534138,77	192281,58
633	534222,02	192303,18
634	534288,05	192304,17
635	534355,17	192320,91
636	534411,85	192342,56
637	534440,86	192369,79
638	534465,39	192383,51
639	534484,43	192404,05
640	534539,21	192419,39
641	534580,67	192414,41
642	534652,72	192435,35
643	534699,96	192448,59
644	534765,96	192455,92
645	534785,03	192475,20
646	534820,74	192485,23

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
647	534827,71	192501,02
648	534845,22	192505,30
649	534860,58	192530,03
650	534860,55	192560,09
651	534898,67	192590,87
652	534910,62	192609,61
653	534952,65	192630,12
654	534985,70	192640,66
655	534997,33	192657,63
656	535019,13	192695,10
657	535019,90	192717,27
658	535034,30	192730,96
659	535018,39	192740,54
660	535015,36	192764,69
661	535028,46	192801,93
662	535050,69	192818,28
663	535064,95	192856,16
664	535066,83	192876,15
665	535075,38	192893,90
666	535073,95	192900,17
667	535072,30	192906,46
668	535076,98	192913,61
669	535121,40	192938,28
670	535133,20	192952,06
671	535139,04	193000,70
672	535150,85	193012,80
673	535168,37	193015,47
674	535174,72	193048,70
675	535161,93	193081,30
676	535185,21	193096,07
677	535200,40	193115,58
678	535206,71	193163,36
679	535226,84	193173,25
680	535240,35	193180,41
681	535259,23	193216,27
682	535294,50	193253,87
683	535336,25	193254,59
684	535379,62	193284,84
685	535404,03	193290,32
686	535422,71	193303,34
687	535447,61	193332,11

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
688	535459,00	193332,52
689	535475,90	193330,37
690	535482,12	193328,27
691	535497,70	193323,77
692	535509,07	193320,63
693	535532,68	193330,98
694	535537,92	193337,81
695	535549,15	193352,91
696	535617,43	193383,85
697	535643,62	193399,16
698	535664,94	193416,89
699	535680,24	193430,28
700	535709,24	193479,84
701	535731,96	193498,48
702	535750,67	193532,60
703	535821,98	193569,14
704	535857,10	193599,53
705	535884,86	193609,79
706	535885,56	193614,43
707	535891,45	193609,02
708	535935,25	193571,25
709	535952,89	193556,00
710	535986,00	193532,97
711	536005,73	193519,24
712	536019,74	193510,36
713	536039,17	193500,07
714	536046,34	193494,51
715	536050,74	193491,09
716	536105,16	193449,67
717	536170,68	193397,86
718	536179,66	193389,32
719	536198,59	193371,30
720	536205,16	193364,77
721	536253,18	193329,31
722	536258,07	193325,70
723	536265,22	193320,42
724	536300,89	193290,30
725	536353,96	193236,44
726	536393,18	193197,61
727	536395,82	193195,03
728	536431,94	193159,51

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
729	536458,93	193135,69
730	536487,44	193111,84
731	536505,13	193096,81
732	536506,55	193095,60
733	536534,59	193089,24
734	536622,99	193073,07
735	536662,27	193066,55
736	536705,06	193062,00
737	536743,81	193052,81
738	536746,35	193052,30
739	536746,53	193053,39
740	536767,95	193049,29
741	536828,54	193037,72
742	536880,47	193028,00
743	536935,77	193016,59
744	536949,40	193014,92
745	536974,60	193012,22
746	536980,74	193011,56
747	537003,64	193009,11
748	537012,27	193021,81
749	537014,34	193024,87
750	537026,70	193043,22
751	537031,85	193048,55
752	537049,29	193072,92
753	537103,42	193146,59
754	537106,90	193151,53
755	537116,52	193165,04
756	537119,98	193169,94
757	537140,71	193200,68
758	537141,44	193204,39
759	537139,99	193219,66
760	537138,44	193242,05
761	537135,86	193268,13
762	537133,78	193303,30
763	537137,33	193306,11
764	537133,42	193312,86
765	537132,47	193341,07
766	537155,30	193364,28
767	537173,77	193383,87
768	537177,20	193386,32
769	537182,05	193388,71

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
770	537196,43	193394,94
771	537218,51	193404,51
772	537225,81	193441,91
773	537233,22	193479,90
774	537234,81	193487,71
775	537242,78	193494,33
776	537258,05	193506,98
777	537259,70	193515,98
778	537263,71	193518,75
779	537265,52	193514,02
780	537278,93	193520,40
781	537311,23	193536,32
782	537330,18	193531,90
783	537366,66	193545,73
784	537401,25	193563,97
785	537410,68	193579,07
786	537415,09	193592,90
787	537428,29	193600,45
788	537436,47	193606,11
789	537441,64	193617,60
790	537446,47	193624,68
791	537456,42	193624,83
792	537485,33	193643,13
793	537512,16	193655,48
794	537532,58	193664,89
795	537537,98	193667,38
796	537558,68	193676,91
797	537695,87	193741,68
798	537703,48	193745,74
799	537715,55	193751,78
800	537757,27	193772,63
801	537763,27	193775,63
802	537769,54	193778,76
803	537786,05	193780,76
804	537810,88	193788,18
805	537865,60	193795,04
806	537868,67	193795,42
807	537903,67	193799,60
808	538007,84	193814,66
809	538029,05	193819,07
810	538107,32	193831,01

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
811	538114,20	193831,81
812	538160,00	193837,15
813	538232,87	193845,64
814	538261,53	193848,98
815	538264,60	193849,34
816	538319,57	193859,48
817	538349,81	193863,20
818	538397,45	193869,56
819	538428,49	193875,83
820	538435,67	193876,75
821	538441,22	193877,46
822	538442,74	193877,66
823	538444,17	193877,83
824	538461,58	193880,07
825	538490,48	193884,30
826	538567,97	193895,71
827	538570,64	193896,36
828	538597,54	193902,88
829	538601,75	193944,65
830	538609,94	194004,16
831	538612,60	194023,52
832	538623,40	194073,56
833	538618,89	194085,83
834	538626,80	194126,52
835	538632,73	194170,84
836	538637,29	194200,61
837	538643,72	194234,36
838	538647,32	194264,55
839	538647,58	194317,89
840	538647,27	194320,86
841	538637,85	194369,89
842	538644,88	194393,25
843	538644,33	194407,01
844	538633,98	194416,46
845	538648,57	194433,63
846	538648,16	194455,46
847	538670,73	194434,65
848	538677,94	194479,68
849	538695,80	194484,79
850	538711,79	194490,29
851	538748,37	194502,87

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
852	538797,08	194518,85
853	538813,80	194524,34
854	538848,87	194534,25
855	538877,09	194542,72
856	538913,08	194553,53
857	538945,24	194563,19
858	539001,43	194580,11
859	539003,67	194582,59
860	539028,76	194595,68
861	539037,75	194599,74
862	539045,24	194605,36
863	539048,93	194606,21
864	539049,84	194606,42
865	539105,60	194619,20
866	539108,87	194619,95
867	539141,94	194629,88
868	539147,05	194631,41
869	539164,97	194636,79
870	539176,32	194640,20
871	539182,59	194636,69
872	539183,16	194635,89
873	539231,72	194567,21
874	539268,53	194514,39
875	539290,04	194481,59
876	539301,07	194464,75
877	539306,41	194456,58

2. Opis granic enklaw wewnętrznych obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska

1) enklawa Norczak

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
878	539594,50	193072,75
879	539657,35	192994,39
880	539681,61	192964,55
881	539714,06	192924,25
882	539774,25	192849,48
883	539797,84	192894,39
884	539831,09	192956,23
885	539821,79	192997,74

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
886	539815,57	193019,62
887	539799,25	193071,07
888	539763,64	193196,38
889	539754,23	193229,57
890	539744,48	193272,62
891	539733,60	193303,90
892	539722,00	193337,39
893	539700,79	193390,93
894	539693,44	193409,52
895	539658,65	193424,66
896	539518,74	193486,26
897	539506,76	193491,44
898	539503,06	193475,94
899	539476,82	193365,95
900	539477,53	193364,16
901	539499,10	193305,75
902	539509,80	193276,37
903	539584,86	193095,91
904	539594,50	193072,75

2) enklawa Stonów I

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
905	539374,67	192891,03
906	539357,03	192942,84
907	539338,70	192938,13
908	539334,68	192937,09
909	539313,90	192931,83
910	539297,25	192872,70
911	539302,88	192828,59
912	539305,49	192808,17
913	539308,99	192780,80
914	539298,85	192757,24
915	539303,44	192704,25
916	539353,29	192702,60
917	539433,50	192699,94
918	539446,35	192700,67
919	539438,49	192714,47
920	539436,15	192732,31
921	539433,78	192745,81

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
922	539430,84	192758,85
923	539427,57	192768,33
924	539420,74	192777,24
925	539410,53	192787,67
926	539406,41	192792,86
927	539406,01	192798,45
928	539399,48	192818,21
929	539379,89	192875,72
930	539374,67	192891,03

3) enklawa Stonów II

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
931	539295,15	192613,38
932	539266,78	192550,55
933	539264,84	192551,55
934	539263,73	192552,00
935	539263,45	192526,33
936	539327,25	192473,66
937	539342,27	192498,47
938	539339,92	192505,25
939	539333,07	192525,01
940	539324,38	192561,99
941	539321,55	192613,70
942	539301,03	192620,06
943	539295,15	192613,38

4) enklawa Sulowa Cyrhel

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
944	538925,77	192897,15
945	538880,71	192935,34
946	538868,85	192934,77
947	538818,94	192931,14
948	538803,51	192929,90
949	538764,53	192926,78
950	538744,67	192925,19
951	538733,28	192924,43
952	538705,57	192921,71

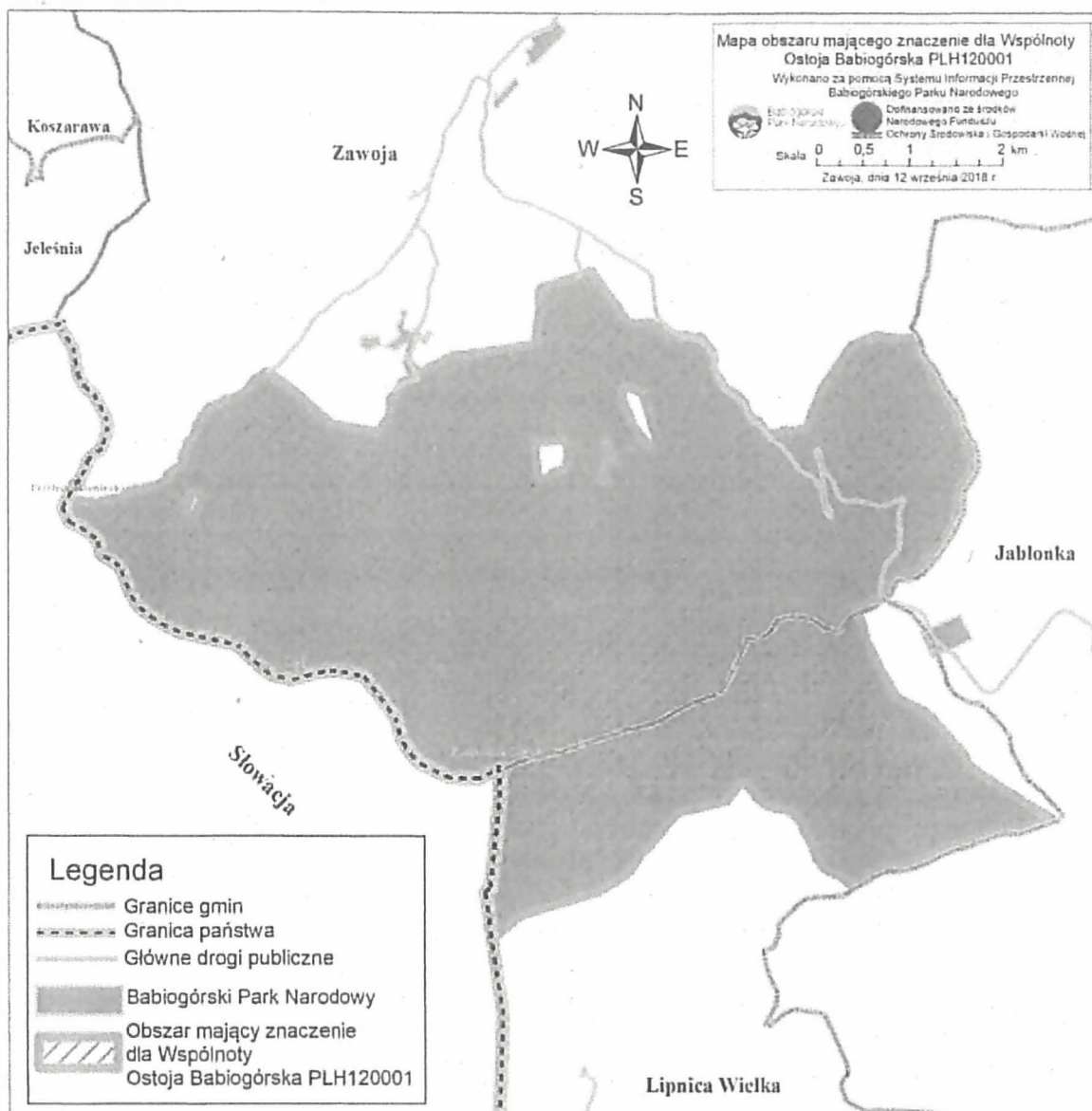
Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
953	538635,88	192916,07
954	538632,66	192915,81
955	538624,24	192915,36
956	538616,27	192916,54
957	538598,21	192919,55
958	538599,39	192888,99
959	538594,57	192827,44
960	538595,09	192778,97
961	538595,24	192764,43
962	538601,56	192711,64
963	538612,91	192616,69
964	538617,86	192528,32
965	538664,33	192534,16
966	538692,27	192537,47
967	538720,30	192540,59
968	538737,87	192543,69
969	538747,59	192548,39
970	538767,29	192586,38
971	538782,97	192590,54
972	538804,00	192600,80
973	538807,78	192611,25
974	538836,86	192615,68
975	538871,59	192621,39
976	538893,51	192639,47
977	538896,17	192641,93
978	538911,94	192658,35
979	538912,65	192659,56
980	538916,73	192666,52
981	538922,21	192674,62

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
982	538932,64	192716,55
983	538935,48	192727,97
984	538936,12	192733,20
985	538939,65	192762,12
986	538941,54	192777,62
987	538939,73	192810,29
988	538935,32	192845,18
989	538928,44	192883,20
990	538925,77	192897,15

5) enklawa Czarna Cyrhel

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
991	535104,04	192398,39
992	535045,70	192221,63
993	535022,29	192184,10
994	535048,98	192173,84
995	535133,16	192159,09
996	535143,64	192157,25
997	535176,71	192238,69
998	535221,54	192358,21
999	535182,89	192393,40
1000	535104,04	192398,39

3. Mapa obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska

4. Opis granic obszaru Natura 2000 Babia Góra w części pokrywającej się z obszarem Parku

1) Kompleks główny⁷⁾

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
1	539306,41	194456,58
2	539331,17	194427,78
3	539351,67	194400,02
4	539354,58	194396,07
5	539391,50	194344,03
6	539398,00	194332,58
7	539422,35	194292,70

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
8	539444,00	194261,99
9	539465,84	194231,47
10	539500,65	194184,10
11	539512,68	194174,72
12	539515,28	194172,68
13	539533,49	194158,46
14	539543,87	194120,20
15	539559,10	194115,69

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
16	539576,19	194119,69
17	539617,01	194118,88
18	539645,60	194111,25
19	539652,69	194109,36
20	539699,43	194119,23
21	539781,32	194126,36
22	539811,98	194089,50
23	539826,50	194056,38
24	539843,28	194044,26
25	539844,04	194053,01
26	539847,60	194103,88
27	539893,76	194035,35
28	539901,64	194023,64
29	539935,70	194016,38
30	539956,42	194011,26
31	539979,06	194005,47
32	540011,10	193999,58
33	540043,34	194000,74
34	540053,56	193994,98
35	540082,64	193977,81
36	540105,81	193971,38
37	540138,85	193964,94
38	540142,91	193985,61
39	540156,93	193985,96
40	540172,07	193986,33
41	540187,45	193978,76
42	540213,62	193976,75
43	540228,81	193974,66
44	540244,95	193972,43
45	540247,78	193972,03
46	540262,09	193982,73
47	540265,93	193985,16
48	540271,38	193981,22
49	540264,71	193973,55
50	540265,38	193967,99
51	540282,83	193961,35
52	540290,23	193956,81
53	540299,95	193950,84
54	540304,87	193947,91
55	540309,25	193945,29
56	540321,32	193927,64
57	540336,65	193921,62
58	540334,51	193914,14

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
59	540328,75	193915,27
60	540353,52	193886,97
61	540379,98	193852,79
62	540391,35	193835,54
63	540410,75	193812,68
64	540418,34	193812,44
65	540419,84	193809,16
66	540426,19	193795,22
67	540421,14	193785,44
68	540430,29	193757,20
69	540434,84	193756,62
70	540434,24	193732,59
71	540430,30	193732,46
72	540429,86	193674,04
73	540431,74	193645,22
74	540438,60	193623,79
75	540438,85	193622,09
76	540440,03	193614,03
77	540442,06	193600,24
78	540456,97	193575,20
79	540476,36	193550,81
80	540485,41	193534,03
81	540487,39	193530,38
82	540490,14	193525,29
83	540492,33	193521,13
84	540508,50	193501,94
85	540516,91	193479,70
86	540534,60	193455,36
87	540547,89	193435,38
88	540571,00	193419,19
89	540599,29	193410,52
90	540617,75	193404,39
91	540628,43	193392,66
92	540641,78	193382,04
93	540654,42	193383,07
94	540674,15	193368,28
95	540689,86	193344,63
96	540706,84	193321,94
97	540717,17	193315,19
98	540728,06	193298,14
99	540739,54	193294,56
100	540748,68	193279,31
101	540741,64	193275,57

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
102	540743,67	193267,91
103	540747,98	193251,69
104	540764,11	193209,38
105	540772,21	193190,59
106	540781,25	193174,84
107	540793,66	193157,64
108	540808,20	193142,52
109	540822,25	193133,98
110	540839,41	193119,78
111	540859,45	193108,68
112	540880,39	193109,61
113	540888,14	193099,63
114	540886,50	193090,49
115	540901,30	193074,99
116	540921,28	193052,36
117	540956,25	193008,72
118	540976,46	192990,99
119	540992,04	192978,83
120	540996,92	192972,79
121	541005,18	192969,33
122	541016,19	192986,36
123	541017,30	192999,69
124	541038,55	193000,71
125	541046,54	193006,51
126	541073,06	193002,70
127	541112,31	193023,29
128	541114,31	193031,77
129	541149,73	193035,25
130	541190,24	193025,25
131	541203,95	193034,81
132	541223,33	193016,73
133	541244,48	193020,60
134	541254,34	193016,77
135	541259,23	193030,41
136	541285,47	193036,77
137	541312,23	193036,93
138	541358,60	193052,60
139	541523,34	193449,61
140	541820,49	193893,51
141	541847,33	193903,54
142	541878,52	193915,20
143	541923,92	193932,17
144	542002,52	193961,56

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
145	542008,29	193962,40
146	542051,72	193984,42
147	542094,44	193993,54
148	542108,09	193976,90
149	542147,26	193982,81
150	542245,90	193967,14
151	542445,33	193961,59
152	542463,00	193935,12
153	542490,83	193858,39
154	542496,70	193806,97
155	542531,84	193748,43
156	542544,98	193727,88
157	542625,96	193629,77
158	542648,64	193513,82
159	542654,19	193508,17
160	542723,91	193434,95
161	542758,96	193379,56
162	542785,26	193338,12
163	542843,22	193271,19
164	542848,71	193261,70
165	542899,82	193172,63
166	542920,73	193044,34
167	542981,36	192929,29
168	543020,58	192878,24
169	543025,81	192871,44
170	543027,54	192869,24
171	543030,97	192857,14
172	543049,31	192783,95
173	543060,75	192724,32
174	543061,96	192717,71
175	543055,83	192662,67
176	543046,78	192615,85
177	542994,59	192542,84
178	542991,14	192538,01
179	542980,09	192522,58
180	542910,30	192425,09
181	542903,75	192197,90
182	542896,37	192185,81
183	542803,61	192035,30
184	542778,87	191962,72
185	542778,47	191961,54
186	542778,11	191960,45
187	542778,02	191958,94

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
188	542776,85	191933,63
189	542775,47	191903,94
190	542771,42	191883,35
191	542671,23	191819,12
192	542625,76	191779,89
193	542610,61	191766,78
194	542543,91	191709,11
195	542519,81	191674,35
196	542490,45	191631,35
197	542438,56	191592,36
198	542418,10	191586,78
199	542376,90	191582,78
200	542314,88	191573,12
201	542298,45	191570,57
202	542277,76	191567,36
203	542247,76	191562,69
204	542235,12	191560,72
205	542125,26	191384,88
206	542103,42	191367,16
207	542087,71	191354,42
208	542052,81	191326,10
209	542039,02	191314,90
210	541969,07	191276,03
211	541849,24	191228,69
212	541896,38	191118,37
213	541902,86	191097,56
214	541932,03	190997,89
215	541947,71	190933,34
216	541959,83	190885,78
217	541992,80	190818,61
218	542022,95	190769,66
219	542056,36	190700,80
220	542070,04	190668,79
221	542097,68	190609,47
222	542152,97	190527,02
223	542217,39	190414,03
224	542221,62	190395,46
225	542236,21	190370,56
226	542262,54	190325,70
227	542263,97	190324,84
228	542384,34	190253,20
229	542453,31	190228,42
230	542517,13	190198,51

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
231	542600,32	190133,43
232	542604,00	190130,53
233	542616,78	190120,59
234	542681,66	190041,51
235	542722,30	190003,85
236	542765,80	189953,16
237	542842,09	189859,50
238	542851,10	189848,35
239	542911,04	189796,13
240	542969,14	189709,26
241	542988,77	189639,92
242	543020,16	189618,49
243	543024,23	189615,61
244	543097,78	189563,06
245	543211,24	189488,23
246	543215,72	189485,26
247	543245,33	189459,48
248	543262,65	189444,37
249	543287,66	189429,56
250	543345,19	189395,57
251	543348,74	189393,57
252	543357,07	189388,71
253	543363,68	189385,09
254	543370,68	189381,08
255	543403,39	189362,69
256	543473,37	189323,45
257	543591,47	189246,84
258	543641,16	189218,43
259	543679,12	189194,48
260	543759,88	189148,34
261	543811,21	189118,07
262	543843,82	189099,91
263	543841,69	189100,92
264	543760,55	189066,58
265	543748,86	189062,75
266	543712,50	189050,75
267	543635,74	189024,81
268	543551,86	188999,19
269	543549,29	188998,31
270	543494,28	188988,49
271	543491,89	188988,03
272	543397,95	188982,61
273	543383,98	188981,82

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
274	543310,29	188971,18
275	543308,10	188970,82
276	543259,41	188956,37
277	543219,45	188944,46
278	543214,80	188942,53
279	543133,37	188908,08
280	543054,58	188875,99
281	543010,42	188860,77
282	542993,19	188854,79
283	542906,99	188833,40
284	542802,90	188805,31
285	542798,53	188804,09
286	542728,17	188785,24
287	542704,74	188778,99
288	542647,88	188745,62
289	542630,86	188735,74
290	542601,84	188718,74
291	542563,78	188695,98
292	542513,82	188666,01
293	542435,00	188642,32
294	542410,90	188635,05
295	542359,64	188619,63
296	542357,36	188618,96
297	542340,11	188613,79
298	542262,31	188606,83
299	542252,54	188605,96
300	542249,25	188605,66
301	542215,45	188605,82
302	542202,67	188601,67
303	542157,77	188594,83
304	542128,16	188591,60
305	542108,82	188589,57
306	542048,89	188558,60
307	542002,75	188535,33
308	541936,89	188502,10
309	541880,68	188474,05
310	541805,50	188430,67
311	541805,34	188430,55
312	541805,20	188430,46
313	541789,48	188434,92
314	541789,28	188434,92
315	541787,40	188437,86
316	541781,99	188441,91

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
317	541777,64	188443,49
318	541771,38	188442,41
319	541765,81	188444,86
320	541760,96	188450,23
321	541759,24	188454,68
322	541756,97	188457,31
323	541751,76	188461,26
324	541751,21	188466,65
325	541751,18	188471,25
326	541736,11	188480,83
327	541726,53	188484,26
328	541716,41	188491,98
329	541709,70	188499,49
330	541709,29	188503,58
331	541708,58	188507,46
332	541705,50	188510,47
333	541698,75	188512,39
334	541694,44	188514,37
335	541690,14	188516,35
336	541675,51	188517,43
337	541663,07	188526,29
338	541654,74	188527,46
339	541642,72	188524,42
340	541639,80	188528,84
341	541621,00	188540,11
342	541616,57	188548,19
343	541611,81	188550,16
344	541598,32	188553,69
345	541590,84	188552,88
346	541581,77	188559,12
347	541573,49	188558,59
348	541564,40	188565,64
349	541563,68	188569,82
350	541563,23	188575,11
351	541562,10	188575,97
352	541556,08	188580,60
353	541550,82	188582,66
354	541550,01	188583,04
355	541544,79	188583,79
356	541540,52	188586,47
357	541531,28	188587,92
358	541523,37	188595,59
359	541517,81	188597,64

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
360	541516,66	188606,81
361	541506,11	188619,51
362	541505,34	188621,89
363	541506,42	188633,32
364	541503,45	188639,73
365	541502,49	188641,90
366	541488,19	188656,30
367	541485,25	188657,52
368	541484,14	188657,99
369	541481,66	188661,02
370	541475,85	188668,26
371	541474,04	188668,81
372	541465,48	188671,27
373	541453,66	188690,14
374	541451,19	188699,57
375	541446,83	188705,35
376	541446,43	188719,73
377	541437,18	188732,58
378	541435,00	188756,90
379	541426,44	188763,07
380	541425,24	188770,04
381	541429,39	188786,15
382	541428,12	188799,71
383	541427,45	188805,69
384	541424,98	188808,42
385	541421,16	188812,62
386	541420,65	188820,19
387	541406,86	188827,01
388	541402,98	188844,30
389	541395,98	188858,50
390	541382,55	188863,63
391	541382,94	188867,64
392	541379,27	188877,33
393	541381,19	188883,79
394	541373,23	188896,56
395	541366,89	188901,69
396	541363,32	188907,99
397	541348,36	188920,97
398	541345,35	188928,58
399	541337,89	188938,27
400	541330,69	188956,07
401	541322,27	188963,83
402	541319,04	188975,94

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
403	541320,37	188985,58
404	541320,79	188988,59
405	541316,25	189011,56
406	541309,54	189019,17
407	541304,99	189024,44
408	541296,80	189035,01
409	541301,33	189044,74
410	541301,52	189045,04
411	541302,11	189052,55
412	541296,16	189061,79
413	541294,03	189062,83
414	541283,19	189067,83
415	541271,34	189080,40
416	541264,93	189088,22
417	541263,36	189094,47
418	541262,92	189095,86
419	541258,52	189099,33
420	541257,09	189100,50
421	541243,72	189110,23
422	541236,33	189117,31
423	541229,77	189126,33
424	541217,14	189135,08
425	541216,53	189138,76
426	541212,86	189141,36
427	541208,96	189148,75
428	541206,81	189150,49
429	541204,25	189152,61
430	541203,25	189152,69
431	541196,65	189152,60
432	541187,38	189159,05
433	541184,84	189164,08
434	541182,93	189167,63
435	541174,80	189172,79
436	541170,08	189173,16
437	541163,37	189173,67
438	541161,13	189175,21
439	541153,39	189180,20
440	541147,93	189178,75
441	541136,01	189183,12
442	541126,57	189188,66
443	541115,22	189186,64
444	541110,37	189188,70
445	541107,13	189190,12

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
446	541083,22	189190,55
447	541069,79	189199,17
448	541053,61	189201,92
449	541044,21	189198,36
450	541040,45	189196,95
451	541028,20	189199,01
452	541022,95	189204,47
453	541016,15	189211,67
454	540989,88	189214,54
455	540984,98	189214,21
456	540978,89	189213,64
457	540975,27	189214,84
458	540973,15	189215,48
459	540971,05	189215,52
460	540961,15	189215,75
461	540949,28	189225,02
462	540947,34	189226,77
463	540939,15	189233,93
464	540924,86	189244,14
465	540910,83	189245,35
466	540904,52	189249,37
467	540896,82	189260,45
468	540889,95	189273,66
469	540889,95	189273,76
470	540881,93	189281,73
471	540875,47	189287,26
472	540867,63	189289,14
473	540858,42	189296,48
474	540851,60	189300,69
475	540843,24	189306,66
476	540838,84	189313,83
477	540833,89	189326,69
478	540830,99	189333,61
479	540825,90	189336,96
480	540824,84	189342,74
481	540822,13	189353,86
482	540816,28	189362,90
483	540806,15	189371,21
484	540802,92	189375,92
485	540797,23	189375,66
486	540793,72	189383,16
487	540786,87	189388,88
488	540781,24	189393,41

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
489	540776,47	189399,58
490	540771,52	189408,45
491	540767,04	189415,11
492	540758,50	189420,18
493	540746,33	189429,93
494	540732,11	189437,84
495	540731,40	189438,22
496	540731,09	189438,81
497	540729,69	189442,47
498	540726,66	189443,39
499	540724,74	189444,04
500	540719,26	189447,09
501	540712,77	189453,90
502	540700,07	189464,85
503	540698,05	189465,69
504	540693,91	189467,28
505	540648,12	189416,61
506	540547,74	189297,74
507	540528,05	189276,30
508	540503,83	189269,83
509	540394,65	189241,00
510	540332,94	189224,09
511	540269,53	189206,73
512	540156,77	189184,70
513	540100,09	189173,62
514	540060,71	189162,23
515	540012,61	189133,80
516	540011,70	189133,97
517	540010,10	189134,13
518	540008,94	189132,80
519	539991,91	189112,23
520	539933,68	189041,83
521	539897,83	188996,94
522	539853,87	188941,73
523	539798,25	188874,89
524	539745,04	188803,53
525	539718,67	188784,40
526	539705,64	188774,94
527	539653,05	188717,59
528	539571,33	188589,05
529	539570,19	188587,12
530	539555,74	188570,92
531	539499,43	188514,07

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
532	539233,32	188347,20
533	539231,65	188346,15
534	539131,04	188314,87
535	539069,87	188303,56
536	538965,82	188266,38
537	538936,47	188257,87
538	538632,72	188171,75
539	538581,76	188156,33
540	538497,28	188130,89
541	538441,68	188113,35
542	538345,69	188038,20
543	538338,84	188032,91
544	538282,45	187986,04
545	538272,87	187978,19
546	538255,16	187964,19
547	538186,40	187910,72
548	538183,18	187932,83
549	538167,30	188050,30
550	538164,58	188070,44
551	538158,71	188114,05
552	538144,81	188215,51
553	538135,03	188286,33
554	538129,52	188327,73
555	538173,11	188345,70
556	538175,06	188364,24
557	538192,36	188528,96
558	538196,96	188572,68
559	538204,13	188640,97
560	538208,71	188683,79
561	538217,69	188768,30
562	538225,72	188845,83
563	538233,89	188925,13
564	538244,31	189027,19
565	538254,99	189130,92
566	538264,03	189216,03
567	538264,44	189221,31
568	538269,28	189263,94
569	538272,23	189294,24
570	538280,67	189368,08
571	538268,01	189531,04
572	538260,47	189626,01
573	538258,97	189645,26
574	538101,02	189596,73

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
575	538006,68	189547,42
576	537856,64	189545,68
577	537730,39	189554,55
578	537689,41	189574,02
579	537582,82	189624,66
580	537455,44	189682,87
581	537382,02	189750,83
582	537317,25	189840,53
583	537267,27	189912,88
584	537211,36	190131,89
585	537093,64	190283,03
586	536962,29	190453,18
587	536870,33	190571,71
588	536781,90	190594,20
589	536631,36	190623,73
590	536444,01	190629,42
591	536245,27	190576,39
592	536108,32	190540,41
593	535932,55	190580,39
594	535833,77	190654,80
595	535717,71	190760,58
596	535592,66	190885,31
597	535408,32	190927,94
598	535234,44	190968,64
599	535108,83	190992,49
600	535019,93	191009,64
601	534880,25	191065,38
602	534725,29	191159,48
603	534567,63	191288,95
604	534500,99	191408,35
605	534420,61	191619,84
606	534390,14	191658,77
607	534362,95	191693,51
608	534294,37	191745,58
609	534215,50	191789,40
610	534198,31	191868,03
611	534171,78	191944,29
612	534070,15	192021,94
613	533981,20	192080,84
614	533890,15	192122,23
615	533841,40	192221,73
616	533852,86	192245,38
617	533894,15	192303,92

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
618	533934,62	192303,86
619	533996,42	192300,50
620	534016,10	192290,54
621	534038,98	192284,53
622	534086,46	192292,39
623	534111,56	192276,84
624	534138,77	192281,58
625	534222,02	192303,18
626	534288,05	192304,17
627	534355,17	192320,91
628	534411,85	192342,56
629	534440,86	192369,79
630	534465,39	192383,51
631	534484,43	192404,05
632	534539,21	192419,39
633	534580,67	192414,41
634	534652,72	192435,35
635	534699,96	192448,59
636	534765,96	192455,92
637	534785,03	192475,20
638	534820,74	192485,23
639	534827,71	192501,02
640	534845,22	192505,30
641	534860,58	192530,03
642	534860,55	192560,09
643	534898,67	192590,87
644	534910,62	192609,61
645	534952,65	192630,12
646	534985,70	192640,66
647	534997,33	192657,63
648	535019,13	192695,10
649	535019,90	192717,27
650	535034,30	192730,96
651	535018,39	192740,54
652	535015,36	192764,69
653	535028,46	192801,93
654	535050,69	192818,28
655	535064,95	192856,16
656	535066,83	192876,15
657	535075,38	192893,90
658	535073,95	192900,17
659	535072,30	192906,46
660	535076,98	192913,61

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
661	535121,40	192938,28
662	535133,20	192952,06
663	535139,04	193000,70
664	535150,85	193012,80
665	535168,37	193015,47
666	535174,72	193048,70
667	535161,93	193081,30
668	535185,21	193096,07
669	535200,40	193115,58
670	535206,71	193163,36
671	535226,84	193173,25
672	535240,35	193180,41
673	535259,23	193216,27
674	535294,50	193253,87
675	535336,25	193254,59
676	535379,62	193284,84
677	535404,03	193290,32
678	535422,71	193303,34
679	535447,61	193332,11
680	535459,00	193332,52
681	535475,90	193330,37
682	535482,12	193328,27
683	535497,70	193323,77
684	535509,07	193320,63
685	535532,68	193330,98
686	535537,92	193337,81
687	535549,15	193352,91
688	535617,43	193383,85
689	535643,62	193399,16
690	535664,94	193416,89
691	535680,24	193430,28
692	535709,24	193479,84
693	535731,96	193498,48
694	535750,67	193532,60
695	535821,98	193569,14
696	535857,10	193599,53
697	535884,86	193609,79
698	535885,56	193614,43
699	535891,45	193609,02
700	535935,25	193571,25
701	535952,89	193556,00
702	535986,00	193532,97
703	536005,73	193519,24

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
704	536019,74	193510,36
705	536039,17	193500,07
706	536046,34	193494,51
707	536050,74	193491,09
708	536105,16	193449,67
709	536170,68	193397,86
710	536179,66	193389,32
711	536198,59	193371,30
712	536205,16	193364,77
713	536253,18	193329,31
714	536258,07	193325,70
715	536265,22	193320,42
716	536300,89	193290,30
717	536353,96	193236,44
718	536393,18	193197,61
719	536395,82	193195,03
720	536431,94	193159,51
721	536458,93	193135,69
722	536487,44	193111,84
723	536505,13	193096,81
724	536506,55	193095,60
725	536534,59	193089,24
726	536622,99	193073,07
727	536662,27	193066,55
728	536705,06	193062,00
729	536743,81	193052,81
730	536746,35	193052,30
731	536746,53	193053,39
732	536767,95	193049,29
733	536828,54	193037,72
734	536880,47	193028,00
735	536935,77	193016,59
736	536949,40	193014,92
737	536974,60	193012,22
738	536980,74	193011,56
739	537003,64	193009,11
740	537012,27	193021,81
741	537014,34	193024,87
742	537026,70	193043,22
743	537031,85	193048,55
744	537049,29	193072,92
745	537103,42	193146,59
746	537106,90	193151,53

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
747	537116,52	193165,04
748	537119,98	193169,94
749	537140,71	193200,68
750	537141,44	193204,39
751	537139,99	193219,66
752	537138,44	193242,05
753	537135,86	193268,13
754	537133,78	193303,30
755	537137,33	193306,11
756	537133,42	193312,86
757	537132,47	193341,07
758	537155,30	193364,28
759	537173,77	193383,87
760	537177,20	193386,32
761	537182,05	193388,71
762	537196,43	193394,94
763	537218,51	193404,51
764	537225,81	193441,91
765	537233,22	193479,90
766	537234,81	193487,71
767	537242,78	193494,33
768	537258,05	193506,98
769	537259,70	193515,98
770	537263,71	193518,75
771	537265,52	193514,02
772	537278,93	193520,40
773	537311,23	193536,32
774	537330,18	193531,90
775	537366,66	193545,73
776	537401,25	193563,97
777	537410,68	193579,07
778	537415,09	193592,90
779	537428,29	193600,45
780	537436,47	193606,11
781	537441,64	193617,60
782	537446,47	193624,68
783	537456,42	193624,83
784	537485,33	193643,13
785	537512,16	193655,48
786	537532,58	193664,89
787	537537,98	193667,38
788	537558,68	193676,91
789	537695,87	193741,68

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
790	537703,48	193745,74
791	537715,55	193751,78
792	537757,27	193772,63
793	537763,27	193775,63
794	537769,54	193778,76
795	537786,05	193780,76
796	537810,88	193788,18
797	537865,60	193795,04
798	537868,67	193795,42
799	537903,67	193799,60
800	538007,84	193814,66
801	538029,05	193819,07
802	538107,32	193831,01
803	538114,20	193831,81
804	538160,00	193837,15
805	538232,87	193845,64
806	538261,53	193848,98
807	538264,60	193849,34
808	538319,57	193859,48
809	538349,81	193863,20
810	538397,45	193869,56
811	538428,49	193875,83
812	538435,67	193876,75
813	538441,22	193877,46
814	538442,74	193877,66
815	538444,17	193877,83
816	538461,58	193880,07
817	538490,48	193884,30
818	538567,97	193895,71
819	538570,64	193896,36
820	538597,54	193902,88
821	538601,75	193944,65
822	538609,94	194004,16
823	538612,60	194023,52
824	538623,40	194073,56
825	538618,89	194085,83
826	538626,80	194126,52
827	538632,73	194170,84
828	538637,29	194200,61
829	538643,72	194234,36
830	538647,32	194264,55
831	538647,58	194317,89
832	538647,27	194320,86

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
833	538637,85	194369,89
834	538644,88	194393,25
835	538644,33	194407,01
836	538633,98	194416,46
837	538648,57	194433,63
838	538648,16	194455,46
839	538670,73	194434,65
840	538677,94	194479,68
841	538695,80	194484,79
842	538711,79	194490,29
843	538748,37	194502,87
844	538797,08	194518,85
845	538813,80	194524,34
846	538848,87	194534,25
847	538877,09	194542,72
848	538913,08	194553,53
849	538945,24	194563,19
850	539001,43	194580,11
851	539003,67	194582,59
852	539028,76	194595,68
853	539037,75	194599,74
854	539045,24	194605,36
855	539048,93	194606,21
856	539049,84	194606,42
857	539105,60	194619,20
858	539108,87	194619,95
859	539141,94	194629,88
860	539147,05	194631,41
861	539164,97	194636,79
862	539176,32	194640,20
863	539182,59	194636,69
864	539183,16	194635,89
865	539231,72	194567,21
866	539268,53	194514,39
867	539290,04	194481,59
868	539301,07	194464,75
869	539306,41	194456,58

2) kompleks Syllec

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
870	542777,70	190784,82
871	542727,53	190763,35
872	542676,23	190740,88
873	542652,69	190729,80
874	542621,69	190741,08
875	542619,47	190746,97
876	542614,90	190762,05
877	542609,34	190774,48
878	542596,91	190801,34
879	542591,07	190811,63
880	542580,38	190845,48
881	542578,02	190854,77
882	542568,50	190867,63
883	542549,39	190900,18
884	542543,53	190954,77
885	542529,40	190957,14
886	542515,26	190983,26
887	542550,57	190999,32
888	542591,48	191017,22
889	542624,89	191031,32
890	542646,62	191041,20
891	542702,37	191064,54
892	542802,51	191109,94
893	542875,69	191140,68
894	542923,52	191159,06
895	542942,38	191116,59
896	542965,27	191071,53
897	542988,14	191028,24
898	543010,94	190983,77
899	543023,14	190960,26
900	543051,49	190906,86
901	542990,81	190881,23
902	542863,50	190824,22
903	542804,01	190796,90

3) kompleks Przywarówka

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
904	539076,72	186581,07
905	539104,98	186531,23
906	539097,26	186518,27
907	539024,62	186463,41
908	539016,34	186473,77
909	539037,06	186488,01
910	539042,51	186515,50
911	539049,36	186537,13
912	539050,47	186553,31
913	539059,65	186558,23
914	539063,74	186567,66

2. Opis granic enklaw wewnętrznych

Kompleksu głównego:

1) enklawa Norczak

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
915	539594,50	193072,75
916	539657,35	192994,39
917	539681,61	192964,55
918	539714,06	192924,25
919	539774,25	192849,48
920	539797,84	192894,39
921	539831,09	192956,23
922	539821,79	192997,74
923	539815,57	193019,62
924	539799,25	193071,07
925	539763,64	193196,38
926	539754,23	193229,57
927	539744,48	193272,62
928	539733,60	193303,90
929	539722,00	193337,39
930	539700,79	193390,93
931	539693,44	193409,52
932	539658,65	193424,66
933	539518,74	193486,26
934	539506,76	193491,44
935	539503,06	193475,94
936	539476,82	193365,95

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
937	539477,53	193364,16
938	539499,10	193305,75
939	539509,80	193276,37
940	539584,86	193095,91
941	539594,50	193072,75

2) enklawa Stonów I

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
942	539374,67	192891,03
943	539357,03	192942,84
944	539338,70	192938,13
945	539334,68	192937,09
946	539313,90	192931,83
947	539297,25	192872,70
948	539302,88	192828,59
949	539305,49	192808,17
950	539308,99	192780,80
951	539298,85	192757,24
952	539303,44	192704,25
953	539353,29	192702,60
954	539433,50	192699,94
955	539446,35	192700,67
956	539438,49	192714,47
957	539436,15	192732,31
958	539433,78	192745,81
959	539430,84	192758,85
960	539427,57	192768,33
961	539420,74	192777,24
962	539410,53	192787,67
963	539406,41	192792,86
964	539406,01	192798,45
965	539399,48	192818,21
966	539379,89	192875,72
967	539374,67	192891,03

3) enklawa Stonów II

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
968	539295,15	192613,38
969	539266,78	192550,55
970	539264,84	192551,55
971	539263,73	192552,00
972	539263,45	192526,33
973	539327,25	192473,66
974	539342,27	192498,47
975	539339,92	192505,25
976	539333,07	192525,01
977	539324,38	192561,99
978	539321,55	192613,70
979	539301,03	192620,06
980	539295,15	192613,38

4) enklawa Sulowa Cyrhel

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
981	538925,77	192897,15
982	538880,71	192935,34
983	538868,85	192934,77
984	538818,94	192931,14
985	538803,51	192929,90
986	538764,53	192926,78
987	538744,67	192925,19
988	538733,28	192924,43
989	538705,57	192921,71
990	538635,88	192916,07
991	538632,66	192915,81
992	538624,24	192915,36
993	538616,27	192916,54
994	538598,21	192919,55
995	538599,39	192888,99
996	538594,57	192827,44
997	538595,09	192778,97
998	538595,24	192764,43
999	538601,56	192711,64
1000	538612,91	192616,69
1001	538617,86	192528,32
1002	538664,33	192534,16

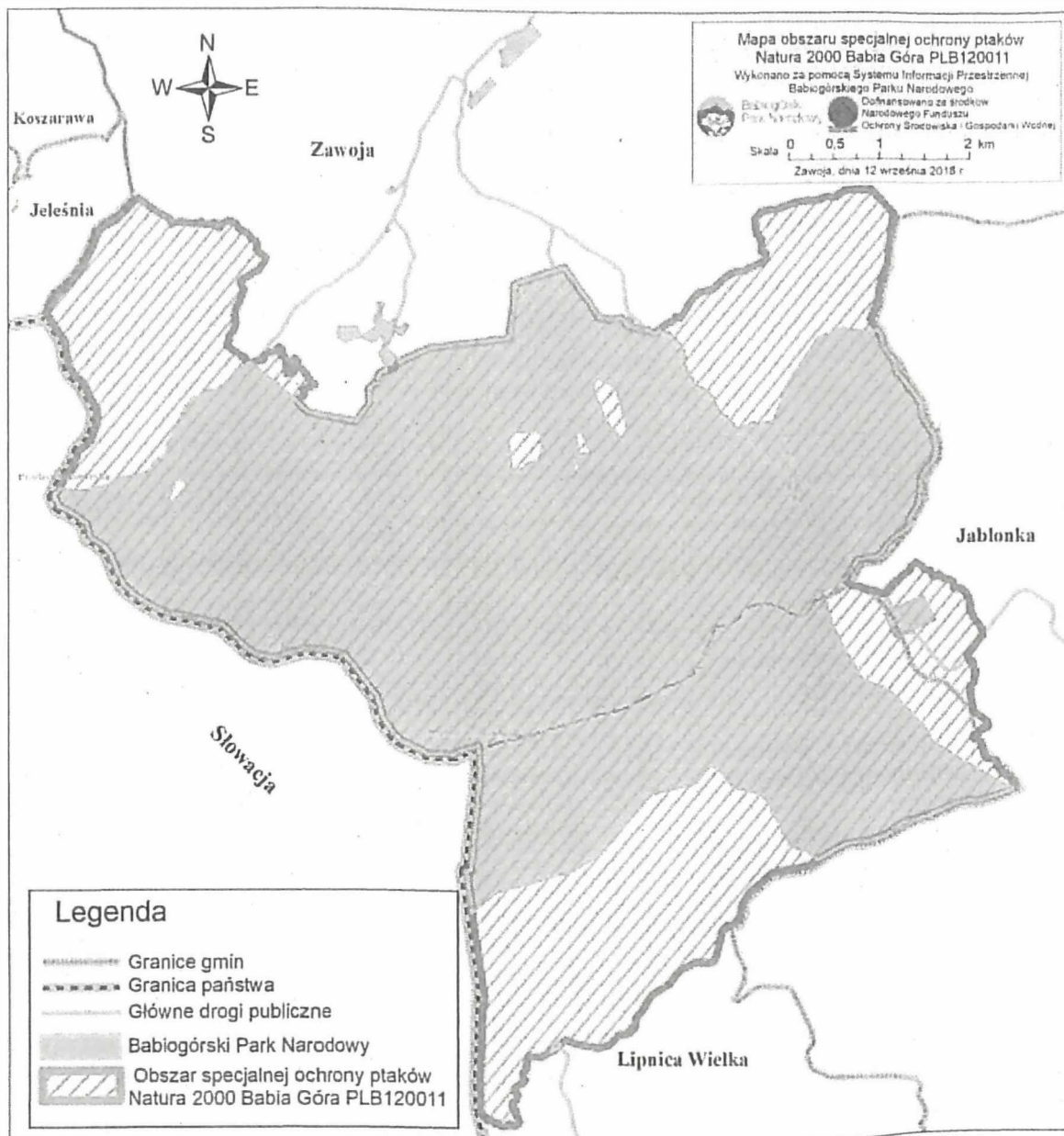
Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
1003	538692,27	192537,47
1004	538720,30	192540,59
1005	538737,87	192543,69
1006	538747,59	192548,39
1007	538767,29	192586,38
1008	538782,97	192590,54
1009	538804,00	192600,80
1010	538807,78	192611,25
1011	538836,86	192615,68
1012	538871,59	192621,39
1013	538893,51	192639,47
1014	538896,17	192641,93
1015	538911,94	192658,35
1016	538912,65	192659,56
1017	538916,73	192666,52
1018	538922,21	192674,62
1019	538932,64	192716,55
1020	538935,48	192727,97
1021	538936,12	192733,20
1022	538939,65	192762,12
1023	538941,54	192777,62
1024	538939,73	192810,29
1025	538935,32	192845,18
1026	538928,44	192883,20
1027	538925,77	192897,15

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
1037	535104,04	192398,39

5) enklawa Czarna Cyrhel

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992) ⁶⁾	
	X	Y
1028	535104,04	192398,39
1029	535045,70	192221,63
1030	535022,29	192184,10
1031	535048,98	192173,84
1032	535133,16	192159,09
1033	535143,64	192157,25
1034	535176,71	192238,69
1035	535221,54	192358,21
1036	535182,89	192393,40

6. Mapa obszaru Natura 2000 Babia Góra

Rozdział 3

IDENTYFIKACJA ORAZ OKREŚLENIE SPOSOBÓW ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ ICH SKUTKÓW DLA OBSZARU PARKU, W TYM IDENTYFIKACJA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ DLA ZACHOWANIA WŁAŚCIWEGO STANU OCHRONY SIEDLISK PRZYRODNICZYCH ORAZ GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT I ICH SIEDLISK DLA OBSZARU NATURA 2000 OSTOJA BABIOGÓRSKA I OBSZARU NATURA 2000 BABIA GÓRA W CZĘŚCI POKRYWAJĄCEJ SIĘ Z OBSZAREM PARKU

1. Zagrożenia wewnętrzne istniejące

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Kod siedliska lub gatunku będących przedmiotami ochrony ^{1), 4)}	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożeń oraz ich skutków
1.	Niezgodność składu gatunkowego oraz struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów z siedliskiem: 1) dolnoreglowego lasu jodłowego (<i>Galio-Abietetum</i>); 2) kwaśnej buczyny górskiej (<i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>); 3) żyznej buczyny karpackiej (<i>Dentario glandulosae-Fagetum</i>); 4) dolnoreglowego boru jodłowo-świerkowego (<i>Abieti-Piceetum</i>)	Siedliska: 9110, 9130, 9410	1. Regulacja składu gatunkowego i struktury drzewostanów w celu doprowadzenia ich do stanu zgodnego z lokalnymi warunkami siedliskowymi. 2. Przebudowa sztucznych drzewostanów świerkowych. 3. Zbiór szyszek i nasion z drzew. 4. Hodowla w szkółce leśnej sadzonek do odnowień drzewostanów. 5. Odnowienia sztuczne – sadzenia i podsiewy gatunkami drzew odpowiednimi dla lokalnych warunków siedliskowych. 6. Wprowadzanie domieszkowych gatunków drzew – buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>), wiąz górski (<i>Ulmus glabra</i>). 7. Pielęgnacja upraw i odnowień naturalnych. 8. Utrzymanie niezbędnej infrastruktury do realizacji zadań ochronnych i monitoringu. 9. Monitoring skuteczności działań ochronnych
2.	Gwałtowne zamieranie sztucznych drzewostanów świerkowych na siedliskach: 1) dolnoreglowego lasu jodłowego (<i>Galio-Abietetum</i>); 2) kwaśnej buczyny górskiej (<i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>); 3) żyznej buczyny karpackiej (<i>Dentario glandulosae-Fagetum</i>); 4) dolnoreglowego boru jodłowo-świerkowego (<i>Abieti-Piceetum</i>); 5) drzewostanów świerkowych na siedliskach górnoreglowej acydofilnej	Siedliska 9110, 9130, 9410,	1. Wspomaganie procesu przebudowy oraz spowolnianie procesu rozpadu drzewostanów. 2. Ograniczenie czynników doprowadzających do wielkopowierzchniowego zamierania drzewostanów świerkowych przez stopniowe usuwanie posuszu czynnego. 3. Usuwanie części wiatrolalów i wiatrolomów świerkowych stanowiących bazę pokarmową kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>) i rytownika pospolitego (<i>Pityogenes chalcographus</i>). 4. Ograniczenie liczebności kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>) i rytownika pospolitego (<i>Pityogenes chalcographus</i>) przez odłowienie owadów do pułapek feromonowych. 5. Monitorowanie występowania owadów zagrażających drzewostanom świerkowym.

	świerczyny karpackiej (<i>Plagiothecio-Piceetum</i>)		w szczególności zasnu (<i>Cephalcia sp.</i>), kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>), rytownika pospolitego (<i>Pityogenes chalcographus</i>), brudnicy mniszki (<i>Lymantria monacha</i>). 6. Monitorowanie występowania grzybów pasożytniczych – opieńki (<i>Armillaria sp.</i>) i korzeniowca wieloletniego (<i>Heterobasidion annosum</i>)
3.	Uszkodzenia odnowień i młodników przez jeleniowate	Siedliska: 9110, 9110, 9130, 9410	1. Zabezpieczanie sadzonek w uprawach i odnowieniach naturalnych indywidualnymi środkami mechanicznymi lub repelentami. 2. Budowa, utrzymanie i konserwacja ogrodzeń wybranych upraw i młodników poza terenem ostoi głuszca (<i>Tetrao urogallus</i>). 3. Ograniczenie liczebności jeleni (<i>Cervus elaphus</i>). 4. Monitoring liczebności populacji jeleniowatych i ich wpływu na odnowienie
4.	Zniekształcenie ilościowej i jakościowej struktury zasobów martwego drewna oraz jego przestrzennego rozmieszczenia	1. Siedliska: wszystkie leśne siedliska przyrodnicze. 2. Gatunki roślin: 1386. 3. Gatunki zwierząt: 4026, A217, A223, A239, A241	1. Wzbogacanie różnorodności biologicznej przez utrzymywanie i tworzenie powierzchni biocenotycznych z pozostawieniem do mineralizacji wiatrolomów, posuszu czynnego i drzew zamarłych. 2. Pozostawianie pni drzew znajdujących się w korytach potoków oraz drzew na brzegach potoków, których pnie mogą powalić się w ich koryta. 3. Pozostawienie do mineralizacji drzew martwych i co najmniej 10 % miąższości drzew zamierających. 4. Pozostawienie do zamierania i mineralizacji drzew z dziuplami lub przekraczających wiekem bądź rozmiarami przeciętne drzewa w drzewostanie
5.	Sukcesja wtórna półnaturalnych łądowych ekosystemów nieleśnych prowadząca do: 1) zarastania i zmniejszania powierzchni siedlisk typowych dla polan regłowych; 2) zubożenia różnorodności biologicznej; 3) zaniku walorów widokowych	Siedliska: 6520, 7140, 7230	1. Wykup gruntów będących własnością osób fizycznych w obszarze Parku, w enklawach położonych wewnątrz obszaru Parku i w pobliżu Parku. 2. Prowadzenie w łądowych ekosystemach nieleśnych działań ochronnych polegających na: 1) usuwaniu drzew i krzewów; 2) wykaszaniu z usunięciem biomasy lub wypasie; 3) nawożeniu organicznym lub mineralnym zubożałych łąk wskutek ich użytkowania. 3. Monitoring skuteczności stosowanych działań ochronnych. 4. Monitoring nieleśnych siedlisk przyrodniczych w tym w szczególności

			siedlisk przyrodniczych chronionych w ramach sieci obszarów Natura 2000
6.	Presja drapieżników - lisa (<i>Vulpes vulpes</i>) i kuny leśnej (<i>Martes martes</i>) na populacje kuraków leśnych	Gatunki zwierząt: A108	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring liczebności drapieżników – lisa (<i>Vulpes vulpes</i>) i kuny leśnej (<i>Martes martes</i>). 2. Współpraca z kołami łowieckimi w zakresie propagowania zwiększenia redukcji populacji lisa (<i>Vulpes vulpes</i>) na obszarach przyległych do granicy Parku. 3. Ograniczenie liczebności populacji kuny leśnej (<i>Martes martes</i>) i lisa (<i>Vulpes vulpes</i>)
7.	Degradacja siedlisk wilgotnych przez obniżenie poziomu wód gruntowych	Siedliska: 91E0, 91D0. Gatunki zwierząt: 1193, 2001, 4014	<p>Przeciwdziałanie degradacji i odtwarzanie siedlisk przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) stopniową likwidację starych rowów melioracyjnych i rynien erozyjnych; 2) monitoring wód gruntowych i wód w głównych ciekach wodnych; 3) rewitalizację odcinków potoków; 4) ograniczenie erozji dennej potoków przez pozostawianie pni drzew znajdujących się w korytach potoków oraz drzew na brzegach potoków, których pnie mogą powalić się w ich koryta; 5) monitoring skuteczności realizowanych działań ochronnych
8.	Zanikanie miejsc bytowania płazów	Gatunki zwierząt: 1193, 2001	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oczyszczenie z nadmiaru materii organicznej oczek wodnych. 2. Tworzenie dla płazów miejsc rozrodu (małych zbiorników wodnych), schronień, kryjówek i miejsc zimowania
9.	Niszczenie infrastruktury turystycznej i edukacyjnej powodowane przez czynniki atmosferyczne, naturalne zużycie lub niewłaściwe postępowanie zwiedzających Park	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie we właściwym stanie nawierzchni szlaków turystycznych (konserwacja, remonty, modernizacja, bieżące naprawy), lokalnie korekta przebiegu szlaków. 2. Czyszczenie przepustów i sączków. 3. Utrzymanie drewnianych barierek wyznaczających obszar udostępniony w miejscach koncentracji ruchu turystycznego. 4. Bieżąca konserwacja, remonty, modernizacja oraz odtwarzanie infrastruktury turystycznej i edukacyjnej. 5. Budowa nowych obiektów małej infrastruktury turystycznej. 6. Utrzymanie, konserwacja, remonty i modernizacja punktów informacji turystycznej i przyrodniczej, w razie potrzeby budowa nowych. 7. Edukacja przyrodnicza społeczeństwa, utrzymanie Ogrodu Roślin Babiogórskich i Ogrodu Zmysłów. 8. Patrowanie obszaru Parku przez Służby Parku Narodowego. 9. Ocena stanu technicznego szlaków

			turystycznych i infrastruktury turystycznej
10.	Nieprzestrzeganie przez zwiedzających Park zasad ochrony przyrody, w szczególności: 1) zaśmiecenie i zanieczyszczanie terenu; 2) zakłócanie ciszy; 3) poruszanie się poza szlakami turystycznymi; 4) niszczenie siedlisk przez układanie kamieni w stosy; 5) uszkodzanie lub niszczenie roślin oraz grzybów; 6) niepokojenie zwierząt	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie świadomości ekologicznej zwiedzających z wykorzystaniem Wystawy Stalej, Ogrodu Roślin Babiogórskich, Ogrodu Zmysłów, ścieżek edukacyjnych oraz Punktów Informacji Turystycznej i Przyrodniczej. 2. Szkolenia dla przewodników górskich oprowadzających turystów po Parku. 3. Rozwój bazy edukacyjnej Parku. 4. Ustawianie i konserwacja tablic informujących o zasadach zwiedzania Parku. 5. Likwidacja stosów kamiennych wznoszonych przez zwiedzających. 6. Wprowadzenie elementów ograniczających zbaczanie ze szlaków i tworzenie skrótów. 7. Usuwanie odpadów z obszaru Parku oraz systematyczne opróżnianie koszy na odpady. 8. Ustawienie i bieżąca obsługa kabin sanitarnych. 9. Patrołowanie terenu przez Służbę Parku Narodowego
11.	Koncentracja ruchu turystycznego na niektórych szlakach turystycznych: 1) czerwonym: Krowiarki – Diablak – Przełęcz Brona – Markowe Szczawiny; 2) żółtym: Markowe Szczawiny – Diablak; 3) zielonym: Zawoja Markowa – Markowe Szczawiny	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin, zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie we właściwym stanie nawierzchni szlaków turystycznych. 2. Egzekwowanie opłat za wstęp do Parku. 3. Edukacja ekologiczna turystów przy Punktach Informacji Turystycznej i Przyrodniczej i w innych miejscach przebywania turystów. 4. Stosowanie nowoczesnych alternatywnych form udostępnienia Parku służących zmniejszeniu presji turystycznej
12.	Wzrost presji antropogenicznej związanej z udostępnianiem turystycznym	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring liczby osób korzystających z obszaru Parku. 2. Monitoring wpływu presji antropogenicznej na przedmioty ochrony. 3. Edukacja przyrodnicza. 4. Propagowanie i merytoryczne wspieranie tworzenia atrakcji turystycznych i obiektów edukacyjnych poza obszarem Parku w porozumieniu z zarządcami terenu, w celu zminimalizowania i rozłożenia w czasie obciążeń wynikających z nadmiernej presji turystycznej
13.	Zbyt mały obszar dla pełnej ochrony dużych drapieżników wymagających dużych arealów osobniczych	Gatunki zwierząt: 1352, 1354, 1361	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu zapewnienie właściwych warunków środowiskowych dla rozrodu i bytowania populacji gatunków na obszarze Parku. 2. Utrzymanie drożności istniejących korytarzy ekologicznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym. 3. Edukacja ekologiczna

14.	Synantropizacja gatunków zwierząt, w szczególności lisa (<i>Vulpes vulpes</i>) i kruka (<i>Corvus corax</i>)	-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zbieranie odpadów w celu uniknięcia zjawiska synantropizacji. 2. Odstrzał bądź odlów osobników zsynantropizowanych. 3. Edukacja ekologiczna
15.	Niedostateczny zakres wiedzy dotyczący ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz procesów ekologicznych	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwentaryzacja zasobów przyrodniczych. 2. Monitoring środowiska przyrodniczego, gatunków roślin, zwierząt i grzybów. 3. Badania naukowe środowiska przyrodniczego oraz relacji pomiędzy człowiekiem i przyrodą
16.	Zanieczyszczenia wód i gleby ściekami	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Utrzymanie i kontrola prawidłowego funkcjonowania oczyszczalni ścieków przy obiektach na obszarze Parku
17.	Obniżenie poziomu wód gruntowych	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring wód gruntowych i powierzchniowych. 2. Rewitalizacja potoków. 3. Spowolnienie odpływu wód opadowych przez tworzenie przegród drewnianych. 4. Pozostawienie w korycie potoków pni drzew oraz pozostawienie na brzegach potoków drzew, których pnie w przyszłości mogą znaleźć się w ich korycie
18.	Obciążenie lasów Parku położonych na terenie gminy Zawoja prawem poboru drewna opalowego przez osoby uprawnione do serwitutu opalowego na obszarze ochrony czynnej i krajobrazowej	Siedliska: 9110, 9130, 9140, 9180 ²⁾ , 91D0 ²⁾ , 91E0 ²⁾ , 9410	Wykup lub wymiana uprawnień do serwitutu opalowego
19.	Negatywny wpływ sieci szlaków zrywkowych na obszarze ochrony ścisłej niezbędnych do gospodarczego użytkowania lasów niebędących własnością Skarbu Państwa położonych w Parku	Siedliska: 9130, 9410	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie w imieniu starosty nadzoru nad gospodarką leśną na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa. 2. Wykup lub zamiana gruntów
20.	Zamarte, pochylone drzewa przy szlakach turystycznych zagrażające bezpieczeństwu zwiedzających	Siedliska: 9110, 9130, 9140, 9180 ²⁾ , 91D0 ²⁾ , 91E0 ²⁾ , 9410	Obalanie drzew zagrażających bezpieczeństwu zwiedzających
21.	Zanieczyszczenie powierzchni ziemi i wód odpadami stałymi	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja społeczeństwa. 2. Usuwanie odpadów
22.	Pojawienie się obcych gatunków zagrażających rodzimym gatunkom i siedliskom na obszarze Parku	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usuwanie gatunków obcych. 2. Monitoring występowania obcych gatunków zwierząt, roślin lub grzybów wraz z oceną skuteczności prowadzonych działań ochronnych
23.	Brak integralności (spójności przestrzennej) obszaru Parku	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i	Działania na rzecz powiększenia obszaru Parku o enklawy wewnętrzne i tereny znajdujące się w pobliżu Parku

	zwierząt	
--	----------	--

2. Zagrożenia wewnętrzne potencjalne

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Kod siedliska lub gatunku będących przedmiotami ochrony ¹⁾	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożeń oraz ich skutków
1.	Występowanie pożarów	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie dróg pożarowych zapewniających możliwość dojazdu pojazdów gaśniczych. 2. Utrzymanie zbiorników pożarowych i punktów poboru wody. 3. Utrzymanie baz sprzętu przeciwpożarowego. 4. Edukacja zwiedzających
2.	Ulewnie deszcze, powódzie	-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie we właściwym stanie infrastruktury technicznej odprowadzającej wodę ze szlaków turystycznych i dróg leśnych zapobiegającej powstawaniu zjawisk erozyjnych. 2. Odbudowa zniszczonych przez powódzie elementów infrastruktury technicznej. 3. Ograniczenie erozji na nieużytkowanych drogach leśnych i szlakach zrywkowych
3.	Uszkodzanie infrastruktury Parku przez czynniki abiotyczne lub biotyczne o silnym natężeniu, w szczególności: <ol style="list-style-type: none"> 1) wiatr; 2) śnieg; 3) pożary; 4) skrajne temperatury; 5) osuwiska; 6) masowe pojawianie się owadów i grzybów 	-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usuwanie drzew zagrażających infrastrukturze oraz powalonych drzew w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania infrastruktury technicznej. 2. Usuwanie uszkodzeń infrastruktury technicznej spowodowanych przez czynniki abiotyczne
4.	Zanikanie populacji rzadkich, zagrożonych i objętych ochroną gatunków roślin, w szczególności: <ol style="list-style-type: none"> 1) tocji karpackiej (<i>Tozzia carpathica</i>); 2) tojadu morawskiego (<i>Aconitum firmum moravicum</i>); 3) bezlistu okrywowego (<i>Buxbaumia viridis</i>); 4) rogownicy alpejskiej (<i>Cerastium alpinum</i>); 5) okrzynu jeleniego (<i>Laserpitium archangelica</i>); 6) mieczyka dachówkowatego (<i>Gladiolus imbricatus</i>) 	Gatunki roślin: 1386, 4109, 4116	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona siedlisk (w tym na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa lub Parku, w porozumieniu z właścicielami). 2. Wykup gruntów stanowiących własność prywatną. 3. Hodowla zachowawcza gatunków

3. Zagrożenia zewnętrzne istniejące

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Siedliska lub gatunki będące przedmiotami ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożeń oraz ich skutków
1.	Nielegalne korzystanie z dróg leśnych, naruszenie granicy Parku	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Konserwacja lub ustawienie nowych tablic urzędowych i informacyjnych. 2. Utrzymanie lub montaż nowych rogatek na drogach leśnych. 3. Kontrola i utrwalenie punktów granicznych. 4. Patrole terenowe
2.	Negatywny odbiór utworzenia i funkcjonowania obszarów Natura 2000	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<p>Dążenie do zmiany nastawienia społeczeństwa przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) organizację warsztatów i seminariów dotyczących uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarze Natura 2000 z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju; 2) popularyzację wiedzy (wydawnictwa, filmy, zajęcia edukacyjne i konkursy) dotyczącej przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000 w rejonie Babiej Góry oraz w jej sąsiedztwie wraz z problematyką funkcjonowania korytarzy ekologicznych
3.	Niska wrażliwość ekologiczna społeczeństwa na problematykę dotyczącą ochrony przyrody i roli Parku w systemie ochrony przyrody	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja przyrodnicza i podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie potrzeby: <ol style="list-style-type: none"> 1) realizacji działań czynnej ochrony przyrody w Parku; 2) ochrony naturalnych procesów przyrodniczych; 3) ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt. 2. Szkolenia dla przewodników górskich oprowadzających po Parku
4.	Brak warunków lokalowych na prowadzenie działalności edukacyjnej Parku skutkujące utrudnieniami w edukacji ekologicznej		<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa nowego ośrodka dokumentacyjno-edukacyjnego. 2. Rozbudowa istniejącej bazy edukacyjnej
5.	Utrata walorów krajobrazowych i wartości kulturowych związanych z nowym zagospodarowaniem przestrzeni i zanikiem tradycyjnej ekstensywnej gospodarki rolnej		<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie zajęć edukacyjnych dla lokalnych społeczności oraz szkoleń i konferencji dla nauczycieli, w szczególności ze szkół regionu Babiej Góry, w zakresie ochrony walorów krajobrazowych i wartości kulturowych krajobrazu. 2. Dążenie do wprowadzenia w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz planach zagospodarowania przestrzennego wskazań dotyczących ochrony walorów krajobrazowych i wartości kulturowych

4. Zagrożenia zewnętrzne potencjalne

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Kod siedliska lub gatunku będących przedmiotami ochrony ^{1), 2)}	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożeń oraz ich skutków
1.	Wzrost zanieczyszczenia powietrza	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<p>Propagowanie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) stosowania odnawialnych źródeł energii; 2) działań ograniczających emisję zanieczyszczeń powietrza
2.	Wzrost ruchu samochodowego na drodze wojewódzkiej nr 957 oraz kolizje zwierząt z pojazdami mechanicznymi	Gatunki zwierząt: 1193, 1361, 1352, 1354, 2001, 4014, 4024, A108, A217, A223, A239, A241, A261, A264, A282	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania edukacyjne na rzecz minimalizacji kolizji zwierząt z pojazdami mechanicznymi. 2. Działania na rzecz wprowadzenia rozwiązań minimalizujących ryzyko kolizji zwierząt z pojazdami mechanicznymi, zmierzające do ograniczenia prędkości pojazdów oraz oznakowania miejsc najczęstszych kolizji znakami ostrzegawczymi. 3. Monitoring miejsc przechodzenia zwierząt przez drogę wojewódzką oraz rejestracja przypadków kolizji zwierząt z pojazdami
3.	Pojawianie się obcych gatunków roślin, grzybów i zwierząt zagrażających naturalnym siedliskom i gatunkom	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin, grzybów i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja społeczności lokalnych dotyczących wpływu obcych gatunków na rodzime siedliska i gatunki. 2. Eliminacja osobników obcych gatunków roślin, grzybów i zwierząt z obszaru Parku

Rozdział 4

WARUNKI UTRZYMANIA LUB ODTWORZENIA WŁAŚCIWEGO STANU OCHRONY PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 OSTOJA BABIOGÓRSKA I OBSZARU NATURA 2000 BABIA GÓRA W CZĘŚCI POKRYWAJĄCEJ SIĘ Z OBSZAREM PARKU ORAZ ZACHOWANIA INTEGRALNOŚCI TYCH OBSZARÓW I SPÓJNOŚCI SIECI OBSZARÓW NATURA 2000

1. Warunkiem utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony na obszarach Natura 2000 w odniesieniu do form ochrony i prowadzonej gospodarki leśnej i rolnej jest:

- 1) na obszarze ochrony ścisłej Parku: utrzymanie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony poprzez ochronę naturalnych procesów przyrodniczych;
- 2) na obszarze ochrony czynnej i krajobrazowej Parku: odtwarzanie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony poprzez:
 - a) realizację działań ochronnych na gruntach Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym Parku oraz na gruntach stanowiących własność Parku,
 - b) prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z uproszonym planem urządzania lasu oraz sprawowanie nadzoru przez Park nad wykonaniem planu - na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa,
 - c) prowadzenie gospodarki rolnej w zakresie utrzymania ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk na polanach - na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa oraz dążenie do wykupu gruntów przez Park celem utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony.

2. Określa się warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony dla następujących przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska:

- 1) dla siedlisk przyrodniczych:
 - a) 4060¹⁾ wysokogórskie borówczyska bażynowe (*Empetro-Vaccinietum*) – ochrona ścisła zapewniająca naturalny rozwój siedliska oraz ochrona przed wydeptywaniem i erozją,
 - b) 4070¹⁾ zarośla kosodrzewiny (*Pinetum mugo*) – ochrona ścisła zapewniająca naturalny rozwój siedliska,
 - c) 4080¹⁾ subalpejskie zarośla wierzby lapońskiej lub śląskiej (*Salicetum lapponum, Salicetum silesiacae*) - ochrona ścisła zapewniająca naturalny rozwój siedliska,
 - d) 6170¹⁾ nawapienne murawy wysokogórskie (*Seslerion tatrae*) i wyleżyska śnieżne (*Arabidion coeruleae*) – ochrona ścisła zapewniająca naturalny rozwój siedliska oraz ochrona przed wydeptywaniem i erozją,
 - e) 6520¹⁾ górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*) – ochrona czynna, polegająca na zapobieganiu sukcesji wtórnej, utrzymaniu ekstensywnego użytkowania przez usuwanie drzew i krzewów, wykaszanie lub wypas, nawożenie organiczne lub mineralne zubożałych łąk,
 - f) 7140¹⁾ torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) – ochrona czynna, polegająca na zapobieganiu sukcesji wtórnej utrzymaniu siedliska przez wykaszanie, odtwarzanie stosunków wodnych właściwych dla siedlisk bagiennych,
 - g) 7230¹⁾ górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze mlak, turzycowisk i mechowisk – ochrona czynna, polegająca na zapobieganiu sukcesji wtórnej, utrzymaniu ekstensywnego użytkowania łąkarskiego przez wykaszanie,

- h) 8110¹⁾ piargi i gołoborza krzemianowe – ochrona ścisła zapewniająca naturalny rozwój siedliska,
 - i) 8310¹⁾ jaskinie nieudostępnione do zwiedzania – zapewnienie naturalnego przebiegu procesów przyrodniczych,
 - j) 9110¹⁾ kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) – na obszarze ochrony ścisłej – zapewnienie naturalnego rozwoju siedliska, na obszarze ochrony czynnej i krajobrazowej – prowadzenie działań ochronnych spowalniających wydzielanie się świerka (ochrona przed kambiofagami) oraz ochrona odnowień przed uszkodzeniami powodowanymi przez ssaki roślinożerne,
 - k) 9130¹⁾ żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) – na obszarze ochrony ścisłej – zapewnienie naturalnego rozwoju siedliska, na obszarze ochrony czynnej i krajobrazowej – prowadzenie działań ochronnych spowalniających wydzielanie się świerka (ochrona przed kambiofagami) oraz ochrona odnowień przed uszkodzeniami powodowanymi przez ssaki roślinożerne,
 - l) 9140¹⁾ górskie jaworzyny zioloroślowe (*Aceri Fagetum*) – zapewnienie naturalnego rozwoju siedliska,
 - m) 9180¹⁾ jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*) – zapewnienie naturalnego rozwoju siedliska,
 - n) 91D0¹⁾ bory i lasy bagiennie (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagiennie lasy borealne – zapewnienie naturalnego rozwoju siedliska, ochrona czynna siedliska
– przeciwdziałanie degradacji i odtwarzanie stosunków wodnych właściwych dla siedlisk bagiennych,
 - o) 91E0¹⁾ łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe – zapewnienie naturalnego rozwoju siedliska, zachowanie i odtwarzanie stosunków wodnych właściwych dla siedlisk łągowych;
 - p) 9410¹⁾ górskie bory świerkowe (*Piceion abietis*, część – zbiorowiska górskie) – na obszarze ochrony ścisłej – zapewnienie naturalnego rozwoju siedliska, na obszarze ochrony czynnej i krajobrazowej, prowadzenie działań ochronnych spowalniających wydzielanie się świerka (ochrona przed kambiofagami) oraz ochrona odnowień przed uszkodzeniami powodowanymi przez ssaki roślinożerne;
- 2) dla gatunków roślin:
- a) 1386¹⁾ bezlist okrywowy (*Buxbaumia viridis*) – zachowanie istniejących stanowisk, tworzenie i utrzymanie powierzchni biocenotycznych, pozostawienie drewna do mineralizacji,
 - b) 4109¹⁾ tojad morawski (*Aconitum firmum moravicum*) – zachowanie istniejących stanowisk,
 - c) 4116¹⁾ tocja karpacka (*Tozzia carpathica*) - zachowanie istniejących stanowisk;
- 3) dla gatunków zwierząt:
- a) 1193¹⁾ kumak górski (*Bombina variegata*) – tworzenie lub utrzymanie miejsc rozrodu i zimowania osobników,
 - b) 1361¹⁾ ryś (*Lynx lynx*) – utrzymanie lub poprawa warunków bytowania osobników, wspieranie działań mających na celu utrzymanie istniejących korytarzy ekologicznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym,
 - c) 1352¹⁾ wilk (*Canis lupus*) - utrzymanie lub poprawa warunków bytowania osobników, wspieranie działań mających na celu utrzymanie istniejących korytarzy ekologicznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym,
 - d) 1354¹⁾ niedźwiedź brunatny (*Ursus arctos*) - utrzymanie lub poprawa warunków bytowania osobników, wspieranie działań mających na celu utrzymanie istniejących korytarzy

ekologicznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym,

- e) 2001¹⁾ traszka karpacka (*Triturus montandoni*) – tworzenie lub utrzymanie miejsc rozrodu i zimowania osobników,
- f) 2612¹⁾ darniówka tatrzańska (*Microtus tatricus*) – rozeznanie stanu zachowania populacji i siedliska gatunku,
- g) 4014¹⁾ biegacz urozmaicony (*Carabus variolosus*) – zachowanie siedlisk wilgotnych i bagiennych,
- h) 4024¹⁾ sichrawa karpacka (*Pseudogaurotina excellens*) – zachowanie istniejących stanowisk,
- i) 4026¹⁾ zagłębek bruzdkowany (*Rhysodes sulcatus*) – rozeznanie stanu zachowania populacji i siedliska gatunku.

3. Określa się warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony dla gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Babia Góra w części pokrywającej się z obszarem Parku:

- 1) A108⁴⁾ gluszec (*Tetrao urogallus*) - na obszarze ochrony ścisłej – zachowanie naturalnego rozwoju populacji, ochrona tokowisk i miejsc regularnego przebywania, na obszarze ochrony czynnej i krajobrazowej - eliminacja drapieżników, w szczególności lisa (*Vulpes vulpes*), ochrona przed presją turystyczną, okresowe wylączenie z zabiegów ochronnych fragmentów leśnych, w których stwierdzono kurę z młodymi lub gniazdo;
- 2) A217⁴⁾ sóweczka (*Glaucidium passerinum*) – na obszarze ochrony ścisłej – zachowanie naturalnego rozwoju populacji, na obszarze ochrony czynnej i krajobrazowej – utrzymanie lub tworzenie powierzchni biocenotycznych, pozostawienie do mineralizacji drzew obumierających i obumarłych oraz pozostawianie drzew z dziuplami;
- 3) A223⁴⁾ włochatka (*Aegolius funereus*) – na obszarze ochrony ścisłej – zachowanie naturalnego rozwoju populacji, na obszarze ochrony czynnej i krajobrazowej – utrzymanie lub tworzenie powierzchni biocenotycznych, pozostawienie do mineralizacji drzew obumierających i obumarłych oraz pozostawianie drzew z dziuplami;
- 4) A239⁴⁾ dzięciol białogrzbisty (*Dendrocopos leucotos*) - na obszarze ochrony ścisłej – zachowanie naturalnego rozwoju populacji, na obszarze ochrony czynnej i krajobrazowej – utrzymanie lub tworzenie powierzchni biocenotycznych, pozostawienie do mineralizacji drzew obumierających i obumarłych oraz pozostawianie drzew z dziuplami;
- 5) A241⁴⁾ dzięciol trójpalczasty (*Picoides tridactylus*) – na obszarze ochrony ścisłej - zachowanie naturalnego rozwoju populacji, na obszarze ochrony czynnej i krajobrazowej – utrzymanie lub tworzenie powierzchni biocenotycznych, pozostawienie do mineralizacji drzew obumierających i obumarłych oraz pozostawianie drzew z dziuplami;
- 6) A259⁴⁾ siwerniak (*Anthus spinoletta*) – na obszarze ochrony ścisłej - zachowanie naturalnego rozwoju populacji, ograniczenie przebywania osób poza szlakami turystycznymi w piętrze kosodrzewiny i alpejskim;
- 7) A261⁴⁾ pliszka góraska (*Motacilla cineream*) – zachowanie cieków wodnych o naturalnym charakterze;
- 8) A264⁴⁾ pluszcz (*Cinclus cinclus*) - zachowanie cieków wodnych o naturalnym charakterze, dążenie do nie zmniejszania przepływu poprzez dodatkowy pobór wody;
- 9) A267⁴⁾ płochacz halny (*Prunella collaris*) – zachowanie naturalnego rozwoju populacji, ograniczenie nieuprawnionego przebywania osób poza szlakami turystycznymi w piętrze kosodrzewiny i alpejskim;
- 10) A282⁴⁾ drozd obroźny (*Turdus torquatus*) - na obszarze ochrony ścisłej – zachowanie

naturalnego rozwoju populacji, na obszarze ochrony czynnej i krajobrazowej – utrzymanie lub tworzenie powierzchni biocenotycznych.

4. Warunki zachowania integralności obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska i obszaru Natura 2000 Babia Góra oraz spójności sieci obszarów Natura 2000:

- 1) dążenie do utrzymania we właściwym stanie ochrony na obszarze Parku siedlisk przyrodniczych i gatunków priorytetowych;
- 2) dążenie do uwzględnienia uwarunkowań przestrzennych i warunków zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony w dokumentach planistycznych;
- 3) popularyzowanie wiedzy o siedliskach przyrodniczych oraz gatunkach będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 i kluczowych dla nich siedliskach;
- 4) utrzymanie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację gatunków z obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska i obszaru Natura 2000 Babia Góra do innych obszarów Natura 2000 w Polsce: Policy PLH120012, Pasma Policy PLB120006, Torfowiska Orawsko-Nowotarskie PLH120016, Ostoja Gorczańska PLH120018, Beskid Mały PLH240023, Beskid Żywiecki PLH240006 oraz w Słowacji – obszar Natura 2000 Babia hora.

Rozdział 5

**WSKAŹNIKI WŁAŚCIWEGO STANU OCHRONY SIEDLISK PRZYRODNICZYCH LUB
GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT I ICH SIEDLISK, BĘDĄCYCH PRZEDMIOTAMI
OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 OSTOJA BABIOGÓRSKA I OBSZARU NATURA
2000 BABIA GÓRA W CZĘŚCI POKRYWAJĄCEJ SIĘ Z OBSZAREM PARKU**

1. Wskaźniki właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska

1) dla siedlisk przyrodniczych

l.p.	Nazwa siedliska	Kod siedliska ¹⁾	Wskaźnik właściwego stanu ochrony siedliska
1.	Wysokogórskie borówczyska bażynowe (<i>Empetro-Vaccinietum</i>)	4060	Zachowanie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 3 ha
2.	Zarośla kosodrzewiny (<i>Pinetum mugo</i>)	4070	Zachowanie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 250 ha
3.	Subalpejskie zarośla wierzby lapońskiej lub śląskiej (<i>Salicetum lapponum</i> i <i>Salicetum silesiacae</i>)	4080	Zachowanie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 15 ha
4.	Wysokogórskie murawy acydofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)	6150	Zachowanie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 11 ha
5.	Nawapienne murawy wysokogórskie (<i>Seslerion tatrae</i>) i wyleżyska śnieżne (<i>Arabidion coeruleae</i>).	6170	Zachowanie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 1 ha
6.	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	6430	Zachowanie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 40 ha
7.	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	6520	Zachowanie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 7,50 ha
8.	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	7140	Zachowanie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 0,34 ha
9.	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	7230	Zachowanie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 1,20 ha
10.	Piargi i gołoborza krzemianowe	8110	Zachowanie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 3,60 ha
11.	Jaskinie niedostępne do zwiedzania	8310	Zachowanie siedliska przyrodniczego 12 obiektów
12.	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	9110	Zachowanie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 200 ha
13.	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	9130	Zachowanie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 1150 ha
14.	Górskie jaworzyny ziołoroślowe (<i>Aceri Fagetum</i>)	9140	Zachowanie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 18 ha
15.	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i	9180	Zachowanie siedliska przyrodniczego

	zbozczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)		na powierzchni nie mniejszej niż 18 ha
16.	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	91D0	Odtworzenie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 3 ha
17.	Lęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	91E0	Zachowanie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 35 ha
18.	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część -zbiorowiska górskie)	9410	Zachowanie siedliska przyrodniczego na powierzchni nie mniejszej niż 1150 ha

2) dla gatunków roślin

Lp.	Nazwa gatunku	Kod gatunku ¹⁾	Wskaźnik właściwego stanu ochrony gatunku
1.	Bezlist okrywowy (<i>Buxbaumia viridis</i>)	1386	Co najmniej 3 stanowiska
2.	Tojad morawski (<i>Aconitum firmum moravicum</i>)	4109	Co najmniej 14 stanowisk
3.	Tocja karpacka (<i>Tozzia carpathica</i>)	4116	Co najmniej 2 stanowiska

3) dla gatunków zwierząt

Lp.	Nazwa gatunku	Kod gatunku ¹⁾	Wskaźnik właściwego stanu ochrony gatunku
1.	Biegacz urozmaicony (<i>Carabus variolosus</i>)	4014	Co najmniej 2 stanowiska
2.	Sichrawa karpacka (<i>Pseudogauratina excellens</i>)	4024	Co najmniej 10 stanowisk
3.	Zaglębek bruzdkowany (<i>Rhysodes sulcatus</i>)	4026	Potwierdzenie występowania na co najmniej 1 stanowisku
4.	Kumak górski (<i>Bombina variegata</i>)	1193	Co najmniej 3 stanowiska rozrodcze
5.	Traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i>)	2001	Co najmniej 7 stanowisk rozrodczych
6.	Darniówka tatrzańska (<i>Microtus tatricus</i>)	2612	Potwierdzenie występowania na co najmniej 1 stanowisku
7.	Ryś (<i>Lynx lynx</i>)	1361	Występowanie co najmniej 2 osobników
8.	Wilk (<i>Canis lupus</i>)	1352	Występowanie co najmniej 1 watahy
9.	Niedźwiedź brunatny (<i>Ursus arctos</i>)	1354	Występowanie co najmniej 1 osobnika

2. Wskaźniki właściwego stanu ochrony gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Babia Góra w części pokrywającej się z obszarem Parku

Lp.	Nazwa gatunku	Kod gatunku ⁴⁾	Wskaźnik właściwego stanu ochrony gatunku
1.	Głuszczyk (<i>Tetrao urogallus</i>)	A108	Co najmniej 5 kogutów
2.	Sóweczka (<i>Glaucidium passerinum</i>)	A217	Co najmniej 10 par
3.	Włochatka (<i>Aegolius funereus</i>)	A223	Co najmniej 6 par
4.	Dzięcioł białogrzbity (<i>Dendrocopos leucotos</i>)	A239	Co najmniej 6 par

5.	Dzięciol trójpalczasty (<i>Picoides tridactylus</i>)	A241	Co najmniej 9 par
6.	Siwerniak (<i>Anthus spinoletta</i>)	A259	Co najmniej 20 par
7.	Pliszka góraska (<i>Motacilla cinerea</i>)	A261	Co najmniej 15 par
8.	Pluszcz (<i>Cinclus cinclus</i>)	A264	Co najmniej 6 par
9.	Płochacz halny (<i>Prunella collaris</i>)	A267	Co najmniej 1 pary
10.	Drozd obrożny (<i>Turdus torquatus</i>)	A282	Co najmniej 13 par

Rozdział 6

OBSZARY OCHRONY ŚCISLEJ, CZYNNEJ I KRAJOBRAZOWEJ

Lp.	Rodzaj ochrony	Lokalizacja ⁹⁾
1.	Ochrona ścisła	Oddziały – 6d, 7, 9d, 10f, 10g, 11c, 12d, 12f, 12g, 12h, 14c, 15, 16, 17b, 17c, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 46d, 46f, 46g, 52, 56d, 56g, 73, 74, 89b, 89c
2.	Ochrona czynna	Oddziały – 2, 3, 4, 5, 6a, 6b, 6c, 6f, 8, 9a, 9b, 9c, 10a, 10b, 10c, 10d, 11a, 11b, 11d, 11f, 11g, 12a, 12b, 12c, 13, 14a, 14b, 17a, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37a, 38a, 39a, 39b, 39c, 40, 41, 42a, 42b, 43, 44a, 44c, 44d, 44f, 45, 46a, 46b, 46c, 47, 48, 49, 50a, 50b, 50c, 51, 53a, 53b, 53c, 53d, 54a, 54b, 54c, 54d, 55a, 55b, 55c, 55d, 56a, 56b, 56c, 56d, 56f, 57a, 57c, 57f, 58a, 59, 60, 61, 62a, 62b, 62c, 63a, 63b, 64, 65, 66, 67, 68, 69a, 69c, 69f, 69g, 69h, 70, 71, 72a, 72c, 72h, 72j, 72l, 75, 76a, 76b, 76d, 76f, 77, 78, 79a, 79b, 79c, 79f, 80, 81, 82a, 82b, 82d, 89a, 90c, 90d, 90f, 90g, 90h, 91, 92, 93, 94, 95, 96b, 96d, 96f, 96g, 96i, 96j, 97, 98, 99a, 99b, 99h, 99i, 100, 101a, 101b, 101c, 101d
3.	Ochrona krajobrazowa	Oddziały – 1a-g, 1i-o, 37b, 38b, 39d, 42c, 44b, 53f, 53g, 54f, 55f, 57b, 57d, 58b, 63c, 69b, 69d, 72b, 72d, 72f, 72g, 72i, 72k, 76c, 79d, 82c, 88, 90a, 90b, 96a, 96c, 96h, 99c, 99d, 99f, 99g, 99j, 101f, 101g, 101h, 8A, 9A, 11A, 21A, 24A, 43A, 72A, 88A, 97A, 99A

Rozdział 7

OKREŚLENIE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH NA OBSZARACH OCHRONY ŚCISLEJ, CZYNNEJ I KRAJOBRAZOWEJ, Z PODANIEM RODZAJU, ZAKRESU I LOKALIZACJI TYCH DZIAŁAŃ ORAZ OKREŚLENIE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH DLA UTRZYMANIA LUB ODTWORZENIA WŁAŚCIWEGO STANU OCHRONY PRZEDMIOTÓW OCHRONY NA OBSZARZE NATURA 2000 OSTOJA BABIOGÓRSKA I OBSZARZE NATURA 2000 BABIA GÓRA W CZĘŚCI POKRYWAJĄCEJ SIĘ Z OBSZAREM PARKU ZE WSKAZANIEM PODMIOTÓW ODPOWIEDZIALNYCH ZA ICH REALIZACJĘ

1. Działania ochronne na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej

1.1. Działania ochronne na obszarach ochrony ścisłej obejmują:

- 1) ochronę naturalnych procesów przyrodniczych;
- 2) wykluczenie celowych lub przypadkowych zakłóceń stosunków ekologicznych spowodowanych przez zbiór roślin, obecność ludzi lub pojazdów;
- 3) udostępnienie terenu do prowadzenia badań naukowych;
- 4) ochronę przed nielegalnym przebywaniem ludzi;
- 5) zbiór nasion drzew leśnych;
- 6) monitoring procesów przyrodniczych i składników przyrody;
- 7) monitoring wybranych gatunków zwierząt, roślin i grzybów;
- 8) monitoring ruchu turystycznego i jego wpływu na przyrodę Parku;
- 9) ochronę przeciwpożarową (akcja ratownicza w razie wystąpienia pożaru);
- 10) utrzymanie i wprowadzenie infrastruktury do prowadzenia monitoringu przyrodniczego;
- 11) udostępnienie dla celów edukacyjnych, turystycznych i w ograniczonym zakresie rekreacyjnych oraz sportowych;
- 12) bieżącą konserwację, remonty, odtwarzanie infrastruktury turystycznej i edukacyjnej, szlaków turystycznych, punktów widokowych, utrzymanie drożności szlaków turystycznych;
- 13) utrzymanie oraz remonty ścieżek i dróg leśnych w zakresie niezbędnym dla ochrony przyrody Parku;
- 14) usuwanie odpadów.

1.2. Działania ochronne w obszarach ochrony czynnej obejmują:

1) w ekosystemach leśnych:

- a) wspomaganie naturalnej regeneracji ekosystemów z uwzględnieniem potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin, grzybów i zwierząt oraz ich siedlisk,
- b) przywracanie właściwego składu gatunkowego i struktury drzewostanów zgodnie z warunkami siedliskowymi (przebudowa drzewostanów).

Docelowe składy gatunkowe drzewostanów, na których jest planowana przebudowa i regulacja składu gatunkowego drzewostanów

Lp.	Zbiorowiska leśne	Kod siedliska, w którym występuje zbiorowisko leśne ¹⁾	Gatunki drzew	
			główne (udział co najmniej 50%)	domieszkowe stale (udział do 20% każdego gatunku)
1.	Żyzna buczyna karpacka (<i>Dentario glandulosae-Fagetum</i>)	9130	Buk (<i>Fagus sylvatica</i>)	Jodła (<i>Abies alba</i>), świerk (<i>Picea abies</i>)

2.	Żyzna buczyna karpacka podzespół paprociowy (<i>Dentario glandulosae-Fagetum athyrietosum</i>)		Buk (<i>Fagus sylvatica</i>), świerk (<i>Picea abies</i>)	Jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>), jodła (<i>Abies alba</i>)
3.	Żyzna buczyna karpacka podzespół z kostrzewą leśną (<i>Dentario glandulosae-Fagetum festucetosum</i>)		Buk (<i>Fagus sylvatica</i>), świerk (<i>Picea abies</i>)	Jodła (<i>Abies alba</i>)
4.	Dolnoregłowy las jodłowy (<i>Galio-Abietetum</i>)	9110	Jodła (<i>Abies alba</i>)	Świerk (<i>Picea abies</i>), jarzębina (<i>Sorbus aucuparia</i>)
5.	Dolnoregłowy las jodłowy podzespół bukowy (<i>Galio-Abietetum fagetosum</i>)		Jodła (<i>Abies alba</i>)	Buk (<i>Fagus sylvatica</i>), świerk (<i>Picea abies</i>), Jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>)
6.	Dolnoregłowy las jodłowy podzespół z podbiałkiem alpejskim (<i>Galio-Abietetum homogynetosum</i>)		Jodła (<i>Abies alba</i>)	Świerk (<i>Picea abies</i>), jarzębina (<i>Sorbus aucuparia</i>)
7.	Kwaśna buczyna górską (<i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>)		Buk (<i>Fagus sylvatica</i>)	Świerk (<i>Picea abies</i>), jodła (<i>Abies alba</i>)
8.	Dolnoregłowy bór jodłowo-świerkowy (<i>Abieti-Piceetum</i>)	9410	Świerk (<i>Picea abies</i>), jodła (<i>Abies alba</i>)	Buk (<i>Fagus sylvatica</i>), jarzębina (<i>Sorbus aucuparia</i>)
9.	Górnoregłowa acydofilna świerczyna karpacka (<i>Plagiothecio-Piceetum</i>)		Świerk (<i>Picea abies</i>)	Jarzębina (<i>Sorbus aucuparia</i>)

- c) diagnozowanie zagrożenia przez czynniki biotyczne, abiotyczne i antropogeniczne,
 - d) ochronę przed szkodami powodowanymi przez zwierzęta,
 - e) wykonywanie zabiegów kształtujących strukturę i żywotność młodego pokolenia lasu,
 - f) spowolnienie rozpadu sztucznych drzewostanów świerkowych zagrożonych nagłym rozpadem,
 - g) pozostawienie obumarłych i obumierających drzew celem wzbogacenia biocenozy,
 - h) ochronę przed szkodami powodowanymi przez ruch turystyczny,
 - i) odtwarzanie stosunków wodnych w *Bazzanio-Piceetum* i *Caltho-Alnetum*,
 - j) zwiększenie retencji wód;
- 2) w lądowych ekosystemach nieleśnych:
- a) usuwanie drzew i krzewów z łąk i pastwisk,
 - b) wykaszanie lub wypas łąk i pastwisk,
 - c) wprowadzanie diaspor gatunków łąkowych,
 - d) zabezpieczanie przed szkodami antropogenicznymi,
 - e) kształtowanie strefy ekotonowej na granicy z ekosystemami leśnymi;
- 3) w ekosystemach wodnych:
- a) zachowanie naturalności koryt i brzegów potoków oraz zachowanie naturalnych procesów morfologicznych zachodzących w dolinach potoków,
 - b) uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej,
 - c) regulacje dotyczące lokalizacji ujęć wody pitnej na obszarze Parku i w sąsiedztwie jego granic,
 - d) rewitalizacja potoków,
 - e) ograniczenie erozji dennej;
- 4) w stosunku do dziko występujących roślin i grzybów:

- a) utrzymanie lub przywracanie różnorodności biologicznej przez ochronę ich siedlisk,
- b) ochronę gatunków specjalnego zainteresowania, w tym będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 oraz ich siedlisk,
- c) usuwanie gatunków obcych,
- d) hodowla zachowawcza gatunków roślin;
- 5) w stosunku do dziko występujących zwierząt:
 - a) utrzymanie lub przywracanie różnorodności biologicznej gatunków zwierząt przez ochronę ich siedlisk,
 - b) ochronę ostoi i gatunków zwierząt specjalnego zainteresowania, w tym będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 oraz ich siedlisk,
 - c) usuwanie gatunków obcych,
 - d) ograniczanie nadmiernej antropopresji oraz jej skutków, w tym szczególnie synantropizacji,
 - e) inicjowanie wylapywania bezdomnych zwierząt przez właściwe podmioty,
 - f) odstrzał sanitarny osobników rannych bądź chorych, które nie mają szans na przeżycie,
 - g) przeciwdziałanie klusownictwu;
- 6) w stosunku do przyrody nieożywionej i gleb:
 - a) zachowanie i utrzymanie właściwego stanu zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i gleb,
 - b) działania ochronne eliminujące lub ograniczające negatywne skutki działalności człowieka,
 - c) regenerację terenów zdegradowanych przez działalność człowieka;
- 7) w stosunku do walorów krajobrazowych:
 - a) zachowanie, przywracanie lub kształtowanie wartości estetycznych krajobrazu,
 - b) utrzymanie mozaiki lasów i obszarów nieleśnych.

1.3. Działania ochronne na obszarach ochrony krajobrazowej obejmują:

- 1) prowadzenie zrównoważonego użytkowania lasów i polan prywatnych;
- 2) utrzymanie, przy zachowaniu walorów krajobrazowych i kulturowych, istniejących funkcji terenu:
 - a) administracyjnych – utrzymanie infrastruktury Parku, w szczególności dyrekcji Parku, osad służbowych, dróg,
 - b) udostępnienia do zwiedzania – utrzymanie infrastruktury turystycznej i edukacyjnej, w szczególności szlaków turystycznych, ścieżek edukacyjnych, tablic informacyjnych, schronów, ogrodu roślin babiogórskich;
- 3) utrzymanie mozaiki powierzchni otwartych i lasów.

1.4. Program działań ochronnych na obszarach ochrony czynnej i krajobrazowej obejmuje:

- 1) utrzymanie i wprowadzenie infrastruktury do prowadzenia monitoringu środowiska przyrodniczego;
- 2) udostępnienie terenu do prowadzenia badań naukowych;
- 3) bieżącą konserwację, remonty, odtwarzanie infrastruktury turystycznej i edukacyjnej, szlaków turystycznych, punktów widokowych;
- 4) udostępnienie dla edukacji, ruchu turystycznego i w ograniczonym zakresie rekreacyjnego oraz sportowego;
- 5) utrzymanie drożności szlaków turystycznych;
- 6) utrzymanie, konserwację, remonty, budowa dróg leśnych niezbędnych dla ochrony przyrody Parku;
- 7) ochronę przed wchodzeniem ludzi na tereny nieudostępnione;

- 8) ochronę przeciwpożarową;
- 9) usuwanie odpadów;
- 10) monitoring procesów przyrodniczych, składników przyrody;
- 11) monitoring skuteczności działań ochronnych;
- 12) monitoring wybranych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- 13) monitoring ruchu turystycznego i jego wpływu na przyrodę Parku.

2. Działania ochronne na obszarach objętych wszystkimi rodzajami ochrony

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja
1.	1. Patrole inwentaryzacyjno-ochronne w okresie godowym głuszcza (<i>Tetrao urogallus</i>) i wodzenia młodych. 2. Okresowe zamykanie szlaków turystycznych lub zmiana ich przebiegu w celu ograniczenia niepokojenia i ploszenia głuszcza (<i>Tetrao urogallus</i>)	Według potrzeb	Obszar Parku
2.	Patrolowanie otoczenia jaskiń w celu przeciwdziałania nielegalnej penetracji jaskiń		
3.	Utrzymanie i konserwacja oznaczenia powierzchni i punktów służących do monitoringu przyrodniczego (podział powierzchniowy, powierzchnie biocenotyczne, punkty ATPOL i inne)		
4.	Utrzymanie właściwego stanu infrastruktury, obiektów i urządzeń turystycznych i edukacyjnych, w razie potrzeby budowa nowych		
5.	Usuwanie odpadów ze szlaków turystycznych i ich sąsiedztwa		
6.	Utrzymanie drożności letnich i zimowych szlaków turystycznych, ścieżek edukacyjnych, w szczególności: 1) przycinanie gałęzi kosodrzewiny (<i>Pinus mugo</i>); 2) przecinanie i usuwanie powalonych drzew; 3) usuwanie rumoszu i innych przeszkód; 4) wprowadzenie barier ograniczających zbaczanie ze szlaków i tworzenie skrótów		
7.	Obalanie drzew znajdujących się w sąsiedztwie szlaków turystycznych zagrażających bezpieczeństwu zwiedzających		
8.	Likwidacja stosów kamiennych wznoszonych przez zwiedzających		
9.	1. Utrwalenie i kontrola punktów granicznych. 2. Utrzymanie, konserwacja, a w razie potrzeby montaż nowych rogatek, tablic urzędowych i informacyjnych		
10.	1. Patrolowanie terenu. 2. Edukacja zwiedzających		
11.	Monitorowanie procesów przyrodniczych i składników przyrody		
12.	Monitorowanie wybranych gatunków roślin, zwierząt i grzybów		
13.	Monitorowanie ruchu turystycznego i jego wpływu na przyrodę Parku		
14.	Monitoring skuteczności działań ochronnych		

3. Działania ochronne na obszarach objętych ochroną ścisłą

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ⁹⁾
1.	Zbiór szyszek jodły (<i>Abies alba</i>), świerka (<i>Picea abies</i>), nasion buka (<i>Fagus sylvatica</i>)	Zbiór niezbędnej ilości szyszek lub nasion - według potrzeb	Oddziały - 16a, 23a, 24a
2.	Monitorowanie liczebności wybranych gatunków owadów, w szczególności zasnui <i>Cephalcia sp.</i> , kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>) i rytownika pospolitego (<i>Pityogenes chalcographus</i>) w celu prowadzenia analizy czynników prowadzących do zamierania drzewostanów świerkowych	1. Wykładanie pułapek feromonowych. 2. Kontrola występowania owadów – według potrzeb	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 1
3.	Monitorowanie występowania obcych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, w szczególności w pobliżu dróg i szlaków turystycznych oraz ich eliminacja w przypadku stwierdzenia	1. Monitoring występowania. 2. Usuwanie mechaniczne	
4.	Ograniczanie wydeptywania porostów i muraw w piętrze kosodrzewiny i alpejskim przez odpowiednie utrzymanie szlaków turystycznych i stosowanie przeszkód utrudniających wydeptywanie otoczenia szlaku oraz w razie potrzeby lokalną zmianę przebiegu szlaku	Według potrzeb	
5.	Bieżąca konserwacja, atestacja, ewentualna wymiana łańcuchów i klamr na Perci Akademików		Oddział - 22b
6.	Uporządkowanie i utworzenie punktu widokowego na Diablaku w celu skanalizowania ruchu turystycznego		Oddział - 28b
7.	Uporządkowanie terenu po schronisku pod Diablakiem na południowym stoku i utworzenie punktu widokowego		Oddział - 28g
8.	Utrzymanie, konserwacja obiektów kulturowych: 1) Kapliczka Matki Bożej; 2) Tablica pamiątkowa pod Diablakiem; 3) Obelisk na Diablaku; 4) Krzyż Czterech Narciarzy; 5) Ślady po schronisku pod Diablakiem na południowym stoku; 6) Tablica pamiątkowa Legionów Józefa Piłsudskiego		Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 1

4. Działania ochronne na obszarach objętych ochroną czynną i krajobrazową

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ⁹⁾
1.	Wspomaganie procesu przebudowy drzewostanów przez ograniczenie czynników mogących doprowadzić do gwałtownego rozpadu sztucznych drzewostanów świerkowych	Usuwanie posuszu czynnego i wiatrowałów w sytuacji zagrożenia gwałtownym rozpadem drzewostanu - według potrzeb	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
2.	Spowolnienie procesu rozpadu drzewostanów świerkowych w sytuacji zagrożenia gwałtownym rozpadem drzewostanów świerkowych sąsiadujących z obszarem Parku	Usuwanie posuszu czynnego i wiatrowałów - po zasięgnięciu opinii Rady Naukowej Parku	92b, 93c i 94c
3.	Regulacja składu gatunkowego oraz	Cięcia pielęgnacyjne i	Zgodnie z podziałem w

	struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów (cięcia regulujące o charakterze trzebieży)	regulujące skład gatunkowy – na powierzchni nieprzekraczającej 600 ha/20 lat	rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
4.	Cięcia wspomagające proces przebudowy drzewostanów	Cięcia pielęgnacyjno-ochronne różnicujące strukturę wiekową i przestrzenną drzewostanów, inicjujące odnowienia o składzie gatunkowym zgodnym z siedliskiem oraz pielęgnujące powstałe odnowienia – na powierzchni nieprzekraczającej 273 ha/20 lat	
5.	Odnowienia luk i przerzedzeń	Sadzenie lub siew w szczególności jodły (<i>Abies alba</i>) i buka (<i>Fagus sylvatica</i>) do 50 ha/20 lat	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
6.	Hodowla materiału sadzeniowego	Prowadzenie szkółki leśnej o powierzchni do 0,50 ha	Oddział - 69d
7.	Pielęgnowanie upraw i odnowień naturalnych	1. Usuwanie roślin przeszkadzających w rozwoju upraw i odnowień naturalnych na powierzchni nieprzekraczającej 30 ha rocznie. 2. Ewidencja odnowień naturalnych z określeniem stopnia zgodności z siedliskiem	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
8.	Regulacja składu gatunkowego oraz zagęszczenia drzew w uprawach, odnowieniach naturalnych i młodnikach	Wykonywanie zabiegów o charakterze czyszczeń wczesnych i późnych w celu regulacji składu gatunkowego – na powierzchni nieprzekraczającej 450 ha/20 lat	
9.	Zabezpieczanie przed zgryzaniem przez zwierzęta upraw i odnowień naturalnych	1. Budowa nowych i naprawa starych ogrodzeń – według potrzeb. 2. Zabezpieczenia chemiczne, mechaniczne upraw i odnowień naturalnych – według potrzeb	
10.	Utrzymywanie i tworzenie powierzchni biocenotycznych	Pozostawianie do mineralizacji posuszu czynnego i wiatrowalów w celu wzbogacenia biocenozy na powierzchni do 100 ha/20 lat	
11.	Ograniczenie szkód w uprawach, odnowieniach naturalnych i młodnikach	Utrzymanie liczebności populacji jeleni (<i>Cervus</i>)	

	wyrządzanych przez jelenie (<i>Cervus elaphus</i>)	<i>elaphus</i>) na poziomie niezagrożającym odnowieniom	
12.	Ochrona przed fitofagami, w szczególności kornikiem drukarzem (<i>Ips typographus</i>) i rytownikiem pospolitym (<i>Pityogenes chalcographus</i>)	1. Wykładanie pułapek feromonowych - do 200 sztuk/rocznie. 2. Kontrola występowania owadów – według potrzeb stwierdzonych na podstawie wyników monitoringu	
13.	Monitorowanie liczebności brudnicy mniszki (<i>Lymantria monacha</i>)	Wykładanie pułapek feromonowych - według potrzeb	
14.	Kontrolne poszukiwanie zasnui (<i>Cephalcia sp.</i>) i innych owadów – według potrzeb	Jesienne poszukiwania w ściółce i glebie - według potrzeb	
15.	Usuwanie obcych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, w szczególności niecierpka gruczołowatego (<i>Impatiens glandulifera</i>) i rdestowca ostrokończystego (<i>Reynoutria japonica</i>) mogących zagrozić rodzimym siedliskom przyrodniczym lub gatunkom	Usuwanie osobników gatunków obcych - według potrzeb	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
16.	Utrzymanie nieleśnych ekosystemów łądowych	1. Wypas lub wykaszanie łąk i pastwisk z usunięciem biomasy z ekosystemu nie rzadziej niż co 2 lata, w terminie od połowy lipca do końca sierpnia na powierzchni 14,43 ha/2 lata. 2. Odkrzaczanie i usuwanie drzew – według potrzeb. 3. Nawożenie organiczne łąk zubożałych wskutek ekstensywnego użytkowania – według potrzeb	Oddziały - 43b, 43c, 53d, 57c, 72d, 72h, 90c, 99b, 99d, 99i, 101d
17.	Utrzymanie śródleśnych polan	1. Wypas lub wykaszanie z usunięciem biomasy z ekosystemu nie rzadziej niż co 2 lata w terminie od połowy lipca do końca sierpnia na powierzchni do 3,45 ha/2 lata. 2. Wprowadzanie diaspor gatunków łąkowych – według potrzeb. 3. Nawożenie organiczne – według potrzeb. 4. Wprowadzanie darni z gatunkami łąkowymi – według potrzeb. 5. Usuwanie pojawiających	Oddziały - 11f, 57c

		się gatunków drzewiastych i krzewiastych – według potrzeb	
18.	Ochrona dróg i infrastruktury technicznej z nimi związanej przed zniszczeniem	1. Zabezpieczanie oraz naprawa dróg i infrastruktury technicznej z nimi związanej przed erozją, powodzią i innymi czynnikami z zachowaniem zaleceń doboru materiałów i technologii – według potrzeb. 2. Likwidacja zbędnych dróg leśnych	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2
19.	Usuwanie odpadów z potoków i ich bezpośredniego sąsiedztwa	Sprzątanie koryt i dolin potoków - według potrzeb	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
20.	Rewitalizacja potoków w ich dolnych odcinkach, w miejscach znacznego obniżenia koryta	Pozostawianie pni drzew znajdujących się w korytach potoków oraz drzew na brzegach potoków, których pnie mogą powalić się w ich koryta	
21.	Utrzymanie rekonstrukcji pnia „Grubej Jodły”	Zbiegi renowacyjne obiektu - według potrzeb	Oddział - 82f
22.	Ochrona obiektów kultury materialnej	Remont i konserwacja obiektów kultury materialnej - według potrzeb	Oddział - 3c
23.	Zapobieganie zanieczyszczeniem obszaru Parku	Usuwanie odpadów z koszy na odpady i kabin WC – według potrzeb	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
24.	Korekta przebiegu szlaku żółtego w rejonie rekonstrukcji pnia „Grubej Jodły”	Wyznaczenie nowej trasy przebiegu szlaku - 500 m	Oddział - 82f
25.	Ochrona dróg i infrastruktury technicznej z nimi związanej oraz pozostałej infrastruktury przed zniszczeniem	Zabezpieczanie oraz naprawa dróg z zachowaniem zaleceń doboru materiałów i technologii – według potrzeb	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2
26.	Ochrona przeciwpożarowa	1. Utrzymanie lub odtwarzanie punktów poboru wody do celów przeciwpożarowych - 7 punktów. 2. Utrzymanie dwóch zbiorników przeciwpożarowych. 3. Bieżąca konserwacja, naprawa i okresowa wymiana sprzętu w bazach przeciwpożarowych – 5 baz	Oddziały - 3a, 44a, 60a, 63a, 69a, 72a, 90h Oddziały - 69d, 99d Oddziały - 1j, 11Ac, 3c, 57d, 99f
27.	Zapobieganie lub eliminacja zagrożeń związanych z przebiegiem linii energetycznych przez obszar Parku	Usuwanie drzew wzdłuż i pod liniami energetycznymi - według potrzeb	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3

28.	Zapobieganie i eliminacja zagrożeń w drzewostanach, w tym związanych z bezpieczeństwem ludzi	1. Usuwanie drzew martwych w stopniu koniecznym do bezpiecznego prowadzenia innych, planowanych zabiegów ochronnych. 2. Usuwanie drzew lub ich części zagrażających bezpieczeństwu ludzi, w tym na obszarach udostępnionych użytkownikom ścieżek, szlaków i dróg oraz mienia Parku	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
29.	Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa w granicach Parku,	Wydawanie decyzji dotyczących gospodarki leśnej zgodnie uproszczonym planem urządzenia lasu lub z oceną stanu lasu w przypadku braku uproszczonego planu urządzenia lasu - 109 ha	Oddziały - 8A, 21A, 9A, 11A, 24A
30.	Zabezpieczanie przed zgryzaniem przez zwierzęta upraw i odnowień naturalnych	1. Budowa nowych i naprawa starych ogrodzeń – według potrzeb. 2. Zabezpieczenia chemiczne, mechaniczne upraw i odnowień naturalnych – według potrzeb	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 3
31.	Ograniczenie negatywnego wpływu sieci szlaków zrywkowych na obszarze ochrony ścisłej wykorzystywanych do prowadzenia gospodarki leśnej lasów niebędących własnością Skarbu Państwa położonych w Parku	Wykup lub wymiana gruntów leśnych i nieleśnych od osób fizycznych i wspólnoty gruntowo-leśnej położonych na obszarze Parku - do 118 ha	Oddziały - 8A, 9A, 11A, 21A, 24A
32.	Utrzymanie nieleśnych ekosystemów łądowych, zapobieganie wtórnej sukcesji zbiorowisk leśnych oraz pojawianiu się gatunków roślin obcych i niepożądanych	1. Wykaszenie z usunięciem biomasy z ekosystemu lub wypasanie łąk - do 8,22 ha/nie rzadziej niż co 2 lata. 2. Odkrzaczanie – według potrzeb	Oddziały - 1b, 1c
33.	Utrzymanie infrastruktury technicznej	Konserwacje i remonty (według potrzeb): 1) punktu meteorologicznego przy Dyrekcji Parku; 2) punktów Infrastruktury Turystycznej i Przyrodniczej, będących własnością Parku; 3) Ogrodu Roślin Babiogórskich i Ogrodu Zmysłów; 4) budynków i infrastruktury	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3

		technicznej będącej własnością Parku	
34.	Budowa nowego kompleksu obiektów na potrzeby prowadzenia działalności dokumentacyjno-badawczej, ochronnej Parku, monitoringu przyrodniczego, działalności edukacyjnej oraz zaplecza technicznego	I kompleks obiektów i infrastruktury towarzyszącej	Oddziały 1a-d - obszar ochrony krajobrazowej - Morgi lub inna lokalizacja
35.	Ochrona ostoi oraz miejsc gniazdowania i żerowania kuraków	Odstrzał redukcyjny lub odłów kuny leśnej (<i>Martes martes</i>) i lisa (<i>Vulpes vulpes</i>) - według potrzeb	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
36.	Ochrona ostoi oraz miejsc bytowania derkacza (<i>Crex crex</i>)	Koszenie łąk w okresie od połowy lipca do końca sierpnia	Oddziały - 43b, 43c, 53d, 72d, 72h, 99b, 99d, 99i, 101d
37.	Poprawa warunków siedliskowych sów (<i>Strigiformes</i>) i dzięciolowych (<i>Piciformes</i>)	Pozostawienie do mineralizacji drzew martwych i co najmniej 10 % miąższości drzew zamierających oraz drzew z dziuplami	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
38.	Poprawa warunków bytowania siczawki karpackiej (<i>Pseudogaurotina excellens</i>)	Utrzymywanie i odłanianie wiciokrzewu czarnego zasiedlonego przez siczawkę karpacką (<i>Pseudogaurotina excellens</i>) - według potrzeb	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2
39.	Poprawa warunków bytowania owadów leśnych, w tym saproksylicznych	Pozostawienie do mineralizacji drzew martwych oraz co najmniej 10 % miąższości drzew zamierających	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2
40.	Ochrona siedlisk oraz miejsc stałego występowania i rozrodu zwierząt	Utrzymanie lub odtwarzanie miejsc stałego występowania zwierząt, przez ochronę bierną, odpowiednie zabiegi lub stworzenie zastępczych miejsc rozrodu, w zależności od potrzeb wynikających z diagnozy stanu zachowania gatunków: 1) tworzenie stref ochronnych; 2) tworzenie miejsc rozrodczych (oczka wodne, usypisk z kamieni, karp korzeniowych, platform gniazdowych); 3) prowadzenie stałego monitoringu przy użyciu fotopułapek lub innych środków technicznych i metod teledetekcyjnych; 4) utrzymanie miejsc hibernacji nietoperzy	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2

		<p>(Chiroptera) (piwnic);</p> <p>5) likwidacja kolein na drogach oraz rynien erozyjnych;</p> <p>6) ochrona szlaków migracji i korytarzy ekologicznych</p>	
41.	Ochrona ryb przed kłusownictwem: 1) głowacz przęgopletwy (<i>Cottus poecilopus</i>); 2) pstrąg potokowy (<i>Salmo trutta m. fario</i>)	Patrole Służb Parku Narodowego w okresie tarła ryb	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
42.	Przeciwdziałanie synantropizacji zwierząt	<p>1. Zabezpieczanie miejsc gromadzenia opadów przed zwierzętami.</p> <p>2. Usuwanie odpadów z obszaru Parku.</p> <p>3. Eliminacja osobników zsynantropizowanych</p>	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
43.	Przywracanie do właściwego stanu siedlisk: 1) mszaków związanych z siedliskami podmokłymi; 2) porostów i mszaków epiksylicznych	<p>1. Stopniowa likwidacja starych rowów melioracyjnych.</p> <p>2. Pozostawianie posuszu, w tym świerkowego oraz martwego drewna do mineralizacji</p>	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
44.	Zachowanie puli genowej roślin przez ochronę ex situ	<p>1. Współpraca z bankami nasion.</p> <p>2. Zbiór nasion i hodowla ex situ gatunków roślin, w zależności od potrzeb wynikających z diagnozy stanu zachowania gatunków:</p> <p>1) tojad morawski (<i>Aconitum firmum moravicum</i>);</p> <p>2) rogownica alpejska (<i>Cerastium alpinum</i>);</p> <p>3) okrzyń jeleni (<i>Laserpitium archangelica</i>);</p> <p>4) mieczyk dachówkowy (<i>Gladiolus imbricatus</i>)</p>	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
45.	Zmniejszenie obciążenia lasów Parku	Wykup lub wymiana uprawnień do serwitutu opałowego 707 osad położonych w Zawoi	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3

5. Działania ochronne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację działań ochronnych jest Dyrektor Parku jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku.

1) dla siedlisk przyrodniczych

Lp.	Przedmiot i cele działań ochronnych ²⁾	Działania ochronne, sposób ich wykonania i rozmiar		Lokalizacja ⁹⁾
		obligatoryjne	fakultatywne	
1.	<p>Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska:</p> <p>1) 4060 wysokogórskich borówczysk bażynowych (<i>Empetro-Vaccinietum</i>);</p> <p>2) 6150 wysokogórskich muraw acydofilnych (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapiennych wyleżysk śnieżnych (<i>Salicion herbaceae</i>);</p> <p>3) 6170 nawapiennych muraw wysokogórskich (<i>Seslerion tatrae</i>) i wyleżysk śnieżnych (<i>Arabidion coeruleae</i>);</p> <p>4) 6430 ziólorośli górskich (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziólorośli nadrzecznych (<i>Convolvuletalia speium</i>);</p> <p>5) 8110 piargów i gołoborzy krzemianowych</p>	<p>Utrzymanie ochrony ścisłej gwarantujące naturalny rozwój siedlisk:</p> <p>1) utrzymanie szlaków turystycznych w dobrym stanie;</p> <p>2) korekta przebiegu szlaku w celu zmniejszenia presji na chronione siedliska</p>	<p>Stosowanie barier uniemożliwiających lub utrudniających niszczenie siedliska</p>	Obszar Parku
2.	<p>Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska:</p> <p>1) 4070 zarośli kosodrzewiny (<i>Pinetum mugo</i>);</p>	<p>Utrzymanie ochrony ścisłej gwarantujące naturalny rozwój siedlisk:</p> <p>1) utrzymanie szlaków turystycznych w dobrym stanie;</p> <p>2) korekta przebiegu szlaku w celu</p>	-	Obszar Parku

	2) 4080 subalpejskich zarośli wierzby lapońskiej lub śląskiej (<i>Salicetum lapporum</i> , <i>Salicetum silesiacae</i>)	zmniejszenia presji na chronione siedliska		
3.	Odtwarzanie właściwego stanu ochrony siedliska 6520 górskich łąk konietlicowych użytkowanych ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Utrzymanie siedliska na powierzchni do 8,34 ha; 1) koszenie raz na dwa lata w sierpniu z zebraniem i wywiezieniem pozyskanej biomasy lub wypas; 2) usuwanie krzewów i drzew	Nawożenie organiczne zubożałych siedlisk – według potrzeb	Obszar Parku
4.	Odtwarzanie właściwego stanu ochrony siedliska 7230 górskich i nizinnych torfowisk zasadowych o charakterze mlak, turzycowisk i mechowisk	Ręczne koszenie mlak raz na 2 lata na powierzchni do 1,34 ha		Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
5.	Odtwarzanie właściwego stanu ochrony siedliska 7140 torfowisk przejściowych i trzęsawisk (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	1. Ręczne koszenie trzęsawisk raz na 5 lat na powierzchni do 0,34 ha. 2. Likwidacja kolein i rynien erozyjnych		Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
6.	Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska 8310 jaskiń nieudostępnionych do zwiedzania		Patrowanie otoczenia jaskiń	Obszar Parku
7.	Odtwarzanie właściwego stanu ochrony siedliska 9110 kwaśnych buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Regulacja składu gatunkowego (I – III klasa wieku) w płatach siedliska o zaburzonej strukturze	W ramach prowadzonego procesu przebudowy sztucznych świerczyn: 1) prowadzenie cięć odsłaniających podrosty bukowe; 2) odnowienie sztuczne przez sadzenie jodły (<i>Abies alba</i>) na silnie przekształconych	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2

			powierzchniach; 3) zabezpieczanie upraw przed zgryzaniem przez jeleniowate	
8.	Odtwarzanie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska 9130 żyźnych buczyn (<i>Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	Zapewnienie naturalnego przebiegu procesów		Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 1
		<p>1. Płaty siedliska o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z siedliskiem (w których zachodzące procesy naturalne gwarantują utrzymanie lub poprawę stanu płatu siedliska):</p> <p>1) w warunkach sprzyjających powstawaniu odnowienia naturalnego jego popieranie, w szczególności odnowienia jodłowego;</p> <p>2) pielęgnacja odnowień;</p> <p>3) popieranie gatunków domieszkowych:</p> <p>a) jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>), b) jesion (<i>Fraxinus excelsior</i>), c) wiąz górski (<i>Ulmus glabra</i>), d) klon zwyczajny (<i>Acer platanoides</i>), e) czereśnia (<i>Cerasus avium</i>);</p> <p>4) wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych sprzyjających docelowemu składowi gatunkowemu drzewostanu.</p> <p>2. Płaty siedliska o składzie gatunkowym niezgodnym z siedliskiem (sztuczne świerczyny na siedliskach buczyn):</p> <p>1) w warunkach sprzyjających powstawaniu odnowienia naturalnego jego popieranie;</p> <p>2) wprowadzanie jodły;</p> <p>3) popieranie gatunków domieszkowych:</p> <p>a) jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>), b) jesion (<i>Fraxinus excelsior</i>), c) wiąz górski (<i>Ulmus glabra</i>), d) klon zwyczajny (<i>Acer platanoides</i>), e) czereśnia ptasia (<i>Cerasus avium</i>);</p> <p>4) wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych sprzyjających docelowemu składowi gatunkowemu drzewostanu.</p>	<p>1. Dopuszczalne są zabiegi w warstwie drzew mające na celu poprawę warunków wzrostu odnowienia jodłowego.</p> <p>2. W warstwie drzew - w miarę możliwości utrzymywanie zwarcia dostosowanego do potrzeb odnowienia, w tym również prowadzenie zabiegów mających na celu spowalnianie zamierania świerka przez usuwanie drzew zasiedlonych i wiatrowalów.</p> <p>3. W razie potrzeby redukcja jeleniowatych</p>	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2

		3. Zabezpieczanie upraw przed zgryzaniem przez jeleniowate		
9.	Odtwarzanie właściwego stanu ochrony siedliska 9140 górskich jaworzyn zioloroślowych (<i>Aceri Fagetum</i>)	Zapewnienie naturalnego rozwoju siedliska	-	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2
10.	Odtwarzanie właściwego stanu ochrony siedliska 9180 jaworzyn i lasów klonowo-lipowych na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	Zapewnienie naturalnego rozwoju siedliska	-	Obszar Parku
11.	Odtwarzanie właściwego stanu ochrony siedliska 91D0 borów i lasów bagiennych (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowych bagiennych lasów borealnych	Odtwarzanie stosunków wodnych właściwych dla siedlisk bagiennych przez likwidację rowów odwadniających siedlisko, wspieranie udziału świerka (<i>Picea abies</i>)	-	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
12.	Odtwarzanie właściwego stanu ochrony siedliska 91E0 łąg wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i>) i ols źródłiskowych	1. Odtwarzanie stosunków wodnych właściwych dla siedlisk łągowych i olsu źródłiskowego (zbiorowiska <i>Caltho-Alnetum</i>) przez likwidację rowów odwadniających siedlisko. 2. Zapewnienie naturalnego rozwoju siedliska we właściwym stanie ochrony	-	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
13.	Odtwarzanie właściwego stanu ochrony siedliska 9410 górskich borów świerkowych (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska	Zapewnienie naturalnego rozwoju siedliska dotyczy płatów we właściwym stanie zachowania	-	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 1
		Spowolnienie procesu rozpadu drzewostanów świerkowych przez	-	92b, 93c i 94c

górskie)	usuwanie posuszu czynnego i wiatrowalów w sytuacji zagrożenia gwałtownym rozpadem drzewostanów świerkowych - po zasięgnięciu opinii Rady Naukowej Parku		
	<p>1. Płaty siedliska o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z siedliskiem, w których zachodzące procesy naturalne gwarantują utrzymanie lub poprawę stanu płatu siedliska:</p> <p>1) w warunkach sprzyjających powstawaniu odnowienia naturalnego jego popieranie, szczególnie odnowienia jodłowego;</p> <p>2) pielęgnacja odnowień, wprowadzanie jodły (<i>Abies alba</i>): wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych sprzyjających docelowemu składowi gatunkowemu drzewostanu.</p> <p>2. Płaty siedliska o składzie gatunkowym niezgodnym z siedliskiem - w warunkach sprzyjających powstawaniu odnowienia naturalnego jego popieranie, wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych sprzyjających docelowemu składowi gatunkowemu drzewostanu.</p> <p>3. W warstwie drzew, w miarę możliwości utrzymywanie zwarcia dostosowanego do potrzeb odnowienia, w tym również zabiegi mające na celu spowalnianie zamierania świerka (<i>Picea abies</i>) poprzez usuwanie drzew trocinkowych.</p> <p>4. Ograniczenie presji jeleniowatych na odnowienia jodłowe przez:</p> <p>1) ochronę indywidualną drzewek;</p> <p>2) odstrzały redukcyjne;</p> <p>3) gradzenie upraw.</p> <p>5. Pozostawienie martwego drewna w ilości około 30 m³/ha.</p> <p>6. Przeciwdziałanie szybkiemu zamieraniu drzewostanów świerkowych przez usuwanie:</p> <p>1) drzew opanowanych przez kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>) i rytownika pospolitego (<i>Pityogenes chalcographus</i>);</p>	Dopuszczalne są zabiegi w warstwie drzew mające na celu poprawę warunków wzrostu odnowienia jodłowego	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2

		2) wiatrowalów stanowiących bazę pokarmową kambiofagów; 3) odłowy do pułapek feromonowych kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>) i rytownika pospolitego (<i>Pityogenes chalcographus</i>)		
--	--	--	--	--

2) dla gatunków roślin

Lp.	Przedmiot i cele działań ochronnych ²⁾	Działania ochronne, sposób ich wykonania i rozmiar		Lokalizacja
		obligatoryjne	fakultatywne	
1.	1386 bezlist okrywowy (<i>Buxbaumia viridis</i>) – utrzymanie właściwego stanu ochrony gatunku	Zapewnienie naturalnego rozwoju osobników	-	Obszar Parku
2.	4109 tojad morawski (<i>Aconitum firmum moravicum</i>) – utrzymanie właściwego stanu ochrony gatunku	Zapewnienie naturalnego rozwoju osobników	Uzgodnienie z właścicielami gruntu możliwości wykonania wykaszania ziółorośli (raz na 3-5 lat, w okresie późnojesiennym, ze zbiorem biomasy)	Obszar Parku
3.	4116 tocja karpacka (<i>Tozzia carpathica</i>) – utrzymanie właściwego stanu ochrony gatunku (utrzymanie znanych stanowisk)	Ustawienie drewnianej barierki ograniczającej schodzenie turystów: 1) w przypadku pojawienia się nalotu drzew i krzewów na młace – usuwanie nalotu (termin – późna jesień, wczesna wiosna); 2) wykaszanie	Uzgodnienie z właścicielami gruntu możliwości wykonania wykaszania ziółorośli (raz na 3-5 lat, w okresie późnojesiennym, ze zbiorem biomasy)	Obszar Parku

3) dla gatunków zwierząt

Lp.	Przedmiot i cele działań ochronnych ²⁾	Działania ochronne, sposób ich wykonania i rozmiar		Lokalizacja
		obligatoryjne	fakultatywne	
1.	1. 1193 kumak górski (<i>Bombina variegata</i>) - odtwarzanie właściwego stanu ochrony gatunku. 2. 2001 traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i>) - odtwarzanie właściwego stanu ochrony	Zapewnienie naturalnego rozwoju osobników 1. Utrzymanie i tworzenie nowych „oczek wodnych”. 2. Układanie stosów kamieni, gałęzi i pozostawianie powalonych, nieokrzyszanych drzew w sąsiedztwie zbiorników wodnych i terenów podmokłych jako schronień oraz hibernakulum	-	Obszar Parku Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
2.	4014 biegacz urozmaicony <i>Curabus variolosus</i>) - odtwarzanie właściwego stanu ochrony gatunku	Pozostawienie we właściwym stanie środowisk występowania gatunku, w szczególności pozostawianie leżących pni drzew w otoczeniu potoków	-	Obszar Parku

3.	4024 sichrawa karpacka (<i>Pseudogaurotina excellens</i>) - odtwarzanie właściwego stanu ochrony gatunku	Odslanianie wybranych płatów wiciokrzewu czarnego zasiedlonego przez sichrawę karpacką (<i>Pseudogaurotina excellens</i>) - w razie potrzeb	-	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2
4.	4026 zagłębek bruzdkowany (<i>Rhysodes sulcatus</i>) - rozpoznanie stanu populacji i stanu siedliska gatunku	Prowadzenie okresowej kontroli w miejscach potencjalnego występowania gatunku	-	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 1
5.	2612 darniówka tatrzańska (<i>Microtus tatricus</i>) - rozpoznanie stanu zachowania populacji i siedliska gatunku	Prowadzenie okresowej kontroli w miejscach potencjalnego występowania gatunku	-	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 1
6.	1352 wilk (<i>Canis lupus</i>) - utrzymanie właściwego stanu ochrony gatunku	Zapewnienie naturalnego rozwoju osobników, ustalenie stref ochrony wokół miejsc rozrodu	Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu utrzymanie istniejących korytarzy ekologicznych na poziomie lokalnym, ponadlokalnym	Obszar Parku
7.	1354 niedźwiedź brunatny (<i>Ursus arctos</i>) - utrzymanie właściwego stanu ochrony gatunku	Zapewnienie naturalnego rozwoju osobników, ustalenie stref ochrony wokół miejsc rozrodu	Wspieranie działań mających na celu utrzymanie istniejących korytarzy ekologicznych na poziomie lokalnym, ponadlokalnym	Obszar Parku
8.	1361 ryś (<i>Lynx lynx</i>) - utrzymanie właściwego stanu ochrony gatunku	Zapewnienie naturalnego rozwoju osobników, ustalenie stref ochrony wokół miejsc rozrodu	Wspieranie działań mających na celu utrzymanie istniejących korytarzy ekologicznych na poziomie lokalnym, ponadlokalnym	Obszar Parku

6. Działania ochronne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Babia Góra w części pokrywającej się z obszarem Parku

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację działań ochronnych jest Dyrektor Parku jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku.

Lp.	Przedmiot i cele działań ochronnych ³⁾	Działania ochronne, sposób ich wykonania i rozmiar		Lokalizacja
		obligatoryjne	fakultatywne	
1.	A108 głuszc (<i>Tetrao urogallus</i>) - utrzymanie	Zachowanie naturalnego rozwoju populacji	-	Zgodnie z podziałem w

	oraz odtwarzanie właściwego stanu ochrony gatunku			rozdziale 6, w tabeli, w lp. 1
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Okresowe wyłączenie z zabiegów ochronnych fragmentów leśnych, w których stwierdzono kurę z młodymi lub gniazdo. 2. Zaniechanie grodzenia upraw w ostojach głuszca (<i>Tetrao urogallus</i>). 3. Tworzenie i utrzymywanie powierzchni biocenotycznych. 4. Wykonywanie prac pielęgnacyjnych młodników i drzewostanów po okresie lęgowym. 5. Ograniczenie do niezbędnego minimum prac w ekosystemach leśnych, w okresie lęgowym (między innymi dopuszcza się prowadzenie prac odnowieniowych, pielęgnacji upraw oraz usuwanie posuszu czynnego i wiatrowałów w sytuacji zagrożenia gwałtownym rozpadem drzewostanów świerkowych). 6. Eliminacja drapieżników – lisa (<i>Vulpes vulpes</i>) i kuny leśnej (<i>Martes martes</i>). 7. Ochrona przed presją turystyczną 	W zakładanych uprawach oraz w odnowieniach naturalnych kształtowanie formy biogrupowej, zapewniającej lepszą możliwość rozwoju borówki czarnej (<i>Vaccinium myrtillus</i>)	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3
2.	Odtwarzanie właściwego stanu ochrony gatunków: 1) A217 sóweczka (<i>Glaucidium passerinum</i>); 2) A223 włośchatka (<i>Aegolius funereus</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyznaczanie stref ochronnych. 2. Tworzenie i utrzymywanie powierzchni biocenotycznych. 3. Pozostawienie do mineralizacji części drzew obumierających i drzew obumarłych. 4. Pozostawianie drzew z dziuplami 	-	Obszar Parku
3.	A241 dzięciol trójpalczasty (<i>Picoides tridactylus</i>) – odtwarzanie właściwego stanu ochrony gatunków	Zachowanie naturalnego rozwoju populacji	--	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 1
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie i utrzymywanie powierzchni biocenotycznych. 2. Pozostawienie do mineralizacji części drzew obumierających i drzew obumarłych. 3. Pozostawianie wszystkich drzew dziuplastych. 4. Wyłączenie do końca lipca usuwania posuszu czynnego i wiatrowałów do 50 m wokół 	-	Zgodnie z podziałem w rozdziale 6, w tabeli, w lp. 2 i 3

		zajętych gniazd (dziupli)		
4.	Odtwarzanie właściwego stanu ochrony gatunku: 1) A259 siwerniak (<i>Anthus spinoletta</i>); 2) A267 płochacz halny (<i>Prunella collaris</i>)	1. Patrowanie obszaru Parku zabezpieczające przed wchodzeniem turystów poza wyznaczone szlaki. 2. Zbiór i wywóz odpadów z terenu Parku. 3. Uporządkowanie ruchu turystycznego w rejonie Diablaka	-	Obszar Parku
5.	Utrzymanie właściwego stanu ochrony gatunków: 1) A261 pliszka górska (<i>Motacilla cinerea</i>); 2) A264 pluszcz (<i>Cinclus cinclus</i>)	Wykonywanie prac pielęgnacyjnych w młodnikach i drzewostanach starszych - po okresie lęgowym ptaków	Ograniczenie działań ochronnych w bezpośrednim sąsiedztwie cieków wodnych	Obszar Parku
6.	A282 drozd obroźny (<i>Turdus torquatus</i>) – odtwarzanie właściwego stanu ochrony gatunku	1. Tworzenie i utrzymywanie powierzchni biocenotycznych. 2. Prace pielęgnacyjne w młodnikach i drzewostanach starszych - po okresie lęgowym	-	Obszar Parku

Rozdział 8

SPOSOBY MONITORINGU REALIZACJI ZADAŃ OCHRONNYCH ORAZ ICH SKUTKÓW

1. Sposoby monitoringu w odniesieniu do przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska

1) siedlisk przyrodniczych

Lp.	Kod i typ siedliska przyrodniczego ¹⁾	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych ⁸⁾		
		parametry	częstotliwość	lokalizacja
1.	4060 - wysokogórskie borówczyska bażynowe (<i>Empetro - Vaccinietum</i>)	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	Obszar Parku
2.	4070 ⁴⁾ - zarośla kosodrzewiny (<i>Pinetum mugo</i>)	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	Obszar Parku
3.	4080 - subalpejskie zarośla wierzby lapońskiej lub śląskiej (<i>Salicetum lapponum, Saccietum silesiacae</i>)	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	Obszar Parku
4.	6150 - wysokogórskie murawy acydofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	Obszar Parku
5.	6170 - nawapienne murawy wysokogórskie (<i>Seslerion tatrae</i>) i wyleżyska śnieżne (<i>Arabidion coeruleae</i>), ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	Obszar Parku

6.	6430 - ziolorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>)	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	Obszar Parku
7.	6520 - górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	Obszar Parku
8.	7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	Obszar Parku
9.	7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze mlak, turzycowisk i mechowisk	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	Obszar Parku
10.	8110 - piargi i gołoborza krzemianowe	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy zachowania	Co 6 lat	Obszar Parku
11.	8310 - jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy zachowania	Co 6 lat	Obszar Parku
12.	9110 - kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy zachowania	Co 6-10 lat	Obszar Parku
13.	9130 - żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy zachowania	Co 6 lat	Obszar Parku
14.	9140 -górskie jaworzyny zioloroślowe (<i>Aceri-Fagetum</i>)	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	Obszar Parku
15.	9180 - jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphylis-</i>	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	Obszar Parku

	<i>Acerion pseudoplatani</i>)			
16.	91D0 - bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	Obszar Parku
17.	91E0 - łęgi wierzbowe, topolowe olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	Obszar Parku
18.	9410 - górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	Obszar Parku

2) gatunków roślin

l.p.	Przedmiot ochrony ¹⁾	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych ⁸⁾		
		parametry	częstotliwość	lokalizacja
1.	1386 - bezlist okrywowy (<i>Buxbaumia viridis</i>)	1) stan populacji; 2) stan siedliska; 3) perspektywy ochrony gatunku	Co 6 lat	Obszar Parku
2.	4109 - tojad morawski (<i>Aconitum firmum moravicum</i>)			Obszar Parku
3.	4116 - tocja karpacka (<i>Tozzia carpathica</i>)			Obszar Parku

1) gatunków zwierząt

Lp.	Przedmioty ochrony ¹⁾	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych ⁸⁾		
		parametry	częstotliwość	lokalizacja
1.	1361 - ryś (<i>Lynx lynx</i>)	Stan populacji	Corocznie	Obszar Parku
2.	1352 - wilk (<i>Canis lupus</i>)			
3.	1354 - niedźwiedź brunatny (<i>Ursus arctos</i>)			
4.	2612 - darniówka tatrzańska (<i>Microtus tatricus</i>)	1) stan populacji; 2) stan siedliska; 3) perspektywy zachowania	Co 6 lat	Obszar Parku
5.	1193 - kumak górski (<i>Bombina variegata</i>)		Co 3 lata	
6.	2001 - traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i>)		Co 3 lata	
7.	4014 - biegacz urozmaicony (<i>Carabus variolosus</i>)		Co 6 lat	
8.	4024 - sichrawa karpacka (<i>Pseudogaurotina excellens</i>)	Stan populacji	Co 3 lata	Obszar Parku
		1) stan siedliska; 2) perspektywy zachowania	Co 6 lat	
9.	4026 - zagłębek bruzdkowany (<i>Rhysodes sulcatus</i>)	1) stan populacji; 2) stan siedliska; 3) perspektywy zachowania	Co 6 lat	Obszar Parku

2. Sposoby monitoringu gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Babia Góra w części pokrywającej się z obszarem Parku

Lp.	Przedmiot ochrony	Kod ⁴⁾	Zakres prac monitoringowych ⁸⁾	Termin/Częstotliwość
1.	Gluszczyk (<i>Tetrao urogallus</i>)	A108	Monitoring liczebności ptaków na tokowiskach (kontrole terenowe, monitoring przy pomocy fotopułapek, badania genetyczne populacji)	1. Marzec-maj: ciągły monitoring tokowisk przy pomocy fotopułapek. 2. W ciągu całego roku - zbiór materiału genetycznego przez cały okres. Badania genetyczne zebranego materiału co 2 lata
			Monitoring siedliska metodą HSI	Co 6 lat
2.	Sóweczka (<i>Glaucidium</i>)	A217	1) monitoring	3 kontrole w okresie styczeń-

	<i>passerinum</i>), włochatka (<i>Aegolius funereus</i>)	A223	liczebności; 2) nasłuchy nocne z prowokacją głosową na transektach rozmieśczonech na terenie całego Parku	kwiecień, co 3 lata
3.	Dzięciol białogrzbiety (<i>Dendrocopos leucotos</i>), dzięciol trójpalczasty (<i>Picoides tridactylus</i>)	A239 A241	Monitoring liczebności gatunków na istniejącej siatce stałych powierzchni monitoringowych	4 kontrole w okresie kwiecień-maj, co 5 lat
4.	Pliszka górska (<i>Motacilla cinerea</i>), pluszcz (<i>Cinclus cinclus</i>)	A261 A264	Monitoring liczebności na wybranych odcinkach potoków na terenie Parku	3 kontrole w okresie marzec- kwiecień, co 3 lata
5.	Drozd obroźny (<i>Turdus torquatus</i>)	A282	Monitoring liczebności gatunku na istniejącej siatce stałych powierzchni monitoringowych	4 kontrole w okresie kwiecień-maj, co 5 lat
6.	Siwerniak (<i>Anthus spinoletta</i>), płochacz halny (<i>Prumella collaris</i>)	A259 A267	Monitoring liczebności na wybranych powierzchniach próbnych	Co 3 lata

Rozdział 9

OBSZARY I MIEJSCA UDOSTĘPNIONE DLA CELÓW NAUKOWYCH, EDUKACYJNYCH, KULTUROWYCH, TURYSTYCZNYCH ORAZ OKREŚLENIE SPOSOBÓW ICH UDOSTĘPNIANIA ORAZ MAKSYMALNEJ LICZBY OSÓB MOGĄCYCH PRZEBYWAĆ W TYCH MIEJSCACH

1. Obszary udostępniane dla celów naukowych

Obszary udostępniania	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
Obszar Parku	Badania naukowe	Na obszarze Parku może przebywać jednocześnie: 1) nie więcej niż 30 osób wykonujących badania naukowe, w grupach nie większych niż 10 osób w jednym miejscu; 2) nie więcej niż 100 osób odbywających zajęcia terenowe lub specjalistyczne wycieczki terenowe z instytucji i stowarzyszeń naukowych oraz uczelni, w grupach nie większych niż 40 osób w jednym miejscu

2. Obszary udostępniane dla celów edukacyjnych

Lp.	Obszary udostępniania ⁹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1.	Wystawa Stała (1j)	Zwiedzanie, spotkania edukacyjne	20
2.	Ogród Roślin Babiogórskich i Ogród Zmysłów (1k)	Zwiedzanie, terenowe spotkania edukacyjne	2 grupy po 30 osób
3.	Punkt Informacji Turystycznej i Przyrodniczej na Przywarówce (oddział - 101h)	1) spotkania edukacyjne; 2) sprzedaż pozycji wydawniczych	bez limitu
4.	Punkt Informacji Turystycznej i Przyrodniczej na Krowiarkach (oddział - 3c)		
5.	Punkt Informacji Turystycznej i Przyrodniczej na Markowej (oddział - 72g)		
6.	Krąg edukacyjny przy drodze na Sulową Cyrhel (oddział - 60a)	Spotkania edukacyjne	30
7.	Krąg edukacyjny w Zawoi Markowej (oddział - 72b)		50
8.	Krąg edukacyjny Markowe Rówienki (oddział - 77a)		30
9.	Krąg edukacyjny przy Hali Śmietanowej (oddział - 90c)		50
10.	Krąg edukacyjny na Gubernasówce (oddział - 101d)		50
11.	Krąg edukacyjny na Przywarówce (oddział - 101h)		100

3. Obszary udostępniane dla celów kulturowych

Lp.	Obszary udostępniania ⁹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1.	Kapliczka Matki Bożej pod Diablakiem, tablica pamiątkowa (oddział - 22f)	Obszar ogólnie dostępny	bez limitu
2.	Obelisk na Diablaku (oddział - 28f)	Obszar ogólnie dostępny	
3.	Tablica pamiątkowa Legionów Józefa Piłsudskiego (oddział - 28f)		
4.	Krzyż Czterech Narciarzy na południowym stoku Babiej Góry (oddział - 28a)		
5.	Ślady po schronisku pod Diablakiem, na południowym stoku (oddział - 28g)	Obszar ogólnie dostępny	
6.	Muzeum Turystyki Górskiej Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (oddział - 11Ac)	Obszar ogólnie dostępny	
7.	Krzyż przy schronisku na Markowych Szczawinach (oddział - 11Ac)	Obszar ogólnie dostępny	
8.	Symboliczna płyta nagrobna poświęcona pamięci prof. Z. Klemensiewicza - Polana Krowiarki (oddział - 3c)	Obszar ogólnie dostępny	

4. Obszary udostępniane dla celów turystycznych

Obszary udostępniania ⁹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
Teren przy schronisku turystycznym górskim Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego im. Hugona Zapalowicza na Markowych Szczawinach (11Ac, 11Ad)	Obszar ogólnie dostępny	bez limitu

Rozdział 10

MIEJSCA, W KTÓRYCH MOŻE BYĆ PROWADZONA DZIAŁALNOŚĆ WYTWÓRCZA, HANDLOWA I ROLNICZA

1. Miejscami, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa są:
 - 1) siedziba Dyrekcji Parku;
 - 2) miejsce udostępnione w celach edukacyjnych (oddział 1);
 - 3) Punkt informacji turystycznej i przyrodniczej na: Krowiarkach (oddział - 3c), Przywarówce (oddział - 101h) oraz w Zawoi Markowej (oddział 72g);
 - 4) parking, miejsce udostępniane w celach edukacyjnych i rekreacyjnych (oddziały - 72b, 72g, 72f);
 - 5) Hala Czarnego (oddziały - 24Af, 24Ag, 24Ah, 24Ai);
 - 6) Gubernasówka (oddział - 101d);
 - 7) Pokoje gościnne Parku: Rybna oddział - 53f, Markowa oddział - 72f, Stonów oddział - 57d, Śmietanowa oddział - 90b;
 - 8) Schronisko Turystyczne Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego Markowe Szczawiny (oddziały - 11 Aa, 11 Ad).

2. Działalność rolnicza dopuszczona jest:
 - 1) Morgi (oddziały - 1b, 1c);
 - 2) Policzne (oddziały - 43b, 43c);
 - 3) Polana Rybna (oddział 53d);
 - 4) Polana Stonów (oddział 57c);
 - 5) Markowa (oddziały - 72d, 72h);
 - 6) Lniarka (oddział 99b);
 - 7) Gubernasówka (oddział 101d);
 - 8) Dejakowe Szczawiny (oddział 11 f);
 - 9) Markowe Szczawiny (oddział 11 Ab);
 - 10) Hala Czarnego (oddziały - 24Af, 24Ag, 24Ah, 24Ai).

Rozdział 11

USTALENIA DO STUDIÓW UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMIN, MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO I ŚLĄSKIEGO DOTYCZĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH

1. Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego:
 - 1) proponuje się uwzględnienie zasięgów i celów form ochrony przyrody i obszarów związanych z ochroną przyrody:
 - a) Parku,
 - b) otuliny Parku,
 - c) obszarów Natura 2000:
 - Babia Góra,
 - Ostoja Babiogórska.
 - d) Rezerwatu Biosfery „Babia Góra”,
 - e) sąsiedztwa słowackich obszarów chronionych;
 - 2) proponuje się utrzymanie korytarzy ekologicznych:
 - a) między Babią Górą a Tatrami, prowadzący przez obszar torfowisk Orawsko-Nowotarskich. Wskazane jest utrzymanie dotychczasowych terenów rolnych i leśnych,
 - b) między Babią Górą a Gorcami – przez Pasma Policy, Pasma Podhalańskie. Wskazane jest utrzymanie dotychczasowych terenów rolnych i leśnych, w przypadku rozbudowy drogi krajowej nr 7, dążenie do budowy przejścia dla zwierząt w rejonie Przełęczy Spytkowickiej,
 - c) między Babią Górą a Grupą Piłska i Beskid Śląski. Główna oś tego korytarza wiedzie przygranicznymi grzbietami Beskidu Żywieckiego i grzbietami Beskidu Śląskiego,
 - d) wzdłuż rzeki Skawica,
 - e) wzdłuż rzeki Czarna Orawa;
 - 3) proponuje się dokonanie zmiany układu komunikacyjnego na rzecz częściowego odciążenia drogi od ruchu tranzytowego Śląsk – Podhale, ze względu na uciążliwość drogi wojewódzkiej nr 957 biegnącej przez Park;
 - 4) proponuje się uznanie jako priorytety gmin w rejonie Babiej Góry – porządkowanie infrastruktury technicznej, a zwłaszcza doprowadzenie gazu, stosowanie ekologicznych źródeł energii, ochronę wód i powietrza przed zanieczyszczeniami.
2. Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego:
 - 1) proponuje się uwzględnienie zasięgów i celów działalności form ochrony przyrody i obszarów związanych z ochroną przyrody:
 - a) otuliny Parku,
 - b) Rezerwatu Biosfery „Babia Góra” (strefa przejściowa),
 - c) sąsiedztwa słowackich przyrodniczych obszarów chronionych;
 - 2) proponuje się utrzymanie korytarza ekologicznego: Babia Góra – Grupa Piłska - Beskid Śląski, a także utrzymanie dotychczasowych terenów rolnych i leśnych.
3. Proponuje się ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Zawoja:

- 1) uwzględnienie zasięgów i celów działalności form ochrony przyrody i obszarów związanych z ochroną przyrody:
 - a) Parku,
 - b) otuliny Parku,
 - c) Rezerwatu Biosfery „Babia Góra”,
 - d) Obszarów Natura 2000:
 - Babia Góra,
 - Ostoja Babiogórska,
 - e) sąsiedztwa słowackich przyrodniczych obszarów chronionych.

W przypadku Parku dążenie do uwzględnienia zasad ochrony przyrody na obszarach objętych ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową.

W przypadku rezerwatu Biosfery „Babia Góra” uwzględnienie wydzielonych w nim stref:

 - a) centralnej,
 - b) buforowej,
 - c) przejściowej;
- 2) dążenie do uwzględnienia ustaleń szczegółowych:
 - a) dla 5 enklaw w gminie Zawoja, otoczonych obszarem Parku (enklawy - Sulowa Cyrhla, Norczak, Czarna Cyrhla, Stonów I, Stonów II) proponuje się:
 - zachować tereny otwarte zielone w formie pól uprawnych, łąk, pastwisk,
 - uniemożliwienie realizacji nowej zabudowy,
 - dopuszczenie modernizacji oraz wymiany kubatury istniejących obiektów budowlanych w ramach zabudowy o charakterze zagrodowym przy zachowaniu dotychczasowych parametrów (wysokości i powierzchni obiektu),
 - b) ze względów krajobrazowo-widokowych i bezpieczeństwa proponuje się zamianę napowietrznych linii energetycznych prowadzących do polan Norczak, Stonów, oraz do przysiółka Markowa, na podziemne linie energetyczne,
 - c) dążenie do wykluczenia lokalizowania obiektów uciążliwych i szkodliwych dla obszarów Natura 2000, oraz objęcie wszelkich inwestycji oceną w ramach prognoz oddziaływania ustaleń planu na środowisko sporządzaną do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - d) podejmowanie działań zmierzających do opracowania kompleksowej koncepcji zaopatrzenia południowej części Zawoi w wodę z wykorzystaniem nowych ujęć wody budowanych na potokach poniżej granic Parku. W niżówkach pobór wody nie może naruszać wielkości przepływu nienaruszalnego, ustalonego dla większych potoków babiogórskich,
 - e) kontynuację działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczenia wód przez lokalne lub zbiorcze sieci kanalizacji sanitarnej,
 - f) kontynuację działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji gazów i pyłów szkodliwych dla Parku poprzez zmianę nośników energii w gospodarstwach domowych oraz w innych budynkach.
 - g) podejmowanie działań na rzecz ochrony obiektów i zespołów zabytkowych prawnie chronionych lub nie objętych taką ochroną oraz ich otoczenia, tak by nie można dopuścić do degradacji ich wartości historycznych, estetycznych i architektonicznych regionu,
 - h) dążenie do utrzymania lokalizacji Ośrodka Edukacyjnego Babiogórskiego Parku Narodowego na Polanie Morgi;
- 3) utrzymanie korytarzy ekologicznych:

- a) między Babią Górą a Gorcami – przez Pasma Policy,
- b) między Babią Górą a Pilskiem - przez przygraniczne grzbiety Beskidu Żywieckiego,
- c) wzdłuż rzeki Skawica wraz z dopływami Jaworzynki i Potoku Jalowieckiego.

4. Ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Lipnica Wielka:

- 1) proponuje się uwzględnienie zasięgów i celów form ochrony przyrody i obszarów związanych z ochroną przyrody:
 - a) Parku i jego otuliny,
 - b) Rezerwatu Biosfery „Babia Góra”,
 - c) Obszarów Natura 2000:
 - Babia Góra,
 - Ostoja Babiogórska,
 - d) sąsiedztwa słowackich przyrodniczych obszarów.

W przypadku Parku uwzględnienie zasad jego ochrony, czyli obszarów objętych ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową.

W przypadku Rezerwatu Biosfery „Babia Góra” uwzględnienie wydzielonych w nim stref:

- a) centralnej,
- b) buforowej,
- c) przejściowej;
- 2) uwzględnienie ustaleń szczegółowych:
 - a) usprawnienia ruchu samochodowego o przebiegu równoleżnikowym i odciążenia drogi „Rajsztag” proponuje się rozwinięcie dawnego połączenia drogowego w kierunku wschodnim z Lipnicy Wielkiej (Za Wodą) do Lipnicy Małej (Szlamczykówka), a następnie do Zubrzycy Dolnej (Rysiówka) i połączenie z Podwilkiem. Natomiast w kierunku zachodnim istnieje możliwość przedłużenia tej drogi z Lipnicy Wielkiej do Rabčic (Słowacja),
 - b) wobec potrzeby uporządkowania samochodowego ruchu turystycznego proponuje się urządzenie parkingu na Przywarówce z odprowadzeniem do kolektora zanieczyszczonych wód spływających z jego powierzchni. Parking może być połączony z punktem Informacji Turystycznej,
 - c) ze względu na bezpieczeństwo i ochronę walorów krajobrazowo – widokowych proponuje się likwidację napowietrznej linii energetycznej do leśniczówki obwodu Orawa i zastąpienie jej kablem podziemnym,
 - d) proponuje się zachowanie struktur przestrzennych wsi Lipnica Wielka i Kiczory i ochronę krajobrazu charakterystycznego dla Orawy. W tym celu należy unikać rozpraszania zabudowy, zwłaszcza letniskowej oraz zachowywać tradycyjne gabaryty budynków i nawiązywać do orawskich form architektonicznych. Szczególnej ochronie krajobrazowej i konserwatorskiej powinno podlegać centrum wsi Lipnica Wielka z kościołem i jego otoczeniem,
 - e) ze względu na położenie gminy Lipnica Wielka w zlewni Orawy spływającej na Słowację, proponuje się kontynuowanie porządkowania gospodarki wodno-ściekowej na obszarze gminy,
 - f) dla realizacji celów strefy przejściowej Rezerwatu Biosfery „Babia Góra” należy dążyć do rozwoju funkcji turystycznych gminy Lipnica Wielka;
- 3) proponuje się ochronę i wzmocnienie drożności korytarzy ekologicznych:
 - a) terenów przy granicy ze Słowacją,

b) doliny potoków Syhleć, Lipnica i dolny odcinek rzeki Czarna Orawa.

5. Ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Jablonka:

- 1) Proponuje się uwzględnienie zasięgów i celów działalności form ochrony przyrody i obszarów związanych z ochroną przyrody:
 - a) sąsiedztwa Parku,
 - b) enklawy Parku objętej ochroną krajobrazową,
 - c) otuliny Parku,
 - d) części strefy przejściowej Rezerwatu Biosfery „Babia Góra”,
 - e) części obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Babia Góra;
- 2) proponuje się uwzględnienie ustaleń szczegółowych:
 - a) zachowanie obecnego sposobu użytkowania części obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Babia Góra,
 - b) zachowanie obecnego sposobu użytkowania ziemi oraz nie wprowadzanie źródeł zagrożeń dla chronionych elementów przyrody na obszarach gminy sąsiadujących z obszarem specjalnej ochrony ptaków Babia Góra i z obszarem Natura 2000 Ostoja Babiogórska,
 - c) zachowanie struktur przestrzennych wsi w gminie Jablonka i ochrona krajobrazu charakterystycznego dla Orawy. W tym celu należy unikać rozpraszania zabudowy, zwłaszcza letniskowej oraz zachowywać tradycyjne gabaryty budynków i nawiązywać do orawskich form architektonicznych,
 - d) zachowanie dotychczasowych rozmiarów parkingu przy Polanie Krowiarki wraz z utworzeniem nowych parkingów przy drodze wojewódzkiej nr 957, poza strefą lasu,
 - e) rozwinięcie dawnego połączenia drogowego o przebiegu równoleżnikowym z Lipnicy Wielkiej (Za Wodą) do Lipnicy Małej (Szlamczykówka), a następnie do Zubrzycy Dolnej (Rysiówka) i połączenie z Podwilkiem. Droga ta usprawni komunikację lokalną oraz pozwoli na odciążenie drogi „Rajsztąg”,
 - g) na odcinku drogi wojewódzkiej nr 957 między Przełęczą Lipnicką a Ochlipowem urządzenie punktów widokowych na Kotlinę Orawską i Tatry, połączonych z miejscami postojowymi dla samochodów,
 - h) podejmowanie działań na rzecz ochrony obiektów i zespołów zabytkowych prawnie chronionych lub nie objętych taką ochroną oraz ich otoczenia, tak by nie można dopuścić do degradacji ich wartości historycznych, estetycznych i architektonicznych regionu.

6. Ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Jeleśnia:

- 1) proponuje się uwzględnienie zasięgów i celów działalności form ochrony przyrody i obszarów związanych z ochroną przyrody:
 - a) otuliny Parku,
 - b) Rezerwatu Biosfery „Babia Góra”,
 - c) sąsiedztwa słowackich przyrodniczych obszarów chronionych;
- 2) proponuje się dążenie do utrzymania korytarza ekologicznego: Babia Góra-Grupa Pilska-Beskid Śląski. Wskazane jest utrzymanie dotychczasowych terenów rolnych i leśnych.

Objaśnienia:

- ¹⁾ Kody siedlisk przyrodniczych, nazwy siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt lub roślin podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczania jako obszary Natura 2000 (Dz. U. 77, poz. 510, z 2012 r. poz. 1041 oraz z 2013 r. poz. 1302).
- ²⁾ Siedlisko przyrodnicze lub gatunek o znaczeniu priorytetowym.
- ³⁾ Parametry stanu ochrony: FV - właściwy, U1 - niezadawalający, U2 - zły, XX – nieznan.
- ⁴⁾ Kody gatunków ptaków zostały zaczerpnięte z portalu Eionet http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal, będącego oficjalnym partnerem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA).
- ⁵⁾ Z obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska wyłączonych jest 5 enklaw wewnętrznych Norczak, Stonów I, Stonów II, Sulowa Cyrhel, Czarna Cyrhel, opisanych przez współrzędne punktów załamania granicy.
- ⁶⁾ Współrzędne punktów granicznych obszarów Natura 2000 zostały opracowane w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, który jest jednym z układów tworzących państwowy system odniesień przestrzennych, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2017 r. poz. 2101 i 650) na podstawie danych z zasobów geodezyjnych Starostwa Suskiego, Starostwa Nowotarskiego, zasobów Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.
- ⁷⁾ Z obszaru Natura 2000 Babia Góra w części pokrywającej się z obszarem Parku z kompleksu głównego wyłączonych jest 5 enklaw wewnętrznych Norczak, Stonów I, Stonów II, Sulowa Cyrhel, Czarna Cyrhel, opisanych przez współrzędne punktów załamania granicy.
- ⁸⁾ Metodyka monitoringu siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, w tym ptaków została przyjęta według opracowań i publikacji wydanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Dyрекcję Generalną Ochrony Środowiska i inne jednostki.
- ⁹⁾ Obszar Parku jest podzielony na oddziały oznaczone liczbami lub liczbami i dużymi literami oraz pododdziały oznaczone małymi literami, zgodnie z mapą przeglądową Parku.

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Babiogórskiego Parku Narodowego z siedzibą w Zawoi, zwanego dalej „planem ochrony”, jest aktem prawnym niezbędnym dla właściwej ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych Babiogórskiego Parku Narodowego z siedzibą w Zawoi, zwanego dalej „Parkiem”.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614), zwanej dalej „ustawą”, plan ochrony sporządza dyrektor Parku. Ustawa określa zakres informacji, jaki należy uwzględnić przy sporządzaniu projektu planu ochrony oraz wymienia, co powinien zawierać projekt planu. W myśl art. 20 ust. 1 ustawy, Minister Środowiska ustanawia plan ochrony dla parku narodowego w drodze rozporządzenia na okres 20 lat. Plan ochrony, zgodnie z art. 20 ust. 5 ustawy, w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 uwzględnia zakres planu ochrony dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Babiogórska PLH120001 i obszaru specjalnej ochrony ptaków PLB120011 Babia Góra, o którym mowa w art. 29 ustawy. Plan ochrony ustanowiony dla parku narodowego, zgodnie z art. 30 ust. 1 ustawy, po uwzględnieniu zakresu, o którym mowa w art. 29 ustawy, staje się równocześnie planem ochrony dla części obszaru Natura 2000, która pokrywa się z obszarem Parku.

Szczegółowe regulacje, co do trybu sporządzania planu ochrony, zakresu prac, sposobu zmian planów ochrony oraz zakresu i sposobu ochrony zasobów, tworów i składników przyrody zawiera rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. poz. 794).

Park kilkakrotnie opracowywał projekt planu ochrony (w latach 2001 i 2003) ale z powodu zmian w ustawie i względów proceduralnych nie został on ustanowiony.

Aktualnie Park prowadzi działania ochronne na podstawie ustanawianych przez Ministra Środowiska zadań ochronnych w drodze rozporządzenia (do 2004 r.) lub zarządzenia (od 2005 r.).

Plan ochrony zawiera zakres planu ochrony dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Babiogórska PLH120001 i planu zadań ochronnych dla obszaru specjalnej ochrony ptaków Babia Góra PLB120011 w części pokrywającej się z obszarem Parku.

Plan ochrony składa się z 11 rozdziałów:

1) Rozdział 1. Cele ochrony przyrody oraz wskazanie przyrodniczych i społecznych uwarunkowań ich realizacji – zawiera cele ochrony przyrody nieożywionej, ekosystemów, gatunków roślin, grzybów i ich siedlisk i krajobrazu, przyrodnicze uwarunkowania realizacji celów ochrony przyrody, w tym między innymi charakterystykę budowy geologicznej, ekosystemów, gatunków roślin, grzybów i zwierząt występujących na obszarze Parku oraz przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska i obszaru Natura 2000 Babia Góra. Zawiera on także społeczne uwarunkowania realizacji celów ochrony przyrody – między innymi informacje o Rezerwacie Biosfery „Babia Góra”, społecznościach lokalnych. W związku z brakiem potwierdzenia występowania na obszarze Parku cietrzewia (*Tetrao tetrix*) Park wystąpił o usunięcie tego gatunku (A409) z SDF;

2) Rozdział 2. Opis granic – obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska oraz obszaru Natura 2000 Babia Góra w części pokrywającej się z obszarem Parku – zawiera współrzędne punktów załamania granicy (X, Y) oraz mapy obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska i obszaru Natura 2000 Babia Góra;

3) Rozdział 3. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków dla obszaru Parku, w tym identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk

przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk dla obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska i obszaru Natura 2000 Babia Góra, w części pokrywającej się z obszarem Parku.

Na podstawie materiałów przygotowanych na potrzeby projektu planu ochrony zostały zidentyfikowane zagrożenia; 23 wewnętrzne istniejące, 4 wewnętrzne potencjalne, 5 zewnętrznych istniejących oraz 3 zewnętrzne potencjalne;

4) Rozdział 4. Warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska i obszaru Natura 2000 Babia Góra, w części pokrywającej się z obszarem Parku oraz zachowania integralności tych obszarów i spójności sieci obszarów Natura 2000 - zawiera opis uwarunkowań niezbędnych dla każdego przedmiotu ochrony zapewniających im utrzymanie lub poprawę warunków bytowania w odniesieniu do form ochrony, gospodarki leśnej i rolnej. Na obszarze ochrony ścisłej warunki ograniczone są do zapewnienia naturalnego rozwoju, na obszarze ochrony czynnej i krajobrazowej warunki polegają na odtwarzaniu właściwego stanu ochrony. Niezbędne jest utrzymanie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację gatunków;

5) Rozdział 5. Wskaźniki właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska i obszaru Natura 2000 Babia Góra w części pokrywającej się z obszarem Parku - zawiera powierzchnie poszczególnych siedlisk przyrodniczych oraz liczby stanowisk gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska oraz analogicznie liczebności poszczególnych gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Babia Góra w części położonej na obszarze Parku. Siedliska przyrodnicze zajmują niemal 90% powierzchni Parku tworząc mozaikę płatów o różnorodnym kształcie i powierzchni. Powstały dynamiczny układ zbiorowisk roślinnych podlega ciągłym zmianom pod wpływem procesów naturalnych (np. regeneracji, sukcesji, zmian klimatycznych) wynikiem jest wzajemne przenikanie się zbiorowisk lub zmiana granic poszczególnych płatów, co pociąga za sobą również zmianę warunków występowania gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska i obszaru Natura 2000 Babia Góra. Przyjęte wskaźniki właściwego stanu ochrony uwzględniają także uwarunkowania wynikające z objęcia obszaru różnymi rodzajami ochrony. Plan ochrony zakłada, że obszar zajęty przez kompleksy siedlisk przyrodniczych, stanowiące sumę powierzchni poszczególnych siedlisk przyrodniczych nie ulegnie zmianie lub zwiększy się. W konsekwencji przyjętych założeń istnieje możliwość zwiększenia się powierzchni jednych siedlisk przyrodniczych kosztem powierzchni innych. Kierunek oraz intensywność tych zmian w przewidywalnej przyszłości nie są możliwe do oceny, a wielkość zmian powierzchni będzie zależała również od przyjętych w przyszłości kryteriów kartowania siedlisk;

6) Rozdział 6. Obszary ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej – zawiera wykaz pododdziałów objętych poszczególnymi rodzajami ochrony oraz mapę przeglądową Parku z oznaczeniem przestrzennym poszczególnych rodzajów ochrony;

7) Rozdział 7. Określenie działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań oraz określenie działań ochronnych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony na obszarze Natura 2000 Ostoja Babiogórska i obszarze Natura 2000 Babia Góra, w części pokrywającej się z obszarem Parku oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację - zawiera program działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej w odniesieniu do występujących w Parku ekosystemów, w stosunku do dziko występujących roślin i zwierząt oraz wykaz działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej wraz z opisem sposobu ich wykonania, określeniem zakresu i lokalizacji. Na obszarze objętym ochroną ścisłą działania ochronne są ograniczone do niezbędnych prac związanych z udostępnianiem parku dla turystyki i edukacji, prowadzenia monitoringu przyrodniczego. Działania ochronne na obszarach objętych ochroną czynną

i krajobrazową polegają na wspieraniu przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych, w tym procesów regeneracji, sukcesji i unaturalniania się ekosystemów, zgodnie z przyjętymi założeniami i wyznaczonymi celami ochrony, z podziałem na działania w ekosystemach Parku i w stosunku do występujących w Parku roślin i zwierząt. Działania te, w tym usuwanie obcych i niepożądanych gatunków, mają na celu utrzymanie lub przywracanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych. Zaplanowane działania ochronne wynikają z określonych sposobów eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków. Zakres i rozmiar zaplanowanych działań i zabiegów ochronnych zapewni osiągnięcie celów ochrony walorów przyrodniczych i kulturowych Parku oraz zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000;

8) Rozdział 8. Sposoby monitoringu realizacji zadań ochronnych oraz ich skutków – zawiera opis monitoringu siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska oraz opis monitoringu gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Babia Góra;

9) Rozdział 9. Obszary i miejsca udostępnione dla celów naukowych, edukacyjnych, kulturowych, turystycznych, oraz określenie sposobów ich udostępniania oraz maksymalnej liczby osób mogących przebywać w tych miejscach - zawiera opis udostępnienia obszarów Parku dla celów naukowych, edukacyjnych, kulturowych, turystycznych. W wielu przypadkach jest określona maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu;

10) Rozdział 10. Miejsca, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza – zawiera wykaz udostępnianych miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa oraz wykaz miejsc, w których dopuszczona jest działalność rolnicza;

11) Rozdział 11. Ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego i śląskiego dotyczące eliminacji lub ograniczania zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych - zawiera ustalenia do planów zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego i śląskiego oraz ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminach Zawoja, Lipnica Wielka, Jabłonka i Jeleśnia. Ustalenia dotyczą uwzględnienia w planach zagospodarowania przestrzennego zasięgów i celów działalności form ochrony przyrody i obszarów związanych z ochroną przyrody Parku, otuliny Parku, obszaru Natura 2000 Babia Góra, obszaru Natura 2000 Ostoja Babiogórska, Rezerwatu Biosfery „Babia Góra” oraz sąsiedztwa słowackich obszarów chronionych, utrzymania korytarzy ekologicznych. Ustalenia do planów zagospodarowania przestrzennego Zawoi, Lipnicy Wielkiej i Jabłonki dotyczą również działań na rzecz czystości wód, powietrza, krajobrazu i innych elementów planowania. Ustalenia te nie dotyczą planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie Planu lub będących w toku opracowania, a uzgodnionych z Parkiem, przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Nie określono wskazań do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, ponieważ dokumenty te zostały uzgodnione z Parkiem i nie zawierają zapisów wymagających niezbędnych zmian dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000.

Opracowany projekt planu ochrony Parku spełnia wymogi przewidziane dla tego dokumentu w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody. Spełnione również zostały warunki określone w art. 28 ustawy

o ochronie przyrody, aby plan ochrony parku narodowego stał się planem ochrony dla obszarów Natura 2000 leżących w granicach Parku.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, z późn. zm.), zapewniona została możliwość udziału społeczeństwa w tworzeniu planu ochrony przez udostępnienie projektu planu ochrony wraz z dokumentacją i stworzenie możliwości składania uwag i wniosków. Projekt poddany został konsultacjom społecznym i opiniowaniu przez właściwe miejscowo rady gmin oraz Radę Naukową Parku.

Plan spełnia warunki, zgodnie z którymi staje się także planem zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 leżących w granicach Parku.

W obecnym stanie prawnym Park wykonuje zabiegi ochronne na podstawie zadań ochronnych, w oparciu o które sporządzone są plany rzeczowe. Po zatwierdzeniu planu ochrony nie będzie potrzeby sporządzania zadań ochronnych. Ponadto plan ochrony jest dokumentem o znacznie większym zakresie informacji dotyczących nie tylko gruntów Skarbu Państwa pozostających we władaniu Parku, ale również gruntów innych własności. W planie ochrony znajdują się informacje na temat niezbędnych zadań ochronnych, w tym monitoringu gatunków i siedlisk, których ochrona jest związana z utworzeniem na terenie Parku obszarów Natura 2000.

Projekt nie ma wpływu na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Przedmiotowy projekt nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), gdyż nie zawiera przepisów technicznych.

Projekt rozporządzenia nie wymaga zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji oraz dokonania uzgodnienia z właściwymi organami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Przedmiot projektu rozporządzenia jest zgodny z przepisami prawa Unii Europejskiej.

SEKRETARZ STANU

Małgorzata Golińska
30.10.2018.

Ms
31.10.2018

Zastępca Dyrektora
Departamentu Ochrony Przyrody

Wojciech Hurkula
2018-10-31

<p>Nazwa projektu Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Babiogórskiego Parku Narodowego</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Środowiska</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Małgorzata Golińska - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska Główny Konserwator Przyrody</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Małgorzata Śmigiełska – specjalista, Departament Ochrony Przyrody, tel. (22) 36 92 520, e-mail: malgorzata.smigielska@mos.gov.pl Wojciech Hurkala – Zastępca Dyrektora, Departament Ochrony Przyrody, tel. (22) 36 92 599, e-mail: wojciech.hurkala@mos.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 01.10.2018</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe, art. 19 ust. 5 w zw. z art. 20 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614)</p> <p>Nr w wykazie prac 450</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Aktualnie Babiogórski Park Narodowy, realizuje działania ochronne w oparciu o ustanawiane zarządzeniem ministra właściwego do spraw środowiska zadania ochronne, które mogą być ustanawiane na okres do 5 lat, co między innymi utrudnia zawieranie długookresowych umów o dofinansowanie realizacji działań ochronnych. Plan ochrony ustanawiany na okres 20 lat pozwoli na długoterminowe planowanie działań w zakresie ochrony przyrody Babiogórskiego Parku Narodowego oraz zawieranie długoterminowych umów o dofinansowanie zadań ochronnych w ekosystemach Parku. Aktualnie jest to niemożliwe z uwagi na ograniczenia wynikające z zadań ochronnych. W parku narodowym mogą być realizowane zadania ochronne określone w zarządzeniu Ministra Środowiska w sprawie zadań ochronnych, których maksymalny okres obowiązywania to 5 lat. Tym samym nawet na realizację zadań powtarzanych cyklicznie (np. utrzymanie szlaków turystycznych, koszenie łąk w celu utrzymania ekosystemów nieleśnych) nie można zawrzeć umów dłuższych niż okres obowiązywania zadań ochronnych. Istotne jest także ułatwienie w uzyskiwaniu środków finansowych na realizację zadań ochronnych. Aktualnie część podmiotów odmawia finansowania zadań w krótkiej perspektywie (niepewność czy zadania będą ujęte w kolejnym zarządzeniu Ministra Środowiska). Ustanowienie planu ochrony wyeliminuje te problemy, gdyż zadania ochronne będą zaplanowane i będą mogły być realizowane w perspektywie 20-letniej.

Plan ochrony będzie także zawierał wskazania i ustalenia do dokumentów planistycznych dla gmin, co usprawni proces planowania przestrzennego. Organy planistyczne będą mogły dostosować te dokumenty do wymogów ochrony przyrody bez konieczności prowadzenia długotrwałych uzgodnień, co ma miejsce w obecnie obowiązującym stanie prawnym. Zadania ochronne nie zwierają bowiem żadnych wytycznych odnośnie planowania przestrzennego.

Plan ochrony umożliwi także wskazanie miejsc (udostępnienie obszaru Babiogórskiego Parku Narodowego), w których może być prowadzona działalność rolnicza i handlowa, na co nie pozwalają zadania ochronne.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Dzięki wdrożeniu projektowanej regulacji zostanie ustanowiony plan ochrony określający cele ochrony przyrody Babiogórskiego Parku Narodowego oraz przyrodnicze i społeczne uwarunkowania ich realizacji. Na ich podstawie zaplanowano działania ochronne zmierzające do realizacji określonych celów. Działania te będą się odnosiły do poszczególnych składników przyrody, jak również będą zawierały informacje w zakresie sposobu ich realizacji, terminów oraz częstotliwości i miejsca prowadzenia. Ponadto wskazanie miejsc udostępnionych w Babiogórskim Parku Narodowym pozwoli na realizację zadania określonego w art. 8b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a jednocześnie przyczyni się do ochrony przyrody przed nadmierną presją turystyczną. Istotne jest również wskazanie ustaleń do dokumentów planistycznych przygotowywanych przez organy samorządu terytorialnego dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych. Wskazania te pozwolą na opracowanie powyższych dokumentów w sposób zgodny z wymogami ochrony przyrody Babiogórskiego Parku Narodowego. Przyspieszy to także procedurę uzgodnień dokumentów planistycznych z dyrektorem parku narodowego.

Efektom realizacji planu ochrony Babiogórskiego Parku Narodowego będzie zachowanie różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenie właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenie zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów. W odniesieniu do ochrony obszarów Natura 2000 „Ostoja Babiogórska” oraz „Babia Góra” efektem przygotowanych rozwiązań będzie zachowanie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono ww. obszary.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Prawo Unii Europejskiej nie zawiera regulacji dotyczących przygotowywania planów ochrony dla parków narodowych. Poszczególne kraje członkowskie przygotowują te dokumenty (nazywane planami zarządzania) w oparciu o własne regulacje prawne.

Odmienne przedstawia się sytuacja w zakresie przygotowywania planu ochrony dla obszarów Natura 2000. Ramy planów ochrony obszarów sieci Natura 2000 są jednolite w całej Unii Europejskiej i opierają się na następujących, kluczowych etapach prac: identyfikacja przedmiotów ochrony, ocena ich stanu ochrony, identyfikacja zagrożeń, określenie celów działań ochronnych, wskazanie działań ochronnych oraz potrzeb monitoringu stanu ochrony siedlisk i gatunków. Szczegółowy tryb i zakres opracowania projektu planu ochrony określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. poz. 401, z późn. zm.).

Rozwiązania zastosowane w innych krajach:

1) w Niemczech sprawy ochrony przyrody reguluje prawo federalne o ochronie przyrody z 20 grudnia 1976 r. oraz prawo dotyczące ochrony przyrody poszczególnych 16 landów (deutschen Ländern). Administracją terenów objętych ochroną zajmuje się Federalny Urząd Ochrony Przyrody (Bundesamt für Naturschutz) i organy landów. Dla parków narodowych sporządzane są plany zarządzania. Plany zarządzania zawierają strategię, cele, zasadnicze zadania i plany działań. W wielu przypadkach cele są tak formułowane, że tworzą podstawę do reagowania na nieprzewidziane wydarzenia. W planie zarządzania są również terminy realizacji zadań oraz monitoring prowadzonej działalności. Plany zarządzania są opracowywane co najmniej raz na dziesięć lat. Parki narodowe finansuje państwo (Bundesland), które przekazuje środki na utrzymanie personelu i w niezbędnym zakresie utrzymanie infrastruktury. Ponadto parki narodowe posiadają przychody z darowizn, turystyki, funduszy oraz korzystają z wolontariatu.

2) w Stanach Zjednoczonych parkami narodowymi zarządza National Park Service (NPS - Służba Parków Narodowych) będąca w strukturach Departamentu Spraw Wewnętrznych Stanów Zjednoczonych (U.S. Department of the Interior). Dyrektor NPS jest nominowany przez prezydenta Stanów Zjednoczonych i zatwierdzany przez Senat. Zadaniem NPS jest ochrona walorów przyrodniczych i obiektów o znaczeniu historycznym kraju dla przyszłych pokoleń. NPS został ustanowiony przez Kongres Stanów Zjednoczonych w 1916 r. Finansowanie ochrony przyrody parków narodowych jest realizowane z budżetu państwa. NPS opracowuje roczne plany działalności dla zarządzanych jednostek (na okres od października do września). Plan jest sporządzany z 19 miesięcznym wyprzedzeniem (do końca lutego roku poprzedzającego planowane wydatki). Dokumenty definiują cele i środki niezbędne do ich osiągnięcia. Plany są przedkładane do dyskusji i akceptacji na forum Kongresu, a następnie do zatwierdzenia Prezydentowi Stanów Zjednoczonych. Plany strategiczne poszczególnych dziedzin działalności lub obszarów chronionych są opracowywane zasadniczo na okres 5 lat.

3) na Słowacji ochrona przyrody jest wykonywana na podstawie ustawy (zákona) č. 543/2002 Z. z. o ochronie przyrody i krajobrazu (o ochrane prírody a krajiny). Ochrona przyrody odnosi się do obszarów chronionych oraz gatunków zwierząt, roślin i grzybów. Obszary chronione tworzą parki narodowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary ochrony ptaków, rezerваты przyrody, pomniki przyrody, obszary chronionych elementów krajobrazu. Na chronionych obszarach występuje 5 poziomów ochrony od 1 stopnia (najniższy, ogólny, podstawowy) do 5 stopnia, który jest najbardziej rygorystyczny. W ustawie o ochronie przyrody i krajobrazu są wymienione działania, które w danym stopniu ochrony są zabronione, działania na które jest potrzebne pozwolenie oraz działania, które wymagają uzyskania pozytywnej opinii. Organami ochrony przyrody są urzędy gminne, powiatowe i Ministerstwo Środowiska (okresné úrady, okresné úrady v sídle kraja, Ministerstvo Životného Prostredia), a także Państwowa ochrona przyrody Słowacji (Štátna ochrana prírody Slovenskej Republiky), która zarządza parkami narodowymi i obszarami chronionego krajobrazu. Prowadzi ona również działania w sprawach ochrony środowiska oraz zapewnia profesjonalny nadzór nad obszarami Natura 2000. Organy ochrony przyrody nie są właścicielami ani zarządcami obszarów chronionych. W celu zapewnienia należytej ochrony obszarów chronionych oraz gatunków roślin, zwierząt i grzybów są opracowywane i realizowane programy ochrony lub programy ratunkowe obszarów lub składników przyrody. Są one sporządzane na ogół na okres 30 lat. Finansowanie ochrony przyrody jest realizowane za pośrednictwem budżetu państwa lub ze środków unijnych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Babiogórski Park Narodowy	1	Ustawa o ochronie przyrody	Ustanowiony plan ochrony będzie podstawowym dokumentem, w oparciu o który w okresie 20 lat po jego ustanowieniu Park będzie prowadził działania ochronne w ekosystemach.
Turyści oraz odwiedzający Babiogórski Park	110 000 osób	Dane własne	Wskazanie miejsc udostępnionych

Narodowy			w Babiogórskim Parku Narodowym pozwoli na określenie obszarów Parku, które mogą być wykorzystywane w celach naukowych, edukacyjnych, turystycznych, kulturowych.
Właściciele i władający gruntami w granicach Babiogórskiego Parku Narodowego	1260	Ewidencja gruntów	Wskazanie fakultatywnych działań ochronnych, w szczególności w odniesieniu do ochrony obszarów Natura 2000 „Ostoja Babiogórska” i „Babia Góra”.
Jednostki samorządu terytorialnego	4 gminy: Zawoja, Lipnica, Jablonka; Województwo Małopolskie	Dane własne	Rozporządzenie przyczyni się do szybszego uzgadniania dokumentów planistycznych w przypadku ich zmiany lub opracowywania (studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa).

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Prace nad projektem planu ochrony Babiogórskiego Parku Narodowego zostały rozpoczęte decyzją nr 1/2005 Dyrektora Parku w dniu 7 lipca 2005 r., jednak w związku ze zmianami w ustawie o ochronie przyrody w latach 2008 i 2011, dotyczącymi między innymi uwzględnienia w projekcie planu ochrony zakresu planu ochrony lub planu zadań ochronnych obszarów Natura 2000 oraz udziału w opracowaniu planu ochrony społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, z późn. zm.), a także zmianą nadzoru nad obszarami Natura 2000, prace nad projektem planu ulegały przedłużeniu i modyfikacji.

W związku z dużymi zmianami w zakresie prawa ochrony przyrody oraz nowymi uwarunkowaniami społeczno-gospodarczymi w dniu 24 lutego 2016 r. podjęto decyzję o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu ochrony dla Babiogórskiego Parku Narodowego zawierającego zakres planu ochrony dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk PL.H 120001 Ostoja Babiogórska oraz planu zadań ochronnych dla obszaru specjalnej ochrony ptaków PL.B120011 Babia Góra w części pokrywającej się z granicami Parku.

Ogłoszenie o możliwości uczestnictwa przez zainteresowane podmioty i osoby w pracach związanych ze sporządzaniem projektu planu, a także o możliwości składania uwag i wniosków zostało podane do publicznej wiadomości oraz przesłane do kilkudziesięciu jednostek, stowarzyszeń, instytucji. Adresatami ogłoszenia były między innymi:

- 1) Państwowa Rada Ochrony Przyrody;
- 2) Urząd Gminy Zawoja;
- 3) Urząd Gminy Lipnica Wielka;
- 4) Urząd Gminy Jeleśnia;
- 5) Urząd Gminy Jablonka;
- 6) Wspólnota Gruntowa i Leśna Osób Uprawnionych w Zawoi;
- 7) Leśna Wspólnota Urbarialna Zubrzyce Dolnej;
- 8) Leśna Wspólnota Urbarialna Lipnicy Małej Lipnica;
- 9) Starostwo Powiatowe w Suchej Beskidzkiej;
- 10) Starostwo Powiatowe w Nowym Targu;
- 11) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie;
- 12) Kolo Lowieckie „Ryś” w Jablonka;
- 13) Kolo Lowieckie „KNIEJA”;
- 14) Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie;
- 15) Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze „Ziemi Babiogórskiej” Oddział w Suchej Beskidzkiej;
- 16) Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków;

- 17) Klub Przyrodników;
- 18) Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot;
- 19) Správa CHKO Horná Orava;
- 20) Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK;
- 21) Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty”.

W marcu 2016 r. wnioski do projektu planu ochrony złożyli:

- 1) Wspólnota Gruntowa i Leśna Osób Uprawnionych w Zawoi;
- 2) Klub Przyrodników;
- 3) Rada Gminy Zawoja;
- 4) Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Marek Polak;
- 5) Sylwia Turzańska Kancelaria Rady Prawnego Pełnomocnik dziewiętnastu Właścicieli nieruchomości w Zawoi - Markowej (dojazd przez Park do przysiółka Markowa);
- 6) Józef Bałos Starosta Suski;
- 7) Urząd Gminy Zawoja;
- 8) Zakład Przedsiębiorczości i Gospodarki Przestrzennej Instytut Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie;
- 9) Towarzystwo na Rzecz Ochrony Przyrody;
- 10) Stowarzyszenie dla Natury „Wilk”;
- 11) Fundusz Partnerstwa;
- 12) Nadleśnictwo Nowy Targ;
- 13) 3 osoby fizyczne.

Dyrektor Parku wyłożył do konsultacji społecznych projekt planu ochrony w dniu 29.07.2016 r. na okres 21 dni.

Został on udostępniony w siedzibie Dyrekcji Parku, na stronach internetowych Parku i przesłany do właściwych Rad Gmin. Informacja o wyłożeniu projektu planu została zamieszczona w lokalnej prasie oraz przesłana do instytucji, organizacji i stowarzyszeń.

Uwagi i wnioski do wyłożonego projektu planu złożyli:

- 1) Rada Gminy Zawoja;
- 2) Wójt Gminy Zawoja;
- 3) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie;
- 4) Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego;
- 5) Wspólnota Gruntowa i Leśna Mieszkańców wsi Zawoja;
- 6) Kolo Łowieckie Knieja;
- 7) Nadleśnictwo Nowy Targ;
- 8) 3 osoby fizyczne;
- 9) współwłaściciele gruntów położonych na obszarze Parku.

Dyrektor i pracownicy Parku w sierpniu 2016 r. uczestniczyli w spotkaniach zorganizowanych przez przedstawicieli Rady Gminy Zawoja, Rady Gminy Lipnica Wielka oraz zorganizowanych dla współwłaścicieli gruntów położonych w obszarze Parku, na których podjęto się wypracowywania rozwiązań zagadnień będących przedmiotem zainteresowania stron. Zagadnienia dotyczyły między innymi budowy kolejki gondolowej na szczyt Małej Babiej Góry, budowy nowej drogi przez obszar Parku do przysiółka Markowa, budowy Centrum Edukacji Przyrodniczej Parku w Zawoi, udostępnienia Parku dla turystyki rowerowej, partycypacji w kosztach utrzymania dróg gminnych, po których jest dokonywany transport wysokotonażowych ładunków drewna z Parku, pożytku z gruntów osób fizycznych będących w obszarze Parku, powiększenia Parku, szkód w uprawach i inwentarzu powodowanych przez zwierzynę, redukcji jeleni, zwiększenia roli samorządów przez większą reprezentację w Radzie Naukowej Parku.

Po spotkaniach i rozpatrzeniu wszystkich wniosków, które wpłynęły do Parku, została opracowana nowa wersja projektu planu ochrony Babiogórskiego Parku Narodowego, która została przesłana do zaopiniowania przez lokalne Rady Gmin – Zawoja, Lipnica Wielka, Jabłonka, Jeleśnia oraz przez Radę Naukową Parku.

Uzyskano trzy pozytywne opinie – od gmin Zawoja, Lipnica Wielka i Jeleśnia. Gmina Jabłonka wydała opinię negatywną. Ponadto projekt planu ochrony Babiogórskiego Parku Narodowego został pozytywnie oceniony przez Radę Naukową Babiogórskiego Parku Narodowego.

W dalszym toku legislacji projekt zostanie poddany konsultacjom (14 dni) poprzez zamieszczenie go na stronie Rządowego Centrum Legislacji (RCL) www.rcl.gov.pl w zakładce „Rządowy Proces Legislacyjny” oraz przesłanie go następującym podmiotom:

- 1) Klub Przyrodników;
- 2) Liga Ochrony Przyrody;
- 3) Polski Klub Ekologiczny;
- 4) Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”;
- 5) Stowarzyszenie – Pracownia na rzecz Wszystkich Istot;
- 6) WWF;
- 7) Greenpeace;
- 8) Fundacja Greenmind;

W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	-	-	-	-	-	-	-
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	-	-
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-	-	-	-	-	-	-
	osoby z niepełnosprawnością oraz osoby starsze							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	-						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-						
	osoby z niepełnosprawnością oraz osoby starsze							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)	-						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Projekt nie będzie miał wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe jak również na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny a także osób niepełnosprawnych i starszych

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczacji.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

Z uwagi na zawartość projektu (szczegółowo omówiono w pkt 2) nie będzie on miał wpływu na zmianę obciążeń regulacyjnych, w tym obowiązków informacyjnych. Niemniej jednak przyczyni się do skrócenia czasu na przeprowadzenie uzgodnień dokumentów planistycznych (studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, plan zagospodarowania przestrzennego województw).

9. Wpływ na rynek pracy

Zadania ochronne są aktualnie wykonywane na podstawie zarządzeń Ministra Środowiska w sprawie zadań ochronnych, przez podmioty zewnętrzne wybierane w drodze przetargów, tak jak dotychczas. Po wejściu w życie rozporządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony sytuacja ta nie ulegnie zmianie. Tym samym nie dojdzie do zmian na rynku pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Aktualnie Babiogórski Park Narodowy realizuje działania ochronne w oparciu o ustanawiane zarządzeniem ministra właściwego do spraw środowiska zadania ochronne, które mogą być ustanawiane maksymalnie na okres do 5 lat. Plan ochrony ustanawiany na okres 20 lat pozwoli na długoterminowe planowanie działań w zakresie ochrony przyrody Babiogórskiego Parku Narodowego. Ponadto ustanowienie planu ochrony dla Babiogórskiego Parku Narodowego i pokrywającego się z jego granicami obszarów Natura 2000 „Ostoja Babiogórska” oraz „Babia Góra” będzie miało kluczowe znaczenie dla zachowania w korzystnym stanie ochrony przedmiotów ochrony, dla których zostały wyznaczone wskazane powyżej obszary Natura 2000. Projekt rozporządzenia zawiera szczegółowe cele ochrony poszczególnych tworów i składników przyrody, sposoby realizacji działań ochronnych zmierzających do osiągnięcia tych celów, jak również wytyczne w zakresie monitoringu stanu środowiska przyrodniczego, a tym samym porządkuje i określa priorytety w zakresie działań na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczego naszego kraju w długim okresie czasu. Dotychczas możliwe było planowanie sposobów ochrony przyrody wyłącznie w krótkim okresie (do 5 lat), co w odniesieniu do procesów przyrodniczych jest okresem zbyt krótkim, by zauważyć istotny wpływ działań na stan ekosystemów. Tym samym projektowana regulacja będzie miała pozytywny wpływ na środowisko naturalne.

W odniesieniu do rozwoju regionalnego, należy stwierdzić, że pełne rozpoznanie rozmieszczenia i stanu zachowania kluczowych siedlisk i gatunków jest podstawą do podejmowania decyzji lokalizacyjnych dla przedsięwzięć, tak by były one zgodne z potrzebami ochrony przyrody i rozwoju regionu. W związku z powyższym, projekt rozporządzenia, w szczególności w zakresie ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planów zagospodarowania przestrzennego województwa, przyczyni się do skrócenia czasu koniecznego na przygotowania dokumentów planistycznych oraz uzyskanie niezbędnych pozwoleń w zakresie realizacji przedsięwzięć.

Wejście w życie rozporządzenia pozwoli także na zabezpieczenie mienia Skarbu Państwa (grunty) przez jego ochronę oraz gospodarowanie zgodne z zasadami ochrony przyrody.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przewiduje się, że projekt wejdzie w życie w II połowie 2018 r. W związku z tym, że do czasu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia Babiogórski Park Narodowy prowadzi działania ochronne w oparciu o zadania ochronne, które zostały opracowane na podstawie dokumentacji planu ochrony (oba dokumenty są ze sobą spójne), 14-dniowe *vacatio legis* jest wystarczające do wdrożenia przepisów projektu w życie.

Działania ochronne zawarte w projekcie będą wykonywane przez 20 lat od dnia sporządzenia projektu planu ochrony. W każdym roku obowiązywania planu ochrony wykonana zostanie część działań ochronnych, koniecznych dla realizacji celów parku narodowego oraz zachowania przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 pokrywających się z granicami Babiogórskiego Parku Narodowego. Szczegółowe działania do wykonania będą planowane na końcu roku poprzedzającego wykonanie zadań w ramach rocznych zadań rzeczowych, o których mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Efektywność zakładanych działań ochronnych będzie mierzona stanem środowiska przyrodniczego. W przedmiotowym dokumencie określono sposoby monitoringu stanu ochrony ekosystemów, w tym metodę i zakres monitoringu, niezbędną częstotliwość kontroli, rodzaj i lokalizację powierzchni badawczych oraz kontrolowany parametr/wskaźnik w odniesieniu do podejmowanych działań monitoringowych. Proponowana do zastosowania metodyka prac w sposób obiektywny będzie oceniała efektywność zrealizowanych działań ochronnych.

Ponadto, w odniesieniu do ochrony przedmiotów ochrony, dla których utworzono obszary Natura 2000, zgodnie z art. 31 ustawy o ochronie przyrody, sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 przedstawi Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska ocenę realizacji ochrony tego obszaru, która zawiera dane o podejmowanych działaniach ochronnych oraz wpływ tych działań na stan ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, a także wyniki monitorowania i nadzoru tych działań. Sprawozdania z nadzoru muszą być przekazywane co 6 lat w odniesieniu do specjalnego obszaru ochrony siedlisk oraz co 3 lata w odniesieniu do obszaru specjalnej ochrony ptaków.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Nie dotyczy

Zastępca Dyrektora
Departamentu Ochrony Przyrody

Wojciech Hurkula

Dyrektor
Departamentu Ochrony Przyrody

10 października 2018 r.
Białobok

SEKRETARZ STANU

24.10.2018
Małgorzata Golińska

24.10.2018

2018-10-24

